

Grupa Asseco

Raport roczny

Raport roczny za rok zakończony dnia
31 grudnia 2017 roku

Obecność w

54

krajach

Uzyskana sprzedaż

7 831 mln

24 053

osób pracujących
na uzyskane wyniki

Wypracowany wynik
netto dla Akcjonariuszy
Jednostki Dominującej

467 mln

Portfel zamówień na
2018 rok

5 459 mln

6.

największy dostawca
oprogramowania
w Europie

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ ASSECO

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Spis treści	Strona
WYBRANE DANE FINANSOWE GRUPY ASSECO	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE.....	8
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	9
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW CAŁKOWITYCH.....	10
SKONSOLIDOWANY BILANS.....	11
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM	13
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	15
DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	17
I. PODSTAWOWE INFORMACJE.....	17
II. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	18
1. Podstawa sporządzenia	18
2. Oświadczenie o zgodności.....	18
3. Szacunki.....	18
4. Profesjonalny osąd i szacunki.....	18
5. Stosowane zasady rachunkowości	24
6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	24
7. Korekta błędów.....	29
8. Zmiany danych porównywalnych.....	29
III. ISTOTNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI.....	30
1. Zasady konsolidacji.....	30
2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	30
3. Wartość firmy.....	31
4. Udział we wspólnym przedsięwzięciu	32
5. Opcje put udziałów niekontrolujących w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym	32
6. Połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą	32
7. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	32
8. Rzeczowe aktywa trwałe	33
9. Nieruchomości inwestycyjne.....	34
10. Wartości niematerialne.....	34
11. Dotacje rządowe	35
12. Koszty finansowania zewnętrznego	35
13. Utrata wartości aktywów niefinansowych	35
14. Aktywa finansowe	36
15. Zapasy	37
16. Czynne rozliczenia międzyokresowe	38
17. Należności z tytułu dostaw i usług	38
18. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	39
19. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	39
20. Leasing.....	39
21. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	40
22. Rezerwy.....	40
23. Rezerwa na naprawy gwarancyjne.....	40
24. Przychody	40
25. Przychody i koszty z realizacji kontraktów wdrożeniowych	42
26. Koszty operacyjne	43
27. Podatek dochodowy i podatek od towarów i usług.....	43

28.	Zysk netto na akcję (podstawowy i rozwodniony)	44
IV. ORGANIZACJA I ZMIANY W STRUKTURZE GRUPY KAPITAŁOWEJ ASSECO, ZE WSKAZANIEM JEDNOSTEK PODLEGAJĄCYCH KONSOLIDACJI		
		45
V. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI		
		56
VI. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....		
		59
1.	Struktura przychodów ze sprzedaży i kosztów działalności operacyjnej	59
2.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	62
3.	Przychody i koszty finansowe	62
4.	Podatek dochodowy	64
5.	Działalność zaniechana	66
6.	Zysk przypadający na jedną akcję	66
7.	Informacja dotycząca wypłaconej dywidendy	67
8.	Utrata kontroli nad Formula Systems (1985) Ltd.	67
9.	Rzeczowe aktywa trwałe	69
10.	Wartości niematerialne	71
11.	Nieruchomości inwestycyjne	75
12.	Wartość firmy	75
13.	Testy z tytułu utraty wartości	81
14.	Jednostki z istotnymi udziałami niekontrolującymi	84
15.	Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	86
16.	Pozostałe aktywa finansowe	87
17.	Czynne rozliczenia międzyokresowe	88
18.	Należności długoterminowe i krótkoterminowe	89
19.	Kontrakty wdrożeniowe	90
20.	Zapasy	91
21.	Środki pieniężne	91
22.	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	92
23.	Kapitał zakładowy	92
24.	Oprocentowane kredyty bankowe i emisje papierów wartościowych	92
25.	Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	95
26.	Pozostałe zobowiązania finansowe	96
27.	Rezerwy	98
28.	Zobowiązania długoterminowe i krótkoterminowe	100
29.	Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów	101
30.	Transakcje z podmiotami powiązаныmi	101
31.	Dodatkowe objaśnienia do rachunku przepływów pieniężnych	104
32.	Zobowiązania pozabilansowe wobec pozostałych podmiotów	105
33.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	106
34.	Zatrudnienie	115
35.	Informacje o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	116
36.	Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Asseco Poland S.A.	116
37.	Zarządzanie kapitałem	117
38.	Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym	117

Wybrane dane finansowe Grupy Asseco

Wybrane dane finansowe za rok
zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE GRUPY ASSECO

W poniższej tabeli zaprezentowano wybrane dane finansowe Grupy Kapitałowej Asseco.

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 roku mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 roku mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 roku mln EUR	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 roku mln EUR
Przychody ze sprzedaży	7 830,5	7 932,0	1 844,8	1 812,7
Zysk z działalności operacyjnej	584,8	769,4	137,8	175,8
Zysk przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych	776,5	719,9	182,9	164,5
Zysk netto	616,8	543,6	145,3	124,2
Zysk netto przypadający Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	466,6	301,3	109,9	68,9
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	691,4	883,2	162,9	201,8
Środki pieniężne netto wygenerowane (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej	(125,8)	(483,6)	(29,6)	(110,5)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(364,4)	(487,9)	(85,8)	(111,5)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu w bilansie	1 547,7	1 502,6	371,1	339,6
Zysk netto na jedną akcję zwykłą przypisany Akcjonariuszom Jednostki Dominującej (w PLN/EUR)	5,62	3,63	1,32	0,83

Wybrane dane finansowe prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przeliczono na walutę EUR w następujący sposób:

- Pozycje dotyczące skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca. Kursy te wynosiły odpowiednio:
 - w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku 1 EUR = 4,2447 PLN
 - w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku 1 EUR = 4,3757 PLN
- Stan środków pieniężnych Grupy na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego oraz w okresie poprzednim przeliczono według średnich kursów dziennych ogłoszonych przez NBP. Kursy te wynosiły odpowiednio:
 - kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2017 roku 1 EUR = 4,1709 PLN
 - kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2016 roku 1 EUR = 4,4240 PLN

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Asseco

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE**Grupy Kapitałowej Asseco za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku**

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Asseco Poland S.A. do publikacji w dniu 19 marca 2018 roku.

Zarząd:

Adam Góral	Prezes Zarządu
Andrzej Dopierała	Wiceprezes Zarządu
Tadeusz Dyrga	Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Groyecki	Wiceprezes Zarządu
Rafał Kozłowski	Wiceprezes Zarządu
Marek Panek	Wiceprezes Zarządu
Paweł Piwowar	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Pomianek	Wiceprezes Zarządu
Artur Wiza	Wiceprezes Zarządu
Gabriela Żukowicz	Wiceprezes Zarządu

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO

	Noty	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Przychody ze sprzedaży	<u>1</u>	7 830,5	7 932,0
Koszt własny sprzedaży	<u>1</u>	(6 158,7)	(6 065,5)
Zysk brutto ze sprzedaży		1 671,8	1 866,5
Koszty sprzedaży	<u>1</u>	(446,8)	(480,8)
Koszty ogólnego zarządu	<u>1</u>	(624,9)	(620,9)
Zysk netto ze sprzedaży		600,1	764,8
Pozostałe przychody operacyjne	<u>2</u>	41,7	61,2
Pozostałe koszty operacyjne	<u>2</u>	(57,0)	(56,6)
Zysk z działalności operacyjnej		584,8	769,4
Przychody finansowe	<u>3</u>	508,6	48,8
Koszty finansowe	<u>3</u>	(316,9)	(98,3)
Zysk przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		776,5	719,9
Podatek dochodowy (bieżące i odroczone obciążenie podatkowe)	<u>4</u>	(122,0)	(179,0)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	<u>15</u>	(37,7)	2,7
Zysk za okres sprawozdawczy		616,8	543,6
<i>Przypadający:</i>			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		466,6	301,3
Udziałowcom niekontrolującym	<u>14</u>	150,2	242,3
Podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję (w PLN) ze skonsolidowanego zysku za okres sprawozdawczy przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej	<u>6</u>	5,62	3,63

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW CAŁKOWITYCH

GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Zysk za okres sprawozdawczy	616,8	543,6
Pozostałe dochody całkowite:		
<i>Elementy, które mogą podlegać przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat</i>		
Zysk/strata netto z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	0,7	0,2
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	(639,5)	291,6
<i>Elementy, które nie podlegają przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat</i>		
Amortyzacja wartości niematerialnych rozpoznana bezpośrednio w kapitale własnym	(0,8)	(0,8)
Zyski/straty aktuarialne	(2,9)	(13,9)
Podatek dochodowy dotyczący pozostałych dochodów całkowitych	1,2	3,2
Razem pozostałe dochody całkowite:	(641,3)	280,3
SUMA DOCHODÓW CAŁKOWITYCH ZA OKRES	(24,5)	823,9
<i>Przypadająca:</i>		
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	399,0	396,3
Udziałowcom niekontrolującym	(423,5)	427,6

SKONSOLIDOWANY BILANS
GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO

AKTYWA	Noty	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
		mln PLN	mln PLN
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	<u>9</u>	849,1	781,5
Wartości niematerialne	<u>10</u>	2 105,9	1 124,8
Nieruchomości inwestycyjne	<u>11</u>	19,7	24,9
Wartość firmy	<u>12</u>	7 518,9	5 978,5
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	<u>15</u>	100,5	112,2
Należności długoterminowe	<u>18</u>	108,3	53,8
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	<u>4</u>	87,1	93,7
Inne aktywa niefinansowe		0,2	18,4
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	<u>16</u>	177,1	238,8
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	<u>17</u>	46,3	32,8
		11 013,1	8 459,4
Aktywa obrotowe			
Zapasy	<u>20</u>	72,9	76,1
Rozliczenia międzyokresowe	<u>17</u>	149,8	155,3
Należności z tytułu dostaw i usług	<u>18</u>	2 372,1	2 209,0
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	<u>18</u>	88,7	69,7
Należności budżetowe	<u>18</u>	20,6	24,0
Pozostałe należności	<u>18</u>	38,5	42,2
Inne aktywa niefinansowe		9,1	9,1
Pozostałe aktywa finansowe	<u>16</u>	86,0	233,4
Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe	<u>21</u>	1 547,7	1 502,6
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	<u>22</u>	7,4	10,4
		4 392,8	4 331,8
SUMA AKTYWÓW		15 405,9	12 791,2

SKONSOLIDOWANY BILANS

GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO

PASywa	Noty	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
		mln PLN	mln PLN
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej)			
Kapitał zakładowy	<u>23</u>	83,0	83,0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		4 180,1	4 180,1
Transakcje na udziałach niekontrolujących		(150,7)	(108,9)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych		(41,2)	40,3
Zyski zatrzymane / niepokryte straty		1 530,7	1 310,6
		5 601,9	5 505,1
Udziały niekontrolujące		5 244,7	3 165,5
Kapitał własny ogółem		10 846,6	8 670,6
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	<u>24</u>	1 046,3	837,2
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	<u>25</u>	49,2	72,9
Pozostałe zobowiązania finansowe	<u>26</u>	275,4	359,3
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	<u>4</u>	419,6	192,1
Długoterminowe rezerwy	<u>27</u>	73,2	83,6
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów	<u>29</u>	78,7	58,8
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	<u>28</u>	16,2	20,8
		1 958,6	1 624,7
Zobowiązania krótkoterminowe			
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	<u>24</u>	395,3	438,8
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	<u>25</u>	26,8	28,2
Pozostałe zobowiązania finansowe	<u>26</u>	114,5	123,9
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	<u>28</u>	855,8	817,5
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	<u>28</u>	73,9	46,7
Zobowiązania budżetowe	<u>28</u>	162,7	165,6
Pozostałe zobowiązania	<u>28</u>	290,2	292,0
Rezerwy	<u>27</u>	51,4	64,2
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	<u>29</u>	358,1	260,2
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	<u>29</u>	272,0	258,8
		2 600,7	2 495,9
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		4 559,3	4 120,6
SUMA PASYWÓW		15 405,9	12 791,2

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM
GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Transakcje na udziałach niekontrolujących	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	Zyski/straty z lat ubiegłych oraz zysk okresu bieżącego	Kapitał własny Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	83,0	4 180,1	(108,9)	40,3	1 310,6	5 505,1	3 165,5	8 670,6
Zysk za okres sprawozdawczy	-	-	-	-	466,6	466,6	150,2	616,8
Pozostałe dochody całkowite za okres sprawozdawczy	-	-	-	(66,6)	(1,0)	(67,6)	(573,7)	(641,3)
Suma dochodów całkowitych za okres sprawozdawczy	-	-	-	(66,6)	465,6	399,0	(423,5)	(24,5)
Dywidenda za 2016 rok	-	-	-	-	(249,8)	(249,8)	(142,4)	(392,2)
Transakcje z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych	-	-	-	-	-	-	24,3	24,3
Transakcje na udziałach niekontrolujących (w tym rozliczenie warunkowego zobowiązania finansowego wobec udziałowców niekontrolujących (opcje put))	-	-	(41,8)	-	-	(41,8)	84,1	42,3
Utrata kontroli nad spółkami zależnymi	-	-	-	(14,9)	4,3	(10,6)	(2 466,2)	(2 476,8)
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	-	-	-	-	-	-	5 002,9	5 002,9
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	83,0	4 180,1	(150,7)	(41,2)	1 530,7	5 601,9	5 244,7	10 846,6

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM

GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO (kontynuacja)

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Transakcje na udziałach niekontrolujących	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	Zyski/straty z lat ubiegłych oraz zysk okresu bieżącego	Kapitał własny Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	83,0	4 180,1	(106,8)	(57,9)	1 262,3	5 360,7	2 967,2	8 327,9
Zysk za okres sprawozdawczy	-	-	-	-	301,3	301,3	242,3	543,6
Pozostałe dochody całkowite za okres sprawozdawczy	-	-	-	98,2	(3,2)	95,0	185,3	280,3
Suma dochodów całkowitych za okres sprawozdawczy	-	-	-	98,2	298,1	396,3	427,6	823,9
Dywidenda za 2015 rok	-	-	-	-	(249,8)	(249,8)	(164,3)	(414,1)
Transakcje z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych	-	-	-	-	-	-	17,3	17,3
Transakcje na udziałach niekontrolujących (w tym rozliczenie warunkowego zobowiązania finansowego wobec udziałowców niekontrolujących (opcje put))	-	-	(2,1)	-	-	(2,1)	(149,6)	(151,7)
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	-	-	-	-	-	-	67,3	67,3
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	83,0	4 180,1	(108,9)	40,3	1 310,6	5 505,1	3 165,5	8 670,6

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH

GRUPA KAPITAŁOWA ASSECO

	Nota	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		776,5	719,9
Korekty o pozycje:		86,6	312,1
Amortyzacja	<u>1</u>	337,1	300,1
Zmiany stanu kapitału pracującego	<u>31</u>	(70,8)	(26,0)
Przychody/koszty z tytułu odsetek		43,1	24,0
Przychody/koszty z różnic kursowych		44,4	1,4
Przychody/koszty z tytułu aktywów finansowych (wycena, sprzedaż, utrata wartości, itp.)		(71,1)	5,8
Pozostałe przychody/koszty finansowe		27,0	12,6
Zysk na utracie kontroli nad spółkami zależnymi i zysk ze sprzedaży jednostek stowarzyszonych		(359,2)	(6,0)
Odpis z tytułu utraty wartości firmy		100,1	-
Zyski/straty na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(5,5)	(20,0)
Strata na likwidacji rzeczowych aktywów trwałych		8,8	-
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych	<u>1</u>	18,8	18,3
Pozostałe korekty zysku brutto		13,9	1,9
Środki pieniężne z działalności operacyjnej		863,1	1 032,0
Zapłacony podatek dochodowy		(171,7)	(148,8)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		691,4	883,2
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		30,3	18,2
Wpływy ze sprzedaży aktywów sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży		-	0,6
Nabycie nieruchomości inwestycyjnych		(1,4)	-
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	<u>31</u>	(224,5)	(210,7)
Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych i stowarzyszonych	<u>31</u>	(675,9)	(316,0)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w nabytych jednostkach zależnych	<u>31</u>	917,1	20,1
Wpływy ze sprzedaży akcji/udziałów w jednostkach zależnych i stowarzyszonych		340,3	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w sprzedanych jednostkach zależnych		(725,8)	-
Wpływy ze sprzedaży/rozliczenia aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		39,8	36,9
Wydatki na nabycie/wydatki z tytułu rozliczenia aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		(7,7)	(25,5)
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		149,9	65,6
Nabycie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		(18,5)	(55,0)
Pożyczki udzielone	<u>31</u>	(74,5)	(132,2)
Pożyczki spłacone	<u>31</u>	99,5	105,2
Otrzymane odsetki		15,4	17,8
Dywidendy otrzymane		1,6	2,5
Pozostałe przepływy z działalności inwestycyjnej		8,6	(11,1)
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej		(125,8)	(483,6)

(kontynuacja)	Nota	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu transakcji na udziałach niekontrolujących i rozliczenia programu akcji pracowniczych		11,9	4,2
Wydatki z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących	<u>31</u>	(4,7)	(133,9)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów i emisji dłużnych papierów wartościowych	<u>31</u>	425,8	336,7
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		3,4	-
Wykup dłużnych papierów wartościowych		(14,1)	-
Spłata pożyczek/kredytów i wykup dłużnych papierów wartościowych		(306,1)	(211,6)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(28,5)	(28,3)
Zapłacone odsetki		(39,8)	(40,9)
Dywidendy wypłacone przez Jednostkę Dominującą		(249,8)	(249,8)
Dywidendy wypłacone dla udziałowców niekontrolujących	<u>14</u>	(168,9)	(164,3)
Dotacje otrzymane do zakupu środków trwałych		9,8	-
Pozostałe przepływy z działalności finansowej		(3,4)	-
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(364,4)	(487,9)
Zwiększenie/Zmniejszenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		201,2	(88,3)
Różnice kursowe netto		(189,3)	71,8
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty netto na dzień 1 stycznia		1 472,1	1 488,6
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty netto na dzień 31 grudnia	<u>21</u>	1 484,0	1 472,1

DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

I. PODSTAWOWE INFORMACJE

Grupa Kapitałowa Asseco („Grupa Asseco”, „Grupa”) to grupa kapitałowa, której jednostką dominującą jest Asseco Poland S.A. („Jednostka Dominująca”, „Spółka”, „Emitent”) z siedzibą w Rzeszowie przy ul. Olchowej 14.

Spółka została utworzona w dniu 18 stycznia 1989 roku jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, a następnie aktem notarialnym z dnia 31 sierpnia 1993 roku została przekształcona i od dnia 31 sierpnia 1993 roku prowadziła działalność w formie spółki akcyjnej z siedzibą w Warszawie przy ul. 17 Stycznia 72a wpisanej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000033391 (poprzednio do rejestru handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy, pod numerem RHB 17220).

W dniu 4 stycznia 2007 roku Emitent dokonał zmiany nazwy z Softbank Spółka Akcyjna na Asseco Poland Spółka Akcyjna oraz adresu siedziby z Warszawa, ul. 17 Stycznia 72a na Rzeszów, Al. Armii Krajowej 80. W dniu 8 marca 2010 roku Emitent dokonał zmiany adresu siedziby Spółki z Rzeszów, Al. Armii Krajowej 80 na Rzeszów, ul. Olchowa 14.

Od 1998 roku akcje Spółki notowane są na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Spółce nadano numer statystyczny REGON 010334578.

Czas trwania Spółki jest nieograniczony.

Asseco Poland S.A. jest drugą największą spółką informatyczną notowaną na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Spółka stała się również istotnym graczem na europejskim rynku producentów oprogramowania.

Asseco Poland S.A. jako lider Grupy prowadzi działalność akwizycyjną na rynku krajowym i zagranicznym dążąc do wzmocnienia swojej pozycji w Europie i na świecie. Spółka poszerza spektrum inwestycyjne o spółki informatyczne, mające wzbogacić Asseco Poland o znajomość lokalnych rynków i klientów, jak również dostęp do nowych, unikatowych rozwiązań informatycznych.

Oferta Grupy jest skierowana do sektora finansowego, instytucji publicznych oraz przemysłu, handlu i usług. Grupa posiada bogate portfolio własnych produktów, unikatowe doświadczenie w realizacji najbardziej złożonych projektów informatycznych oraz szeroką bazę klientów, wśród których znaleźć można największe instytucje finansowe, czołowe przedsiębiorstwa, a także jednostki administracji publicznej.

II. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Podstawa sporządzenia

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, nieruchomości inwestycyjnych oraz zobowiązań finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w milionach PLN.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy od dnia 31 grudnia 2017 roku. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

2. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”).

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Niektóre jednostki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez przepisy lokalne. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera

korekty niezawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy, wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

3. Szacunki

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 nie wystąpiły istotne zmiany w sposobie dokonywania szacunków.

4. Profesjonalny osąd i szacunki

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania szacunków i założeń, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym. Mimo, że przyjęte założenia i szacunki opierają się na najlepszej wiedzy kierownictwa Grupy na temat bieżących działań i zdarzeń, rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Poniżej przedstawiono główne obszary, w których w procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości oprócz szacunków księgowych, duże znaczenie miał profesjonalny osąd kierownictwa. Tym samym w odniesieniu do poniższych obszarów zmiana szacunków może mieć istotny wpływ na wyniki Grupy w przyszłości.

i. Konsolidacja podmiotów, w których Grupa ma mniej niż 50% głosów

Grupa skonkludowała, że pomimo braku bezwzględnej większości w głosach na walnym zgromadzeniu spółek: Formula Systems (1985) Ltd (dalej „Formula”), Sapiens International Corporation N.V. (dalej „Sapiens”), Magic Software Enterprise Ltd (dalej „Magic”), Matrix IT Ltd. (dalej „Matrix”) Asseco Business Solutions S.A., Asseco Resovia S.A. oraz Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A., zgodnie z MSSF 10 Grupa kontroluje te podmioty.

Jednostka Dominująca kontrolowała przez pierwszych siedem miesięcy roku 2017 spółkę Formula Systems (1985) Ltd, w której posiadała mniej niż 50% udziałów w kapitale zakładowym. Wniosek o sprawowaniu kontroli wynikał z faktu, że do dnia 3 sierpnia 2017 roku Spółka posiadała prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy z 46,33% akcji. Dodatkowo w tym okresie Grupa Asseco dysponowała pełnomocnictwem do prawa głosu z akcji objętych przez prezesa (dalej: CEO Grupy Formula) spółki Formula Systems pana Guya Bernsteina.

W konsekwencji, biorąc pod uwagę zasady głosowania, mimo braku bezwzględnej większości

w kapitale zakładowym Formula Systems (1985) Ltd w okresie pierwszych siedmiu miesięcy 2017 roku Asseco Poland S.A. zachowało bezwzględną większość głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy tej spółki.

Osąd Zarządu Grupy co do kontroli nad Formula Systems zmienił się w sierpniu 2017 roku. Miało to związek z transakcjami opisanymi poniżej, które w konsekwencji doprowadziły Zarząd Grupy do konkluzji, że utracono kontrolę nad Grupą Formula.

Dnia 3 sierpnia 2017 roku Spółka Asseco Poland S.A. zawarła transakcję sprzedaży 2 356 605 akcji spółki zależnej Formula Systems (1985) Ltd z siedzibą w Tel Awiwie stanowiących 16% udział w kapitale zakładowym i taki sam udział procentowy w głosach na Walnym Zgromadzeniu Formula Systems. W związku z zawarciem transakcji sprzedaży 16% akcji spółki Formula Systems, CEO Grupy Formula poinformował Zarząd Asseco Poland S.A. o woli wypowiedzenia pełnomocnictwa udzielonego Spółce dnia 3 listopada 2016 roku dotyczącego upoważnienia do wykonywania prawa głosu przez Asseco Poland z akcji spółki Formula Systems, będących jego własnością. Wypowiedzenie zostało przez Zarząd przyjęte, wskutek czego upoważnienie wygasło z dniem 3 sierpnia 2017 roku. Ponadto w dniu 22 sierpnia 2017 roku została sfinalizowana transakcja sprzedaży 589 151 akcji spółki Formula stanowiących 4% udziału w kapitale zakładowym i taki sam udział procentowy w głosach na Walnym Zgromadzeniu Formula Systems. Po transakcji udział Spółki w kapitale zakładowym Formula Systems wynosił 26,31%.

W konsekwencji opisanych powyżej transakcji sprzedaży pakietu 20% akcji Zarząd Jednostki Dominującej uznał, że kontrola nad Formula Systems (1985) Ltd. została utracona. Utrata kontroli nad Formula Systems oznaczała, że jednocześnie utracono także kontrolę nad wszystkimi spółkami zależnymi od Formula Systems, w tym w szczególności spółkami: Sapiens International Corporation NV, Magic Software Enterprises Ltd oraz Matrix IT Ltd.

W związku z tym w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane finansowe Grupy Formula Systems zostały skonsolidowane metodą pełną za okres 7 miesięcy 2017 roku, a w kolejnych dwóch miesiącach trzeciego kwartału 2017 roku zostały ujęte metodą praw własności.

Szczegółowy opis wyniku na utracie kontroli oraz bilansowych konsekwencji utraty kontroli został zamieszczony w punkcie 8 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania

finansowego Grupy Asseco za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku.

W październiku 2017 roku osąd Zarządu Grupy co do kontroli nad Formula Systems ponownie uległ zmianie. Wynikało to z opisanych poniżej okoliczności.

Dnia 11 października 2017 roku Zarząd Asseco Poland podpisał porozumienie Akcjonariuszy (dalej: Porozumienie) pomiędzy Asseco i drugim największym akcjonariuszem spółki Formula panem Guyem Berensteinem (CEO Grupy Formula) oraz podmiotem przez niego kontrolowanym - Emil Sharvit (2001) Consulting and Project Management Ltd. Na mocy wymienionego wyżej Porozumienia Pan Guy Bernstein udzielił Asseco Poland S.A. pełnomocnictwa do głosowania na WZA z całości swojego pakietu tj. na 13,4% akcji spółki Formula. Umowa została zawarta na okres 36 miesięcy z możliwością automatycznego przedłużenia na kolejne 12-miesięczne okresy. Na mocy niniejszego pełnomocnictwa wykonując prawo głosu ze wszystkich akcji pana Bernsteina, pan Marek Panek, wiceprezes Zarządu Asseco Poland S.A. oznaczony w Porozumieniu jako 'Voting Nominee', zobowiązany jest głosować na każdym Walnym Zgromadzeniu Formula Systems zgodnie z rekomendacją Zarządu Asseco Poland S.A.

W umowie zastrzeżono również, że pełnomocnictwo dla Asseco jest ważne do czasu kiedy:

- Pan Adam Góral jest Prezesem Zarządu lub Przewodniczącym Rady Nadzorczej Asseco, oraz
- Asseco Poland posiada udział wyższy niż 20% w kapitale zakładowym spółki Formula.

W przypadku gdyby którekolwiek z opisanych wyżej warunków przestał zachodzić, Asseco Poland na mocy porozumienia jest zobligowane do udzielenia pełnomocnictwa do głosowania na WZA spółki Formula panu Guyowi Bernsteinowi z całego posiadanego przez siebie pakietu akcji.

W konsekwencji Zarząd Asseco Poland S.A. uważa, że na dzień bilansowy dysponuje prawami, które są wystarczające do zapewnienia mu kontroli nad Formula Systems. W ocenie Zarządu Asseco ma bowiem praktyczną możliwość kierowania istotnymi działaniami spółki Formula w sposób jednostronny. W swojej ocenie Zarząd uwzględnił wszystkie fakty i okoliczności, w tym zwłaszcza:

- fakt, iż sumaryczny udział procentowy w kapitale zakładowym Formula, którym Asseco dysponuje z tytułu posiadania akcji oraz podpisanego Porozumienia tj. 39,7% akcji w porównaniu z wielkością i stopniem rozproszenia pakietów akcji posiadanych przez inne podmioty jest wystarczający, by mieć praktyczną możliwość bieżącego kierowania

istotnymi działaniami spółki Formula. Na wysnucie takiego wniosku złożyły się przede wszystkim następujące aspekty:

1. fakt, iż pozostałymi posiadaczami pakietów przekraczających 5% udział w kapitale zakładowym spółki Formula są wyłącznie izraelskie fundusze inwestycyjne, których strategia nie zakłada aktywnego uczestniczenia w bieżącym kierowaniu istotnymi działaniami spółek - można więc je postrzegać jako inwestorów co do zasady biernych;
2. fakt, iż Zarządowi nie wiadomo o żadnych porozumieniach umownych pomiędzy akcjonariuszami mniejszościowymi w spółce Formula;
3. fakt, iż aby przegłosować pakiet posiadany przez Asseco przynajmniej 8 funduszy musiałyby wejść w porozumienie i uzgodnić głosowania na WZA, porozumienie takie podlegałoby uprzedniemu ogłoszeniu;
4. fakt, iż frekwencja w przeciągu ostatnich lat na walnych zgromadzeniach akcjonariuszy wynosiła odpowiednio: 74% w roku 2016, 74% w roku 2015, 75% w roku 2014 oraz odpowiednio 77% i 70% na dwóch kolejnych WZA w roku 2013.
5. fakt, iż rozkład głosów podczas poprzednich WZA na przestrzeni lat 2013-2016 wskazuje, że we wszystkich głosowaniach, których nie obejmowała klauzula wyłączająca akcjonariusza większościowego z głosowania, ponad 90% wszystkich akcjonariuszy obecnych na WZA głosowało tak samo jako Asseco, w tym 99,9% akcjonariuszy mniejszościowych obecnych na WZA głosowało za powołaniem do składu Board of Directors przedstawicieli Asseco, a to właśnie BoD jest kluczowym organem odpowiedzialnym za podejmowanie istotnych decyzji w spółce, w tym także decyzji o wypłacie dywidendy.

Biorąc pod uwagę wszystkie wymienione wyżej fakty i okoliczności Zarząd Asseco uznał, że od dnia podpisania Porozumienia z drugim największym akcjonariuszem tj. od dnia 11 października 2017 roku ponownie sprawuje kontrolę de facto nad Formula Systems S.A.

W przypadku spółek Sapiens, Magic i Matrix dyskusja o sprawowaniu kontroli sprowadza się do ustalenia, że Formula Systems (1985) Ltd. – spółka posiadająca w tych podmiotach bezpośredni udział kontrolowała je w rozumieniu MSSF 10 w okresie 12

miesiący zakończonym 31 grudnia 2017 roku. W przypadku Sapiens International Corporation NV (dalej „Sapiens”) decyzja o istnieniu kontroli w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku zgodnie z MSSF 10 została podjęta w oparciu o następujące czynniki:

1. Organy spółki Sapiens:

- decyzje na walnym zgromadzeniu podejmowane są zwykłą większością głosów obecnych na walnym zgromadzeniu;
- coroczne (zwyczajne) walne zgromadzenie akcjonariuszy podejmuje uchwały w sprawie wyboru poszczególnych dyrektorów, wybiera audytora spółki na najbliższy rok oraz zatwierdza sprawozdania spółki oraz raport z działalności dyrektorów;
- zgodnie ze statutem rada dyrektorów spółki Sapiens jest odpowiedzialna za zarządzanie bieżącą działalnością spółki i może podejmować zasadniczo wszystkie te decyzje, które nie są zarezerwowane w statucie dla akcjonariuszy, w tym m.in. decyduje o wypłacie dywidendy;
- rada dyrektorów spółki składa się z 6 członków, 4 z nich to niezależni dyrektorzy. Formula Systems konsekwentnie (w ciągu ostatnich 6 lat) ponownie wybiera do składu rady tych samych dyrektorów. Reelekcja poprzedniego składu miała miejsce również podczas walnego zgromadzenia, które odbyło się w maju 2016 roku, w czasie, kiedy Formula posiadała już mniej niż 50% w kapitale zakładowym spółki Sapiens.

2. Akcjonariat spółki Sapiens:

- akcjonariat spółki jest rozproszony, tzn. dwóch największych akcjonariuszy poza spółką Formula Systems posiada tylko po ok. 5% głosów na walnym zgromadzeniu;
- nie ma dowodów na to, że między jakimikolwiek akcjonariuszami istnieje lub istniało jakiegokolwiek porozumienie co do wspólnego głosowania na walnym zgromadzeniu;
- w ciągu pięciu lat, tj. w latach 2013-2017, procent akcjonariuszy obecnych na walnych zgromadzeniach mieścił się w przedziale od 70% do 79,3%. Oznacza to, że aktywność akcjonariuszy jest stosunkowo umiarkowana lub niska. Biorąc pod uwagę, że Formula posiada obecnie ok. 48,14% głosów na walnym zgromadzeniu, frekwencja musiałaby być większa niż 96,3%, żeby Formula nie miała bezwzględnej większości głosów na walnym

zgromadzeniu. Osiągnięcie takiej frekwencji w ocenie Zarządu wydaje się być mało prawdopodobne.

Biorąc pod uwagę powyższe, w opinii Grupy, Formula Systems, pomimo braku bezwzględnej większości w kapitale zakładowym spółki Sapiens w trakcie 2017 roku, nadal ma możliwość wpływania na wybór dyrektorów spółki Sapiens, a tym samym może wpływać na kierunki rozwoju oraz bieżące działania operacyjne spółki. Oznacza to więc, że Formula posiada władzę nad spółką Sapiens i ma możliwość wykorzystania tej władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów, a także podlega ekspozycji na te zmienne zwroty.

W przypadku spółki Magic Software Enterprises Ltd (dalej „Magic”, spółka zależna od spółki Formula Systems (1985) Ltd) decyzja o istnieniu kontroli zgodnie z MSSF 10 została podjęta w oparciu o następujące czynniki:

1. Organy spółki Magic:

- decyzje na walnym zgromadzeniu podejmowane są zwykłą większością głosów obecnych na walnym zgromadzeniu;
- coroczne (zwyczajne) walne zgromadzenie akcjonariuszy podejmuje uchwały w sprawie wyboru poszczególnych dyrektorów, wybiera audytora spółki na najbliższy rok oraz zatwierdza sprawozdania spółki oraz raport z działalności dyrektorów;
- zgodnie ze statutem rada dyrektorów spółki Magic jest odpowiedzialna za zarządzanie bieżącą działalnością spółki i może podejmować zasadniczo wszystkie te decyzje, które nie są zarezerwowane w statucie dla akcjonariuszy, w tym m.in. decyduje o wypłacie dywidendy;
- rada dyrektorów spółki składa się z 5 członków, 2 z nich to niezależni dyrektorzy. Formula Systems konsekwentnie w ciągu ostatnich lat ponownie wybiera do składu rady tych samych dyrektorów.

2. Akcjonariat spółki Magic:

- akcjonariat spółki Magic może być uznany za rozproszony; poza spółką Formula, tylko 3 fundusze posiadają więcej niż 5% głosów (z tym, że pakiet żadnego nie przekracza 6%), kolejny największy akcjonariusz posiada ok. 3,2% głosów;
- nie ma dowodów na to, że między jakimikolwiek akcjonariuszami istnieje lub istniało jakiegokolwiek porozumienie co do

wspólnego głosowania na walnym zgromadzeniu;

- w ciągu pięciu lat, tj. w latach 2013-2017, procent akcjonariuszy obecnych na walnych zgromadzeniach nie przekraczał 77%. Oznacza to, że aktywność akcjonariuszy jest stosunkowo umiarkowana lub niska. Biorąc pod uwagę, że Formula posiada obecnie ok. 47,12% głosów na walnym zgromadzeniu, frekwencja musiałaby być większa niż 94,3%, żeby Formula nie miała bezwzględnej większości głosów na walnym zgromadzeniu. Osiągnięcie takiej frekwencji w ocenie Zarządu wydaje się być mało prawdopodobne.

Biorąc pod uwagę powyższe, w opinii Grupy, Formula Systems, pomimo braku bezwzględnej większości w kapitale zakładowym spółki Magic, nadal ma możliwość wpływania na wybór dyrektorów spółki Magic, tym samym może wpływać na kierunki rozwoju oraz bieżące działania operacyjne spółki.

W przypadku spółki Matrix IT Ltd. (dalej: Matrix IT) na dzień 31 grudnia 2017 roku udział Grupy wynosił 49,5%. Decyzja o istnieniu kontroli zgodnie z MSSF 10 została podjęta w oparciu o następujące czynniki:

1. Organy spółki Matrix IT:

- decyzje na walnym zgromadzeniu podejmowane są zwykłą większością głosów obecnych na walnym zgromadzeniu;
- coroczne (zwyczajne) walne zgromadzenie akcjonariuszy podejmuje uchwały w sprawie wyboru poszczególnych dyrektorów, wybiera audytora spółki na najbliższy rok oraz zatwierdza sprawozdania spółki oraz raport z działalności dyrektorów;
- zgodnie ze statutem rada dyrektorów spółki Matrix jest odpowiedzialna za zarządzanie bieżącą działalnością spółki i może podejmować zasadniczo wszystkie te decyzje, które nie są zarezerwowane w statucie dla akcjonariuszy, w tym m.in. decyduje o wypłacie dywidendy;
- rada dyrektorów spółki składa się z 6 członków, 4 z nich to niezależni dyrektorzy. Formula Systems konsekwentnie w ciągu ostatnich lat ponownie wybiera do składu rady tych samych dyrektorów.

2. Akcjonariat spółki Matrix IT:

- akcjonariat spółki Matrix IT może być uznany za rozproszony; poza Formułą tylko jeden z akcjonariuszy posiada więcej niż 5% głosów na walnym zgromadzeniu (9,92%).

- nie ma dowodów na to, że między jakimikolwiek akcjonariuszami istnieje lub istniało jakiegokolwiek porozumienie co do wspólnego głosowania na walnym zgromadzeniu;
- w ciągu trzech lat, tj. w latach 2014-2017, procent obecnych akcjonariuszy na walnym zgromadzeniu nie przekroczył 82%. Oznacza to, że aktywność akcjonariuszy jest stosunkowo umiarkowana. Biorąc pod uwagę, że Formula posiada obecnie ok. 49,5% głosów na walnym zgromadzeniu, frekwencja musiałaby być większa niż 99%, żeby Formula nie miała bezwzględnej większości głosów na walnym zgromadzeniu. Osiągnięcie takiej frekwencji w ocenie Zarządu wydaje się być mało prawdopodobne.

Biorąc pod uwagę powyższe, w opinii Grupy, Formula Systems, pomimo braku bezwzględnej większości w kapitale zakładowym spółki Matrix, nadal ma możliwość wpływania na wybór dyrektorów spółki Matrix, tym samym może wpływać na kierunki rozwoju oraz bieżące działania operacyjne spółki.

W przypadku spółki Asseco Business Solutions S.A. decyzja o istnieniu kontroli w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku zgodnie z MSSF 10 została podjęta w oparciu o następujące czynniki:

- decyzje na walnym zgromadzeniu podejmowane są zwykłą większością głosów obecnych na walnym zgromadzeniu;
- akcjonariat spółki jest rozproszony i poza spółką Asseco Enterprise Solutions, a.s. (spółką zależną od Asseco Poland) istnieją tylko dwaj akcjonariusze posiadający więcej niż 5% głosów na walnym zgromadzeniu, kolejny największy akcjonariusz posiada ok. 13,5% głosów;
- nie ma dowodów na to, że między jakimikolwiek akcjonariuszami istnieje lub istniało jakiegokolwiek porozumienie co do wspólnego głosowania na walnym zgromadzeniu;
- w ciągu ostatnich pięciu lat, tj. w latach 2013-2017, procent akcjonariuszy obecnych na walnych zgromadzeniach mieścił się w przedziale od 58,77% do 76,2%. Oznacza to, że aktywność akcjonariuszy jest stosunkowo umiarkowana lub niska. Biorąc pod uwagę, że Asseco posiada obecnie 46,47% głosów na walnym zgromadzeniu, frekwencja musiałaby być większa niż 92,93%, żeby Asseco nie miało bezwzględnej większości głosów na walnym

zgromadzeniu. Osiągnięcie takiej frekwencji w ocenie Zarządu wydaje się być mało prawdopodobne.

Biorąc pod uwagę powyższe, w opinii Grupy, Asseco Poland, pomimo braku bezwzględnej większości w kapitale zakładowym spółki Asseco Business Solutions S.A. może wpływać na kierunki rozwoju oraz bieżące działania operacyjne spółki.

Tym samym w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane finansowe spółki Asseco Business Solutions zostały ujęte metodą nabycia.

Ponadto Grupa przeprowadziła analizę swoich relacji z podmiotami powiązаныmi przez kadre zarządzającą i doszła do wniosku, że zgodnie z MSSF 10, sprawuje na dzień 31 grudnia 2017 roku kontrolę nad spółkami Asseco Resovia S.A. oraz Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A. Następujący czynnik miał wpływ na niniejszą decyzję:

- obie spółki w znaczącym stopniu są uzależnione od finansowania otrzymanego od Asseco Poland S.A. lub spółek z Grupy Asseco.

Tym samym w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane finansowe spółek: Asseco Resovia oraz Arka Gdynia zostały ujęte metodą nabycia.

ii. Wycena kontraktów IT oraz pomiar stopnia zaawansowania

Grupa realizuje szereg kontraktów na budowę oraz wdrożenia systemów informatycznych. Dodatkowo przepływy z niektórych kontraktów są denominowane w walutach obcych. Wycena kontraktów IT wymaga ustalenia przyszłych przepływów operacyjnych w celu ustalenia wartości godziwej przychodów i kosztów, jak również wartości godziwej wbudowanych instrumentów pochodnych oraz dokonania pomiaru stopnia zaawansowania prac na projekcie. Stopień zaawansowania prac ustala się jako stosunek poniesionych kosztów (zwiększających postęp realizacji prac) do kosztów planowanych lub stosunek przepracowanych roboczodni w stosunku do całkowitego czasu pracy.

Przyjęte w budżetach projektów przyszłe przepływy operacyjne nie zawsze są zgodne z pierwotnymi umowami z klientami czy też dostawcami ze względu na zmiany w harmonogramach realizacji projektów IT. Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość należności z tytułu wyceny kontraktów IT wynosiły 197,8 mln PLN, a zobowiązania z tego tytułu wynosiły 29,4 mln PLN.

iii. Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych.

Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. W 2017 roku nie dokonano istotnych zmian w stosowanych przez Grupę stawkach amortyzacyjnych.

iv. Wartość firmy oraz wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania – test na utratę wartości

Zgodnie z polityką Grupy, Zarząd Jednostki Dominującej dokonuje na dzień 31 grudnia corocznego testu na utratę wartości ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy, koszty niezakończonych prac rozwojowych oraz wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania. Na każdy śródroczny dzień bilansowy Zarząd Jednostki Dominującej dokonuje przeglądu przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia trwałej utraty wartości ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy lub/i wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania. W przypadku zidentyfikowania takich przesłanek, test na utratę wartości przeprowadzany jest na śródroczny dzień bilansowy.

Każdorazowo, przeprowadzenie testu na utratę wartości wymaga oszacowania wartości użytkowych ośrodków lub grupy ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy lub/i wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek lub ośrodki i ustalenia stopy dyskontowej, która jest następnie wykorzystywana do obliczenia wartości bieżącej tych przepływów.

Szczegóły dotyczące testu na utratę wartości zostały zaprezentowane w punkcie 13 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

v. Zobowiązania z tytułu przyznanych opcji dla udziałowców niekontrolujących (opcje put)

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa ujęła zobowiązania z tytułu przyszłych płatności na rzecz udziałowców niekontrolujących. Ustalenie wartości tych zobowiązań wymagało oszacowania wartości przyszłych wyników finansowych spółek. Wartość

zobowiązań z tego tytułu wynosiła na dzień 31 grudnia 2017 roku 324,8 mln PLN (patrz punkt 26 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

vi. Zobowiązanie z tytułu odroczonej warunkowej płatności za pakiet kontrolny w spółkach zależnych

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa ujęła zobowiązania z tytułu odroczonej warunkowej płatności za pakiety kontrolne w spółkach w wysokości 54,7 mln PLN. Ustalenie wartości tych zobowiązań wymagało oszacowania wartości przyszłych wyników finansowych spółek (patrz punkt 26 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

vii. Klasyfikacja umów leasingowych (Grupa jako leasingobiorca)

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu, jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

viii. Klasyfikacja umów leasingowych (Grupa jako leasingodawca)

Grupa uzyskuje przychody m.in. z umów polegających na odpłatnym udostępnianiu klientom posiadanych przez Grupę składników majątku (umowy leasingu).

Analiza warunków niniejszych umów wykazała, że okres leasingu jest krótszy niż zasadnicza część okresu ekonomicznej użyteczności udostępnianych składników majątku oraz że istotne ryzyka i korzyści wynikające z prawa własności składników majątkowych będących przedmiotem niniejszych umów nie zostały przeniesione na klientów Grupy. Tym samym Grupa doszła do wniosku, że umowy te mają charakter leasingu operacyjnego.

ix. Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie

Koszty wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie są określane i kapitalizowane zgodnie z polityką rachunkowości Grupy. Określenie momentu rozpoczęcia kapitalizacji kosztów jest przedmiotem profesjonalnego osądu kierownictwa co do możliwości (technologicznej oraz ekonomicznej) ukończenia realizowanego projektu. Moment ten jest wyznaczany przez osiągnięcie etapu (kamienia milowego) projektu, w którym Grupa ma uzasadnioną pewność, że jest w stanie ukończyć dany składnik wartości niematerialnych tak, aby

nadawał się on do użytkowania lub sprzedaży oraz że przyszłe korzyści ekonomiczne osiągnięte w wyniku użytkowania lub sprzedaży przekroczą koszt wytworzenia danego składnika wartości niematerialnych.

Tym samym określając wartość kosztów, które mogą podlegać kapitalizacji, Zarząd dokonuje oszacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych wygenerowanych przez dany składnik wartości niematerialnych.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, Grupa skapitalizowała 74,1 mln PLN kosztów w ramach realizowanych projektów rozwojowych (patrz punkt 10 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego). Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

5. Stosowane zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, które zostało przekazane do publicznej wiadomości w dniu 16 marca 2017 roku.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 Instrumenty Finansowe (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzenia standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu

w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,

- MSSF 15 Przychody z umów z klientami (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 Data wejścia w życie MSSF 15 (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczone przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 4 Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano 12 września 2016 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z umów z klientami (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 2 Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy będące częścią Zmian wynikających

z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,

- KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej i zaliczki (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 40: Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później,
- KIMSF 23 Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 9 Kontrakty z cechami przedpłat z ujemną rekompensatą (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 28 Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017 (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów

rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,

- Zmiany do MSR 19 Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później.

MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 15 Przychody z umów z klientami („MSSF 15”), który został wydany w maju 2014 roku, a następnie zmieniony w kwietniu 2016 roku ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmują się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Nowy standard zastąpi wszystkie dotychczasowe wymogi dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF. Standard ma zastosowanie w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku i później. Wcześniejsze stosowanie jest dozwolone.

Spółki z Grupy Asseco wdrożą nowy standard zgodnie z wymaganą datą wejścia w życie tj. od dnia 1 stycznia 2018 roku.

Grupa ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

Grupa Asseco wdroży MSSF 15 z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej tj. z łącznym efektem pierwszego zastosowania standardu ujętym w dniu pierwszego zastosowania.

Spółki z Grupy Asseco przeprowadziły analizę wpływu nowego standardu na swoje sprawozdanie finansowe i doszły jako Grupa do opisanych poniżej wniosków. Kwantyfikacja opisanych wniosków wraz z przypisaniem do odpowiednich pozycji bilansowych zaprezentowana jest w tabeli znajdującej się na końcu tego punktu sprawozdania finansowego.

a) Gwarancje

Spółki z Grupy w wielu przypadkach udzielają gwarancji na sprzedawane dobra i usługi. Grupa przeprowadziła analizę, w wyniku której ustaliła, że w spółkach z grupy występują dwa rodzaje gwarancji

– są gwarancje, które mają zakres szerszy niż tylko zapewnienie klienta, że dany produkt/usługa jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją, tzw. gwarancje ponadstandardowe. Gwarancji o takiej naturze jest dużo i co do zasady występują w Jednostce Dominującej, ale również w innych spółkach Grupy. Konkluzja o tym, że gwarancje mają charakter ponadstandardowy jest podejmowana zawsze, gdy spółki z Grupy na mocy umów zobowiązują się do naprawy błędów w dostarczonym oprogramowaniu w ściśle ustalonym rygorze czasowym i/lub gdy gwarancja taka ma wymiar szerszy niż wymagane przez lokalne prawo minimum. W kontekście MSSF 15 fakt, iż spółka zobowiązała się do gwarancji ponadstandardowej oznacza, że de facto świadczy dodatkową usługę. W rozumieniu MSSF 15 oznacza to więc dla spółki ujęcie rozszerzonej gwarancji jako zobowiązania do wykonania świadczenia i przypisanie do takiej usługi części ceny transakcyjnej z umowy.

We wszystkich przypadkach, w których jednocześnie z gwarancją rozszerzoną świadczona jest usługa utrzymania, która co do zasady stanowi kategorię jeszcze obszerniejszą niż gwarancja rozszerzona, podejście rachunkowe pozostanie niezmienione. W takich przypadkach bowiem Grupa już na mocy poprzednio obowiązujących przepisów dokonywała alokacji ceny z umowy do usługi utrzymaniowej. Jednak w przypadkach, w których usługa gwarancyjna świadczona jest po zakończeniu projektu, któremu nie towarzyszy usługa utrzymania część ceny transakcyjnej i tym samym rozpoznanie części przychodów z umowy będzie musiało zostać odroczone do momentu faktycznego świadczenia usługi gwarancyjnej. W przypadku umów, które w rozumieniu MSSF 15 nie zostały zakończone na datę bilansową, z opisanego powyżej powodu w bilansie otwarcia zysków zatrzymanych Grupy ujęta zostanie kwota pomniejszająca zyski zatrzymane o wartość 2,2 mln PLN, zwiększeniu ulegnie saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów o kwotę 6,6 mln PLN i odpowiedniemu zmniejszeniu ulegnie saldo rezerw krótkoterminowych i należności z wyceny kontraktów. W przypadkach kontraktów, w których charakter udzielonej gwarancji ogranicza się do świadczenia ustawowego minimum podejście rachunkowe pozostaje bez zmian – Grupa będzie wiązała rezerwy na naprawy gwarancyjne, które znajdują swoje odzwierciedlenie w kosztach operacyjnych.

b) Wynagrodzenie zmienne

Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie

przrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Spółki z Grupy są stroną wielu umów, w przypadku których przewidziano kary umowne za niewykonanie lub nieprawidłowe wykonanie zobowiązań umownych. Spodziewane kary umowne mogą więc powodować, że wynagrodzenie, które w umowie zakwotowano w kwocie stałej, będzie jednak podlegać zmianom właśnie ze względu na spodziewane kary. Grupa będzie więc począwszy od 1 stycznia 2018 roku w ramach szacowania wysokości wynagrodzenia, do którego jest uprawniona na podstawie umowy estymować wartość oczekiwaną zapłaty uwzględniając prawdopodobieństwo zapłacenia takich kar umownych. Potencjalnie może to więc wpłynąć na pomniejszenie wartości przychodów, nie zaś, jak to było do tej pory, powiększenie wartości rezerw i odpowiednich kosztów. Skala zjawiska w Grupie nie jest istotna, ale ten obszar zidentyfikowano jako zmianę w stosunku do podejścia stosowanego obecnie. W zakresie kontraktów niezakończonych na datę bilansową opisana zmiana będzie skutkowałą powiększeniem zysków zatrzymanych Grupy o kwotę 0,1 mln PLN.

Przeprowadzona analiza nie wykazała występowania w Grupie innych elementów, które mogłyby powodować, że wynagrodzenie umowne ma charakter zmienny.

c) Wycena kontraktów IT – dostawy dóbr i usług w pakiecie

W ramach procesu implementacji MSSF 15 Grupa dokonała analizy zobowiązań do wykonania świadczenia wynikających z umów, które na bazie dotychczas obowiązujących regulacji podlegały przepisom MSR 11 Umowa o usługę budowlaną i tym samym były wyceniane według metody stopnia zaawansowania kosztowego. Wyniki analizy dokonywanej zwłaszcza pod kątem odrębności obowiązków świadczenia wskazują, że praktycznie zawsze w przypadku takich umów Grupa jest zobowiązana do dostarczenia do klienta kompleksowych dóbr lub usług, na które składają się dostawy: licencji własnych i/lub własnych usług modyfikacyjnych i/lub własnych usług wdrożeniowych. Oznacza to, że z tzw. kompleksowych kontraktów IT wynika najczęściej odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia

polegającego na dostarczeniu klientowi funkcjonalnego systemu IT. Przychód z takiego obowiązku świadczenia zgodnie z MSSF 15 może być rozpoznawany w okresie przekazywania kontroli nad świadczonymi dobrami/usługami, o ile w wyniku działań jednostki nie powstają składniki o alternatywnym zastosowaniu i jednocześnie przez cały okres trwania umowy jednostce przysługuje egzekwowalne prawo do uzyskania wynagrodzenia za dostarczone świadczenia. W ocenie Zarządu w przypadku dostarczania kompleksowych projektów IT nie można mówić o alternatywnym ich zastosowaniu z punktu widzenia dostawcy, ponieważ systemy te wraz z towarzyszącymi im usługami wdrożeniowymi są „szyte na miarę”. Jednocześnie przeprowadzona dotychczas analiza wykazała, że właściwie we wszystkich przypadkach dla umów zawieranych przez spółki z Grupy Asseco spełnione jest kryterium przysługiwania egzekwowalnego prawa do zapłaty za wykonane świadczenie przez cały okres trwania umowy. To ostatnie kryterium weryfikowane było na gruncie przepisów ogólnych obowiązujących w krajach działalności spółek z Grupy. Spółka doszła do wniosku, że egzekwowność prawa do uzyskania zapłaty właściwie co do zasady istnieje i na dzień bilansowy nie stwierdzono, aby Grupa była stroną umowy, w której warunek istnienia prawa do zapłaty nie byłby spełniony.

Ze względu na opisane wyżej argumenty wdrożenie MSSF 15 w aspekcie rozpoznawania przychodów z umów polegających na dostarczaniu kompleksowych projektów IT nie będzie skutkowało zmianami, z dokładnością do opisanych w punkcie (a) powyżej gwarancji rozszerzonych, które dotyczyłyby rozwiązań dostarczanych w ramach takich kompleksowych projektów.

d) Licencje

MSSF 15 wprowadził szczegółowe uregulowanie dotyczące rozpoznawania przychodów ze sprzedawanych licencji. Jeżeli przyrzeczenie udzielenia licencji jest odrębne od innych dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie, a zatem stanowi oddzielne zobowiązanie do wykonania świadczenia, jednostka ustala, czy przekazanie na rzecz klienta w ramach licencji następuje w określonym momencie czy też w miarę upływu czasu. Przy ustalaniu tej okoliczności jednostka rozważa, czy przyrzeczenie udzielenia licencji klientowi przez jednostkę ma na celu zapewnienie klientowi:

- prawa do dostępu do własności intelektualnej jednostki w formie, w jakiej istnieje ona przez cały okres ważności licencji; lub

- prawa do korzystania z własności intelektualnej jednostki w formie, w jakiej istnieje ona w momencie udzielenia licencji.

Grupa dokonała analizy charakteru sprzedawanych przez siebie licencji, która to wskazuje, że przeważająca większość licencji sprzedawanych oddzielnie przez spółki z Grupy ma charakter licencji z prawem korzystania własności intelektualnej, co oznacza, że, w przypadkach w których sprzedaż licencji spełni kryteria odrębności – tj. będzie osobnym zobowiązaniem do wykonania świadczenia, zgodnie z MSSF 15, przychód ze sprzedaży takich licencji powinien zostać rozpoznany jednorazowo w momencie przekazania kontroli nad licencją klientowi. Oznacza to, że w większości przypadków metoda rozpoznania przychodów w tym obszarze nie ulegnie zmianie tj. w przypadkach licencji sprzedawanych bez istotnych usług towarzyszących na czas nieokreślony momentem rozpoznania przychodu pozostanie moment przekazania kontroli, który będzie tożsamy z momentem przeniesienia ryzyk i korzyści wynikających z posiadania licencji.

W toku analizy w Grupie zidentyfikowano również licencje, które mają naturę przyznania prawa do dostępu do własności intelektualnej. Licencje takie sprzedawane są w Grupie co do zasady na czas określony i dotychczas przychód z nich rozpoznawany ujmowany był przez okres, na który licencji udzielono. Oznacza to, iż mimo zmiany przesłanek decydujących o sposobie rozpoznania przychodów z licencji, tj. faktu, iż okres na jaki przyznano licencje w świetle MSSF 15 pozostaje bez znaczenia dla sposobu rozpoznania przychodu, sama metoda rozpoznania przychodu nie ulegnie zmianie.

Powyższa analiza ma zastosowanie do licencji sprzedawanych oddzielnie, a zatem takich, o których spółkach skonkludowała, że stanowią one odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia. W przypadku natomiast sprzedaży licencji własnych Grupy, której towarzyszy sprzedaż istotnych usług modyfikacyjnych lub wdrożeniowych, Grupa na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdziła, że wówczas kryterium odrębności nie jest spełnione. W przypadku takich umów dla klienta wartość ma bowiem dopiero dostarczony system czyli finalny produkt, na który złożyły się dostarczone licencje własne i związane z nimi istotne usługi.

e) Wymogi w zakresie prezentacji i ujawniania informacji

MSSF 15 wprowadza nowe wymogi w zakresie prezentacji i ujawnień. Grupa ocenia, że wpływ niektórych z tych ujawnień będzie istotny. W szczególności Grupa oczekuje dodatkowych ujawnień dotyczących znaczących osądów i zmian tych osądów, w zakresie stosowanych wyjątków praktycznych, a także, co Grupa identyfikuje jako największą zmianę w tym obszarze, w zakresie ujawnienia dotyczącego przychodów pozostających do rozpoznania ze zobowiązań do wykonania świadczenia niewypełnionych lub tylko częściowo wypełnionych na datę bilansową.

MSSF 15 zobowiązuje bowiem do ujawnienia skumulowanej wartości ceny transakcyjnej zaalokowanej do obowiązków świadczenia, które na dzień bilansowy pozostają niespełnione wraz z wyjaśnieniem kiedy jednostka spodziewa się rozpoznania przychodu z niewykonanych zobowiązań.

W poniższej tabeli zaprezentowano oczekiwany wpływ na kapitał własny Grupy wdrożenia MSSF 15 na dzień 31 grudnia 2017 roku:

31 grudnia 2017	Korekty w mln PLN
Aktywa	
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	(2,3)
Aktywa z tytułu umów	6,1
Zobowiązania	
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(0,5)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	10,7
Zobowiązanie z tytułu umowy Rezerwy	(15,5)
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	11,5
Wpływ netto na kapitał własny, w tym:	
Zyski zatrzymane	(2,6)
Inne pozycje kapitału własnego	-

MSSF 9 Instrumenty finansowe

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9 Instrumenty finansowe („MSSF 9”). MSSF 9 obejmuje trzy aspekty związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę,

utrata wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń. MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku i później, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Grupa planuje zastosować MSSF 9 od dnia wejścia w życie standardu, bez przekształcania danych porównawczych.

W 2017 roku Grupa przeprowadziła szczegółową ocenę wpływu wprowadzenia MSSF 9 na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych. Niniejsza ocena jest oparta na aktualnie dostępnych informacjach i może podlegać zmianom wynikającym z pozyskania racjonalnych i możliwych do udokumentowania dodatkowych informacji w okresie, kiedy Grupa stosuje MSSF 9 po raz pierwszy.

Grupa nie spodziewa się istotnego wpływu wprowadzenia MSSF 9 na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitał własny.

a) Klasyfikacja i wycena

Spółka nie spodziewa się istotnego wpływu na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitału własne, w związku z zastosowaniem MSSF 9 w obszarze klasyfikacji i wyceny. Oczekuje się, że wszystkie aktywa finansowe wyceniane dotychczas w wartości godziwej, dalej pozostaną wyceniane w wartości godziwej.

Akcje spółek notowanych na giełdzie, obecnie utrzymywane jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (DDS), zostaną sklasyfikowane jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. W konsekwencji, kapitał z aktualizacji wyceny tych akcji w wysokości 0,6 mln PLN, zostanie przeklasyfikowany do zysków zatrzymanych.

Grupa skorzysta z możliwości wyboru i w przypadku akcji/ udziałów w spółkach nienotowanych, będzie ujmować ich późniejsze zmiany wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w związku z czym zastosowanie MSSF 9 nie będzie miało istotnego wpływu na wyniki finansowe Grupy.

Należności ujęte w pozycji należności pozostałe wynikające z transakcji sprzedaży inwestycji w spółki zależne są utrzymywane dla uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy i będą prezentowane jako instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Należności handlowe oraz należności pozostałe wynikające z transakcji sprzedaży inwestycji w spółki zależne są utrzymywane dla uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, a Grupa nie sprzedaje należności handlowych w ramach faktoringu – będą one nadal wyceniane w

zamortyzowanym koszcie przez wynik finansowy. Grupa skorzysta z praktycznego zwolnienia i dla należności handlowych poniżej 12 miesięcy nie identyfikuje istotnych elementów finansowania.

b) Utrata wartości

Zgodnie z MSSF 9 jednostka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym bądź oczekiwany stratom kredytowym w okresie życia instrumentu finansowego. W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Grupa zastosuje uproszczone podejście i wyceni odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia z tytułu. Grupa dokonała analizy swoich należności handlowych dokonując podziału klientów na homogeniczne grupy. Analiza ta wykazała, że w związku z charakterem należności z tytułu dostaw i usług, odpis z tytułu utraty wartości należności mimo wprowadzenia przewidzianych standardem zmian pozostanie na poziomie zbliżonym do salda odpisu na dzień bilansowy.

Spółki lub jej wyników finansowych. Szczegółowa analiza zostanie przeprowadzona w roku 2018.

7. Korekta błędu

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły zdarzenia skutkujące koniecznością dokonania korekty błędu.

8. Zmiany danych porównywalnych

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły zdarzenia skutkujące koniecznością dokonania zmiany danych porównywalnych.

31 grudnia 2017	Korekty w mln PLN
Aktywa	
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	-
Zobowiązania	
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-
Wpływ netto na kapitał własny, w tym:	
Zyski zatrzymane	0,6
Inne pozycje kapitału własnego	-

MSSF 16 Leasing

W ramach swojej działalności Grupa ma podpisane umowy najmu, dzierżawy, użytkowania i leasingu, który obecnie ujmowany jest jako leasing operacyjny. Wpływ MSSF 16 skutkować będzie ujęciem w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązań z tytułu umów leasingowych.

Na dzień zatwierdzania sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd nie zakończył jeszcze prac nad oceną wpływu wprowadzenia standardu MSSF 16 Leasing na stosowane przez Spółkę zasady rachunkowości w odniesieniu do działalności

III. ISTOTNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej Asseco Poland S.A. oraz sprawozdania finansowe jednostek przez nią kontrolowanych (zależnych) sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy:

- posiada władzę nad danym podmiotem,
- podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w danej jednostce,
- ma możliwość wykorzystania władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów.

Grupa weryfikuje fakt sprawowania kontroli nad innymi jednostkami, jeżeli wystąpiła sytuacja wskazująca na zmianę jednego lub kilku z wyżej wymienionych warunków sprawowania kontroli.

W sytuacji, gdy grupa posiada mniej niż większość praw głosów w danej jednostce, ale posiadane prawa głosu są wystarczające do jednostronnego kierowania istotnymi działaniami tej jednostki, oznacza to, że sprawuje nad nią władzę. W momencie oceny czy prawa głosu w danej jednostce są wystarczające dla zapewnienia

władzy, Grupa analizuje wszystkie istotne okoliczności, w tym:

- wielkość posiadanego pakietu praw głosu w porównaniu do rozmiaru udziałów i stopnia rozproszenia praw głosu posiadanych przez innych udziałowców;
- potencjalne prawa głosu posiadane przez Spółkę, innych udziałowców lub inne strony;
- prawa wynikające z innych ustaleń umownych;
- istotne powiązania osobowe;
- dodatkowe okoliczności, które mogą dowodzić, że Spółka posiada lub nie posiada możliwości kierowania istotnymi działaniami w momentach podejmowania decyzji, w tym schematy głosowania zaobserwowane na poprzednich zgromadzeniach udziałowców.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę do dnia ustania tej kontroli. W przypadku utraty kontroli nad jednostką zależną, skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględnia wyniki za tę część roku objętego sprawozdaniem, w którym to okresie Grupa posiadała taką kontrolę. Nabycie jednostek zależnych rozliczane jest metodą nabycia.

Zmiany udziału w kapitałach/głosach, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny (transakcje na udziałach niekontrolujących) i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami.

Inwestycje Grupy w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności. Zgodnie

z metodą praw własności inwestycję w jednostce stowarzyszonej ujmuje się początkowo według kosztu, a następnie koryguje w celu uwzględnienia udziału Grupy w wyniku finansowym i innych całkowitych dochodach jednostki stowarzyszonej.

Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych skorygowane o korekty doprowadzające do zgodności z MSSF są podstawą wyceny posiadanych przez Grupę udziałów według metody praw własności. Dni bilansowe jednostek stowarzyszonych i Grupy są jednakowe.

Inwestycję w jednostce stowarzyszonej ujmuje się metodą praw własności od dnia, w którym dany podmiot uzyskał status jednostki stowarzyszonej. W dniu dokonania inwestycji w jednostkę stowarzyszoną kwotę, o jaką koszty inwestycji przekraczają wartość udziału Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań tego podmiotu, ujmuje się jako wartość firmy i włącza w wartość bilansową tej inwestycji. Kwotę, o jaką udział Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań przekracza koszty inwestycji, ujmuje się bezpośrednio w wyniku finansowym w okresie, w którym dokonano tej inwestycji.

Przy ocenie konieczności ujęcia utraty wartości inwestycji Grupy w jednostce stowarzyszonej stosuje się wymogi MSR 39. W razie potrzeby całość kwoty bilansowej inwestycji testuje się na utratę wartości zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” jako pojedynczy składnik aktywów, porównując jego wartość odzyskiwalną z wartością bilansową. Ujęta utrata wartości stanowi część wartości bilansowej inwestycji. Odwrócenie tej utraty wartości ujmuje się zgodnie z MSR 36 w stopniu odpowiadającym późniejszemu zwiększeniu wartości odzyskiwalnej inwestycji.

Grupa przestaje stosować metodę praw własności w dniu, kiedy dana inwestycja przestaje być jej jednostką stowarzyszoną oraz w sytuacji, gdy zostaje sklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży. Różnicę między wartością bilansową jednostki stowarzyszonej na dzień zaprzestania stosowania metody praw własności a wartością godziwą zatrzymanych udziałów i wpływów ze zbycia części udziałów w tym podmiocie uwzględnia się przy obliczaniu zysku lub straty ze zbycia danej jednostki stowarzyszonej.

Jeżeli Grupa zmniejsza udział w jednostce stowarzyszonej, ale nadal rozlicza go metodą

praw własności, przenosi na wynik finansowy część zysku lub straty uprzednio ujmowaną w pozostałych całkowitych dochodach, odpowiadającą zmniejszeniu udziału, jeżeli ten zysk lub strata podlega reklasyfikacji na wynik finansowy w chwili zbycia związanych z nim aktywów lub zobowiązań.

3. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy:

- a. przekazanej zapłaty,
- b. kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
- c. w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej

nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii powstałych na połączeniu. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- a. odpowiada najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- b. jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się na dzień 31 grudnia lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości.

Odpis ten jest ujmowany jako element kosztów finansowych.

W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

4. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

Udziały we wspólnych przedsięwzięciach, gdzie Grupa sprawuje współkontrolę są ujmowane metodą praw własności. Przed obliczeniem udziału w aktywach netto wspólnego przedsięwzięcia dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF stosowanymi przez Grupę.

5. Opcje put udziałów niekontrolujących w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Umowny obowiązek nabycia przez jednostkę instrumentów kapitałowych powoduje powstanie zobowiązania finansowego w wysokości szacunkowej wartości przyszłego zobowiązania nawet wtedy, gdy obowiązek ten jest uwarunkowany wykonaniem przez drugą stronę prawa przedstawienia do wykupienia, np. w sytuacji, w której udziałowcy niekontrolujący mają prawo przedłożyć jednostce dominującej do zakupu akcje jednostki zależnej. Jeśli warunki kontraktu nie przewidują przeniesienia na spółkę dominującą korzyści wynikających z prawa własności instrumentu kapitałowego objętego opcją put, na każdy dzień bilansowy następuje reklasyfikacja udziału niekontrolującego, do którego nadal alokowana jest część wyniku finansowego przypadająca na udziały niekontrolujące, na zobowiązanie finansowe, tak jakby nabycie instrumentu kapitałowego objętego opcją put miało miejsce na ten dzień. Zmiana reklasyfikowanej kwoty jest ujmowana bezpośrednio w kapitałach Grupy w pozycji „Transakcje na udziałach niekontrolujących”.

Jeśli warunki kontraktu przewidują przeniesienie na spółkę dominującą korzyści wynikających z prawa własności instrumentu kapitałowego objętego opcją put, na dzień objęcia kontroli oraz na każdy kolejny dzień bilansowy nie jest rozpoznawany udział niekontrolujący wynikający z instrumentów kapitałowych będących

przedmiotem opcji. Tym samym połączenie jest rozliczane tak jakby na dzień objęcia kontroli jednostka dominująca nabyła udział w kapitale jednostki zależnej powiększony o udział będący przedmiotem opcji put. Zobowiązanie wynikające z opcji put jest na każdy dzień bilansowy wyceniane do wartości godziwej, a zmiany w szacunkach są odnoszone do rachunku zysków i strat (działalność finansowa). Udział w wyniku przypadający na udział w kapitale będący przedmiotem opcji jest alokowany do jednostki dominującej.

6. Połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą

Połączenie jednostek gospodarczych dotyczące jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą to połączenie jednostek gospodarczych, w ramach którego wszystkie łączące się jednostki znajdują się ostatecznie pod kontrolą tej samej strony lub stron zarówno przed, jak i po połączeniu oraz kontrola ta nie jest tymczasowa.

W szczególności, chodzi tu o takie transakcje, jak transfer spółek lub przedsięwzięć pomiędzy jednostkami Grupy lub połączenie jednostki dominującej z jej jednostką zależną.

W przypadku przekształceń polegających na wniesieniu aportem inwestycji w jedną jednostkę zależną od drugiej jednostki zależnej lub połączenia dwóch jednostek zależnych od Asseco Poland S.A., następuje jedynie przeksięgowanie wartości inwestycji w przejmowaną jednostkę zależną na poziomie jednostkowego sprawozdania finansowego. Tym samym przeniesienie jednej jednostki zależnej pod drugą jednostkę zależną nie ma wpływu na wynik finansowy Grupy.

7. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Walutą pomiaru Jednostki Dominującej oraz walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN). Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych są między innymi: NIS (nowy szekel izraelski), EUR (euro), USD (dolar amerykański), CZK (korona czeska), RON (nowy lej rumuński), RSD (dinar serbski) czy RUB (rubel rosyjski).

Transakcje wyrażone w walutach obcych (tj. walutach innych niż waluta funkcjonalna) są przeliczane na moment początkowego ujęcia na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu obowiązującego na dzień zawarcia transakcji. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne

wyrażone w walutach obcych są przeliczane po kursie waluty funkcjonalnej obowiązującym na dzień bilansowy. Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztów historycznych w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia początkowej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia ustalenia takiej wartości godziwej.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż złoty polski (dla jednostek, których walutą funkcjonalną jest PLN) są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych oraz w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Pozycje sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych są przeliczane na walutę sprawozdawczą Grupy w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania są przeliczane po kursie średnim Narodowego Banku Polski z dnia bilansowego,
- przychody i koszty są przeliczane według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca,
- wynikające z tego przeliczenia różnice kursowe są ujmowane w pozostałych dochodach całkowitych.

W przypadku zagranicznych jednostek pośrednio zależnych, sprawozdanie finansowe jest przeliczane z waluty funkcjonalnej tej jednostki na polski złoty etapami, tj. w pierwszej kolejności wartości wyrażone w walucie funkcjonalnej jednostki zależnej są przeliczane na walutę funkcjonalną jej bezpośredniej jednostki dominującej (jednostka dominująca niższego szczebla), a następnie sprawozdanie skonsolidowane jednostki dominującej niższego szczebla jest przeliczane na walutę funkcjonalną jej jednostki dominującej.

8. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę

nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu przekazania środka trwałego do użytkowania.

Aktywa trwałe i ich grupy do sprzedaży uznaje się za przeznaczone do sprzedaży, w sytuacji, gdy ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Ten warunek może być spełniony tylko, kiedy wystąpienie transakcji sprzedaży jest wysoce prawdopodobne, a składnik aktywów jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży zakłada zamiar kierownictwa spółek do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu dokonania klasyfikacji. Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej

pośród dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

9. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcyjnych. Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne są wykazywane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym powstały, z uwzględnieniem powiązanego wpływu na podatek odroczonej.

10. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w ramach oddzielnej transakcji są ujmowane według ceny nabycia. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są ujmowane według wartości godziwej na dzień przejęcia.

Okres użytkowania wartości niematerialnych zostaje oceniony i uznany za ograniczony lub nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową w oparciu o ich szacowany okres użytkowania, a koszty amortyzacji są ujmowane w rachunku zysków i strat zgodnie z miejscem ich powstawania.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości. Pozostałe wartości niematerialne są poddawane testom na utratę wartości, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata ich wartości. Jeżeli wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość możliwą do odzyskania (wyższa z następujących dwóch wartości – ceny sprzedaży netto lub wartości użytkowej), wartość tych aktywów obniżana jest do poziomu wartości odzyskiwalnej.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat

w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych w momencie jego wyksięgowania.

Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie

Spółka prezentuje w odrębnych kategoriach produkty końcowe projektów rozwojowych („oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie”) oraz produkty, których proces wytwórczy nie został jeszcze ukończony („koszty niezakończonych projektów rozwojowych”). Składnik wartości niematerialnych wytworzony we własnym zakresie w wyniku prac rozwojowych (lub realizacji etapu prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie) jest ujmowany wtedy i tylko wtedy, gdy Spółka jest w stanie wykazać:

- a. możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się on do użytkowania lub sprzedaży;
- b. zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych;
- c. zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych;
- d. sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne;
- e. dostępność odpowiednich środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych;
- f. możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Koszt wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie jest sumą nakładów poniesionych od dnia, w którym po raz pierwszy dany składnik wartości niematerialnych spełni wyżej wymienione kryteria ujmowania pozycji. Nie podlegają aktywowaniu wartości nakładów ujętych uprzednio w kosztach. Koszt wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie obejmuje nakłady, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo. Do takich kosztów zaliczane są:

- a. koszty z tytułu świadczeń na rzecz pracowników, którzy byli bezpośrednio

zaangażowani w proces wytworzenia tego składnika;

- b. wszelkie koszty, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów, jak opłaty za rejestrację tytułu prawnego oraz amortyzacja patentów i licencji, które są wykorzystywane przy wytwarzaniu tego składnika aktywów;
- c. nakłady na materiały i usługi wykorzystane lub bezpośrednio zużyte przy wytwarzaniu składnika wartości niematerialnych;
- d. koszty pośrednie, które można jednoznacznie powiązać z procesem wytwórczym: koszty amortyzacji sprzętu wykorzystywanego w procesie wytwórczym oraz koszty powierzchni biurowej, która jest zajmowana przez zespół wytwórczy.

Do kosztu wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie nie zalicza się:

- a. kosztów sprzedaży, administracji oraz innych kosztów ogólnozakładowych;
- b. wyraźnie zidentyfikowanych braków wydajności oraz początkowych strat operacyjnych poniesionych przed osiągnięciem planowanej wydajności oraz
- c. nakładów na szkolenie przygotowujące pracowników do obsługiwanego danego składnika aktywów.

Do momentu zakończenia prac rozwojowych, skumulowane koszty pozostające w bezpośrednim związku z tymi pracami prezentuje się jako „Koszty niezakończonych projektów rozwojowych”. W momencie ukończenia prac rozwojowych, gotowy efekt prowadzonego procesu wytwórczego jest przenoszony do kategorii „Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie” i od tego momentu spółki Grupy rozpoczynają amortyzowanie wytworzonego we własnym zakresie oprogramowania. Koszty prac rozwojowych spełniające powyższe kryteria ujmowane są według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

11. Dotacje rządowe

Dotacje rządowe są ujmowane wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje uzasadnione przekonanie, że jednostka gospodarcza spełni warunki związane z dotacją oraz że dotacja zostanie otrzymana. Dotacja jest księgowana w ten sam sposób niezależnie od tego, czy została ona otrzymana w formie środków pieniężnych, czy też przybrała formę redukcji zobowiązań wobec rządu.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód (lub pomniejszenie kosztów) w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować.

Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odnoszona do rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów, poprzez zmniejszenie kosztów odpisu amortyzacyjnego.

12. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu składnika aktywów, który wymaga znacznego czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży, należy aktywować jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Wszystkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego należy ujmować jako koszty w okresie, w którym je poniesiono. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

13. Utrata wartości aktywów niefinansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów został przypisany.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego

składnika aktywów lub ośrodka, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba, że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie przepływów pieniężnych, a są one w większości niezależnie generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa od jego wartości odzyskiwalnej, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do wysokości oszacowanej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej (przed uwzględnieniem skutków opodatkowania) odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się jako element kosztów operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako pomniejszenie kosztów operacyjnych. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania

jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

14. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- a. aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- b. aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy,
- c. pożyczki i należności,
- d. aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- a. wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- b. wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- c. spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem **aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy** jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a. jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie (do 3 miesięcy),
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących

elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,

- b. został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą po pobieżnej analizie lub bez jej przeprowadzania, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii

aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w pozostałych dochodach całkowitych. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy. Zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

15. Zapasy

Spółka dzieli zapasy na dwie kategorie: towary i części serwisowe (części zamienne oraz sprzęt komputerowy, który został nabyty w celu realizacji kontraktów na usługi utrzymania).

Spółka na każdy dzień bilansowy sporządza analizę wiekową towarów i na jej podstawie dokonuje odpisów aktualizujących według następujących zasad:

- a. 100% na towary składowane 24 miesiące lub dłużej,
- b. 75% na towary składowane powyżej 18 miesięcy a poniżej 24 miesięcy,

- c. 50% na towary składowane powyżej 12 miesięcy a poniżej 18 miesięcy,
- d. 25% na towary składowane powyżej 6 miesięcy a poniżej 12 miesięcy.

Wartość początkowa części serwisowych jest odnoszona w koszty liniowo na przestrzeni trwania kontraktu na usługi utrzymania, pod które części te zostały nabyte.

Spółka corocznie analizuje czy powyższe zasady tworzenia odpisów odpowiadają faktycznej utracie wartości posiadanych zapasów.

Odpisy z tytułu aktualizacji wartości zapasów ujmowane są w kosztach operacyjnych.

16. Czynne rozliczenia międzyokresowe

W rozliczeniach międzyokresowych kosztów wykazywane są wydatki poniesione do dnia bilansowego, które dotyczą przyszłych okresów (czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów) lub są związane z przyszłymi przychodami.

W szczególności do rozliczeń międzyokresowych zaliczane są:

- a. z góry opłacone usługi obce (w tym usługi utrzymania), które będą świadczone w następnym okresie,
- b. z góry zapłacone ubezpieczenia, prenumeraty, czynsze itp,
- c. pozostałe wydatki poniesione w okresie a dotyczące przyszłych okresów.

17. Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu aktualizującego. Należności o odległych terminach płatności są ujmowane według wartości bieżącej oczekiwanej zapłaty.

Odpisy na należności wątpliwe szacowane są wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności, zgodnie z pierwotnymi warunkami, przestało być prawdopodobne. Wielkość odpisu stanowi różnicę między wartością nominalną należności a wartością możliwą do odzyskania, która stanowi bieżącą wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych, zdyskontowaną przy użyciu stopy procentowej właściwej dla podobnych pożyczkobiorców.

Wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, w odniesieniu do:

- a. należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości - do

wysokości należności nieobjętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności, zgłoszonej likwidatorowi lub sędziemu komisarzowi w postępowaniu upadłościowym,

- b. należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego – w pełnej wysokości należności,
- c. należności kwestionowanych przez dłużników oraz, z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika, spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna - do wysokości niepokrytej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności,
- d. należności stanowiących równowartość kwot podwyższających należności, w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego - w wysokości tych kwot, do czasu ich otrzymania lub odpisania,
- e. należności przeterminowanych lub nieprzeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, w przypadkach uzasadnionych rodzajem prowadzonej działalności lub strukturą odbiorców - w wysokości wiarygodnie oszacowanej kwoty odpisu, w tym także ogólnego, na nieściągalne należności.

Ponadto Grupa dokonuje analizy odpisów aktualizujących nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału. Odpis aktualizujący wartość należności tworzony jest na podstawie indywidualnej analizy z uwzględnieniem prawdopodobieństwa uzyskania zapłaty, wartości posiadanego zabezpieczenia oraz wartości możliwej do zrealizowania kompensaty wzajemnych wierzytelności. Jeżeli jest to w ocenie Zarządu uzasadnione, tworzenia odpisu aktualizującego dokonuje się go na zasadach ogólnych w wysokościach nie mniejszych niż:

- a. 100% w stosunku do należności skierowanych na drogę sądową, chyba że w opinii Zarządu uzyskanie wyroku korzystnego dla Grupy jest prawie pewne,
- b. 100% w stosunku do należności przeterminowanych powyżej 12 miesięcy (licząc od daty terminu płatności), z uwzględnieniem spłat, porozumień itp. mających miejsce po dniu bilansowym,

- c. 50% w stosunku do należności przeterminowanych od 6 do 12 miesięcy (licząc od daty terminu płatności), z uwzględnieniem spłat, porozumień itp. mających miejsce po dniu bilansowym.

Aktualizacja wartości należności uwzględnia nie tylko zdarzenia, które nastąpiły do dnia bilansowego, ale także ujawnione później, do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego, jeżeli zdarzenia te dotyczą należności ujętej w księgach rachunkowych na dzień bilansowy. Spółka corocznie analizuje czy powyższe zasady tworzenia odpisów odpowiadają faktycznej utracie wartości należności.

Należności dochodzone na drodze sądowej są to wszelkie należności skierowane w kraju lub za granicą na drogę postępowania sądowego, w tym także dlatego, że dłużnik kwestionuje swoje zobowiązanie, dla przerwania biegu przedawnienia albo do uzyskania prawa do egzekucji należności. Odpis aktualizujący wartość należności tworzony jest na podstawie indywidualnej analizy z uwzględnieniem oceny prawnej co do rezultatu sporu zwłaszcza oceny prawdopodobieństwa uzyskania zapłaty. Jeżeli jest uzasadnione tworzenie odpisu aktualizującego dokonuje się go do wysokości 100%.

Odpisy aktualizujące wartość należności handlowych zalicza się do kosztów operacyjnych. Odpisy wartości pozostałych należności zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych, jeśli należność powstała wskutek transakcji sprzedaży inwestycji lub innej działalności, której koszty i przychody co do zasady obciążają działalność finansową. Odpisy salda należności wynikającego z naliczonych odsetek zalicza się do kosztów finansowych.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego, całość lub odpowiednia część uprzednio dokonanego odpisu zwiększa wartość danego składnika aktywów i korygowane są odpowiednie pozycje kosztów.

18. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie, lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy oraz inne instrumenty o wysokim stopniu płynności.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym rachunku

przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych Grupa przyjęła zasadę nieujmowania w saldzie środków pieniężnych i ich ekwiwalentów kredytów w rachunkach bieżących, stanowiących element finansowania, oraz zastrzeżonych środków pieniężnych.

19. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki oraz papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu, pożyczki lub emisji papierów dłużnych.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki oraz papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanej ceny nabycia, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanej ceny nabycia uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki lub emisji papierów dłużnych oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

Różnica między środkami otrzymanymi (pomniejszonymi o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki lub emisji papierów dłużnych) a wartością do spłaty ujmowana jest w rachunku zysków i strat przez okres trwania finansowania.

20. Leasing

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są alokowane na koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania.

Koszty finansowe są ujmowane w rachunku zysków i strat, chyba, że spełnione są wymogi kapitalizacji (w 2017 roku ani w okresie porównywalnym Grupa nie skapitalizowała kosztów odsetkowych związanych z umowami leasingu finansowego).

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez

krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu, chyba że umowa leasingu przewiduje, że po jej zakończeniu korzystający uzyska tytuł własności przedmiotu leasingu, to dany składnik aktywów amortyzuje się przez okres jego ekonomicznej użyteczności, tj. wg zasad amortyzacji stosowanych w odniesieniu do podobnych własnych składników aktywów.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne metodą liniową przez okres trwania leasingu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

21. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług dotyczące działalności operacyjnej są ujmowane i wykazywane według kwot wymaganej zapłaty i ujmowane w okresach sprawozdawczych, których dotyczą.

22. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów. Tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi, koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat pomniejszone o wszelkie zwroty.

Grupa rozpoznaje rezerwy na umowy rodzące obciążenia, jeżeli nieuniknione koszty wypełnienia obowiązków przewyższają możliwe do uzyskania korzyści.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto

odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

23. Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Rezerwa na naprawy gwarancyjne tworzona jest na pokrycie przyszłych przewidywanych kosztów realizacji zobowiązań gwarancyjnych lub serwisowych wynikających z realizowanych kontraktów IT. Koszty realizacji zobowiązania gwarancyjnego obejmują przede wszystkim koszt pracochłonności (ilość roboczodni pomnożona przez stawkę ewidencyjną) oraz wartość towarów, materiałów i usług obcych zużytych w ramach wypełniania zobowiązań gwarancyjnych.

Rezerwa ta jest zawiązywana w następujących przypadkach:

- a. z klientem nie została podpisana umowa na usługi utrzymaniowe,
- b. zakres umowy utrzymaniowej nie pokrywa całości oczekiwanych kosztów związanych z realizacją zobowiązań gwarancyjnych,
- c. zakres gwarancji producenta dla odsprzedawanego sprzętu jest węższy od gwarancji do jakiej spółka z Grupy zobowiązała się w umowie z klientem.

Wartość rezerwy, rozpoznawana na dzień bilansowy jest współmierna ze stanem realizacji kontraktu IT.

Koszty związane ze świadczeniem usług wynikających ze zobowiązania gwarancyjnego pomniejszają w momencie ich ponoszenia wartość zawiązaną rezerwy. Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje weryfikacji wysokości zawiązaną rezerw na naprawy gwarancyjne. Jeśli faktyczna realizacja zobowiązania lub przewidywane przyszłe koszty są niższe/wyższe niż zakładano w momencie początkowego ujęcia rezerwy, rezerwa jest odpowiednio obniżana/zwiększana tak, aby odzwierciedlić bieżące oczekiwania Grupy, co do kosztów realizacji zobowiązania gwarancyjnego w przyszłych okresach.

24. Przychody

- a. Przychody ze sprzedaży

Przychody są ujmowane gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób oraz gdy istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że Grupa

uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu przeprowadzonej transakcji.

Jeżeli wyniku na transakcji dotyczącej usług nie można oszacować w wiarygodny sposób, przychody z transakcji ujmuje się tylko do wysokości kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

Grupa wyróżnia następujące rodzaje przychodów:

- przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług własnych,
- przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług obcych, oraz
- przychody ze sprzedaży sprzętu.

W ramach kategorii „Licencje i/lub usługi własne” prezentowane są przychody z tytułu umów z klientami, których przedmiotem jest dostarczanie oprogramowania własnego lub świadczenie usług z nim związanych. Usługi te mogą być realizowane przez pracowników Grupy (zasoby własne) jak również przez podwykonawców (zasoby obce). Decyzja o zaangażowaniu podwykonawców dla tej kategorii przychodów nie zmienia ani zakresu odpowiedzialności, ani relacji pomiędzy spółkami Grupy a klientem, na rzecz którego świadczona jest usługa. To, czy do tego typu projektów zaangażowani zostaną podwykonawcy, czy usługa będzie realizowana przez pracowników własnych leży wyłącznie w gestii Grupy. Ponadto do tej kategorii klasyfikuje się przychody ze świadczenia usług własnych na oprogramowaniu obcym i infrastrukturze.

W ramach kategorii „Licencje i/lub usługi obce” prezentowane są przychody z tytułu sprzedaży licencji obcych oraz ze świadczenia usług, które ze względów technologicznych lub prawnych muszą być realizowane przez podwykonawców (dotyczy to usług utrzymania sprzętu i licencji oraz outsourcingu świadczonych przez ich producentów).

Przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług własnych, które są dostarczane/świadczone w ramach kontraktu wdrożeniowego są rozpoznawane zgodnie ze stopniem zaawansowania całego kontraktu. Zasady rozpoznawania przychodów dla kontraktów wdrożeniowych zostały opisane w punkcie 25 Istotnych zasad rachunkowości.

W przypadku sprzedaży licencji/usług własnych przychody są ujmowane w okresie, w którym Grupa spodziewa się, że będzie zobowiązana do świadczenia usług na rzecz klienta.

Przychody ze sprzedaży licencji/usług obcych mogą być rozpoznawane jak przychody ze sprzedaży towarów lub jak przychody ze sprzedaży usług, w zależności od charakteru umowy z klientem.

W przypadku licencji i/lub usług obcych, dla których w momencie sprzedaży znaczące ryzyko i korzyści związane z daną licencją i/lub usługą obcą są przenoszone na nabywcę, przychody są rozpoznawane jak przychody ze sprzedaży towaru, tj. jednorazowo w momencie sprzedaży, bez względu na to czy przedmiotem umowy jest licencja i/lub usługa obca na czas określony czy nieokreślony. Grupa uznaje, że znaczące ryzyko jest przekazywane na nabywcę, w przypadku, gdy po dostarczeniu licencji/usługi Grupa nie jest zobowiązana do żadnych dodatkowych świadczeń na rzecz klienta, których koszt mógłby być istotny.

W pozostałym przypadku, tj. gdy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z licencji i/lub usługi obcej nie są przekazywane na nabywcę w momencie sprzedaży, przychody ze sprzedaży są ujmowane jak przychody ze sprzedaży usług, tj. w okresie, w którym odbywa się świadczenie usługi poprzez odwołanie się do stopnia zaawansowania realizacji transakcji.

Przychody ze sprzedaży sprzętu są rozpoznawane jak przychody ze sprzedaży towarów, tj. przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z umowy zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

b. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dokładnie dyskontującą przyszłe wpływy gotówkowe przez szacowany okres użytkowania instrumentów finansowych) do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

Przychody z odsetek stanowią odsetki od udzielonych pożyczek, inwestycji w papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, depozytów bankowych i pozostałych tytułów, oraz rozliczone dyskonto kosztów (zobowiązań) zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej.

c. Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy do ich otrzymania.

25. Przychody i koszty z realizacji kontraktów wdrożeniowych

Przychody z kontraktu wdrożeniowego obejmują wysoko prawdopodobne przychody wynikające z zawartych umów/zleceń, które można oszacować w sposób wiarygodny. Tym samym z puli przychodów wyłączane są te kwoty, które, mimo iż wynikają z zawartej umowy, są w ocenie Grupy wątpliwe do uzyskania (np. Grupa spodziewa się, że klient zrezygnuje z części prac określonych w umowie).

Za przychody kontraktu uznaje się następujące przychody:

- a. przychody wynikające z wystawionych faktur,
- b. przyszłe przychody wynikające z podpisanych umów i/lub zleceń wystawionych na bazie umów ramowych.

Koszty kontraktu obejmują:

- a. koszty odsprzedanych towarów, materiałów i usług obcych (COGS), oraz
- b. koszty zasobów własnych, które są zaangażowane w realizację kontraktu.

Koszty zasobów własnych zatrudnionych przy realizacji kontraktu kalkulowane są na podstawie zrealizowanej (dla okresów zakończonych) i szacowanej (dla okresów prognozowanych) pracochłonności oraz odpowiedniej stawki ewidencyjnej (kosztowej) pokrywającej koszty wytworzenia.

Stawka ewidencyjna to koszt osobogodziny (lub osobodnia) własnych zasobów produkcyjnych skalkulowany na bazie zabudżetowanych na dany rok kosztów wytworzenia.

Wycena kontraktów wdrożeniowych

Celem wyceny wdrożeniowego kontraktu IT jest ustalenie wartości przychodów, które należy rozpoznać w okresie. Grupa dokonuje wyceny stosując metodę stopnia zaawansowania (ang. „percentage of completion”).

Jeżeli poniesione koszty pomniejszone o przewidywane straty a powiększone o zyski ujęte w rachunku zysków i strat przekraczają swoim zaawansowaniem procentowym zaawansowanie procentowe zafakturowanej sprzedaży, wynikająca z powyższej różnicy kwota niezafakturowanej sprzedaży prezentowana jest w aktywach bilansu w należnościach z tytułu dostaw i usług w kategorii „Należności z wyceny bilansowej kontraktów IT”. Jeżeli zaawansowanie procentowe zafakturowanej sprzedaży przekracza zaawansowanie procentowe

poniesionych kosztów pomniejszonych o przewidywane straty a powiększone o zyski ujęte w rachunku zysków i strat, wynikające z powyższej różnicy przyszłe przychody prezentowane są w zobowiązaniach z tytułu dostaw i usług, w kategorii „Zobowiązanie z tytułu wyceny kontraktów IT”.

Kontrakty generujące straty

Kontraktem generującym stratę jest kontrakt, w którym łączna kwota przychodów z kontraktu jest niższa niż łączna wartość kosztów.

W przypadku, gdy jest wysoce prawdopodobne, że łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywana strata jest ujmowana jako koszt okresu, w którym została ujawniona poprzez utworzenie rezerwy na straty kontraktowe.

Wysokość rezerwy lub/i zasadność jej utrzymania jest weryfikowana na każdy kolejny dzień bilansowy, aż do momentu zakończenia kontraktu.

Wartość utworzonych rezerw na straty powiększa saldo rezerw i jest prezentowana w kategorii „Rezerwy z tytułu wyceny kontraktów IT”.

Metody mierzenia stopnia zaawansowania realizacji kontraktu

W celu ustalenia stopnia zaawansowania realizacji umowy Spółka stosuje taką metodę, która pozwala w sposób wiarygodny ustalić stan realizacji prac. W zależności od charakteru umowy, metody te mogą obejmować:

- a. ustalenie proporcji kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do dnia bilansowego w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy,
- b. pomiar wykonanych prac lub
- c. porównanie fizycznie wykonanych części prac z pracami wynikającymi z umowy.

Metodę procentowego zaawansowania stosuje się narastająco w każdym okresie obrotowym w stosunku do bieżących szacunków przychodów i kosztów umowy. Skutki zmian szacunków przychodów lub kosztów umowy ujmuje się w okresie, w którym zmiana ta wystąpiła.

Łączenie i rozdzielanie kontraktów wdrożeniowych

Wycenie na ogół podlegają pojedyncze umowy lub umowy wraz z aneksami, jeśli aneksy te dotyczą modyfikacji umowy głównej (rozszerzają lub ograniczają zakres umowy podstawowej). W przypadku, gdy aneks jest dodatkowym

zleceniem spoza zakresu umowy głównej, za które cena ustalona jest bez odniesienia do ceny z zasadniczej umowy, wyceniany jest on oddzielnie.

Gdy umowa dotyczy grupy elementów, to jej część dotycząca każdego z tych elementów może być traktowana jako oddzielny kontrakt, tylko jeżeli zostaną łącznie spełnione następujące warunki:

- a. zostały przedłożone odrębne oferty dla każdego z wyodrębnionych elementów,
- b. każdy z elementów był przedmiotem oddzielnych negocjacji, oraz
- c. można określić koszty i przychody odnoszące się do każdego z elementów – przychody muszą być określone w umowie i/lub zamówieniu.

Natomiast grupa umów może być traktowana jako pojedynczy kontrakt, jeżeli zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

- a. grupa umów jest negocjowana jako pojedynczy pakiet,
- b. umowy są tak bardzo powiązane ze sobą, że w rzeczywistości są one częścią pojedynczego projektu z jedną dla całego pakietu marżą zysku oraz
- c. umowy są realizowane jednocześnie lub w ciągłej sekwencji czasowej.

26. Koszty operacyjne

Spółka prowadzi ewidencję kosztów w układzie rodzajowym oraz w układzie kalkulacyjnym. Koszt własny sprzedaży obejmuje koszty bezpośrednio związane z nabyciem sprzedanych towarów i wytworzeniem sprzedanych usług. Koszty sprzedaży obejmują koszty handlowe i koszty marketingowe (w tym sponsoring). Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z kierowaniem spółkami z Grupy oraz koszty administracji.

27. Podatek dochodowy i podatek od towarów i usług

Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej odroczony podatek dochodowy jest wyliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym. Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych za wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania niemającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową. W przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach rezerwa na podatek odroczony jest ujmowana w bilansie jedynie, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych nie podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również do niewykorzystanych aktywów z tytułu odroczonego podatku i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty. Nie dotyczy to sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową. W przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do

opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu lub podwyższeniu o tyle, o ile uległy zmianie szacunki dotyczące osiągnięcia dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Grupa ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi. Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Grupa ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty i aktywa są ujmowane w wartości pomniejszonej o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem, gdy:

- a. podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie towarów i usług nie jest możliwy do odzyskania od władz podatkowych; wtedy podatek od towarów i usług jest ujmowany odpowiednio jako część kosztów nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- b. należności i zobowiązania są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

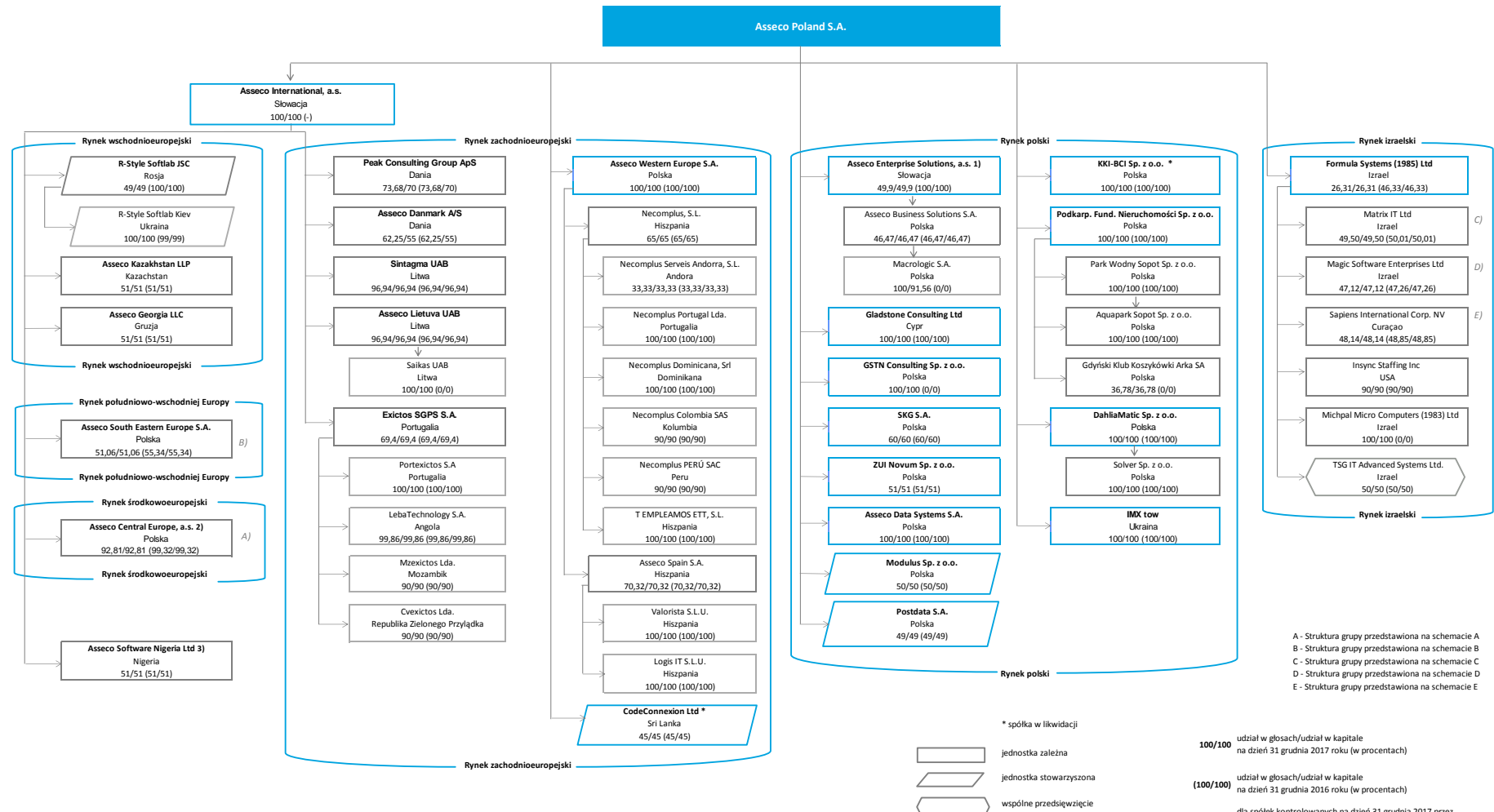
Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz władz podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

28. Zysk netto na akcję (podstawowy i rozwodniony)

Podstawowy zysk netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Rozwodniony zysk netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej za dany okres przez sumę średniej ważonej liczby akcji w danym okresie sprawozdawczym i wszystkich potencjalnych akcji nowych emisji.

IV. ORGANIZACJA I ZMIANY W STRUKTURZE GRUPY KAPITAŁOWEJ ASSECO, ZE WSKAZANIEM JEDNOSTEK PODLEGAJĄCYCH KONSOLIDACJI

Poniższy graf przedstawia strukturę organizacyjną Grupy Asseco na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym:

1) Asseco Poland S.A. posiada 49,9% w Asseco Enterprise Solutions, a.s., a pozostałe 50,1% jest własnością Asseco Central Europe, a.s. bezpośrednią kontrolę nad Asseco Enterprise Solutions, a.s. sprawuje Asseco Central Europe, a.s.
 2) dodatkowo Asseco Poland posiada 0,06% udziałów w spółce Asseco Central Europe, a.s.
 3) Asseco International, a.s. posiada w spółce Asseco Software Nigeria Ltd 51%, natomiast spółka należy do rynku polskiego,

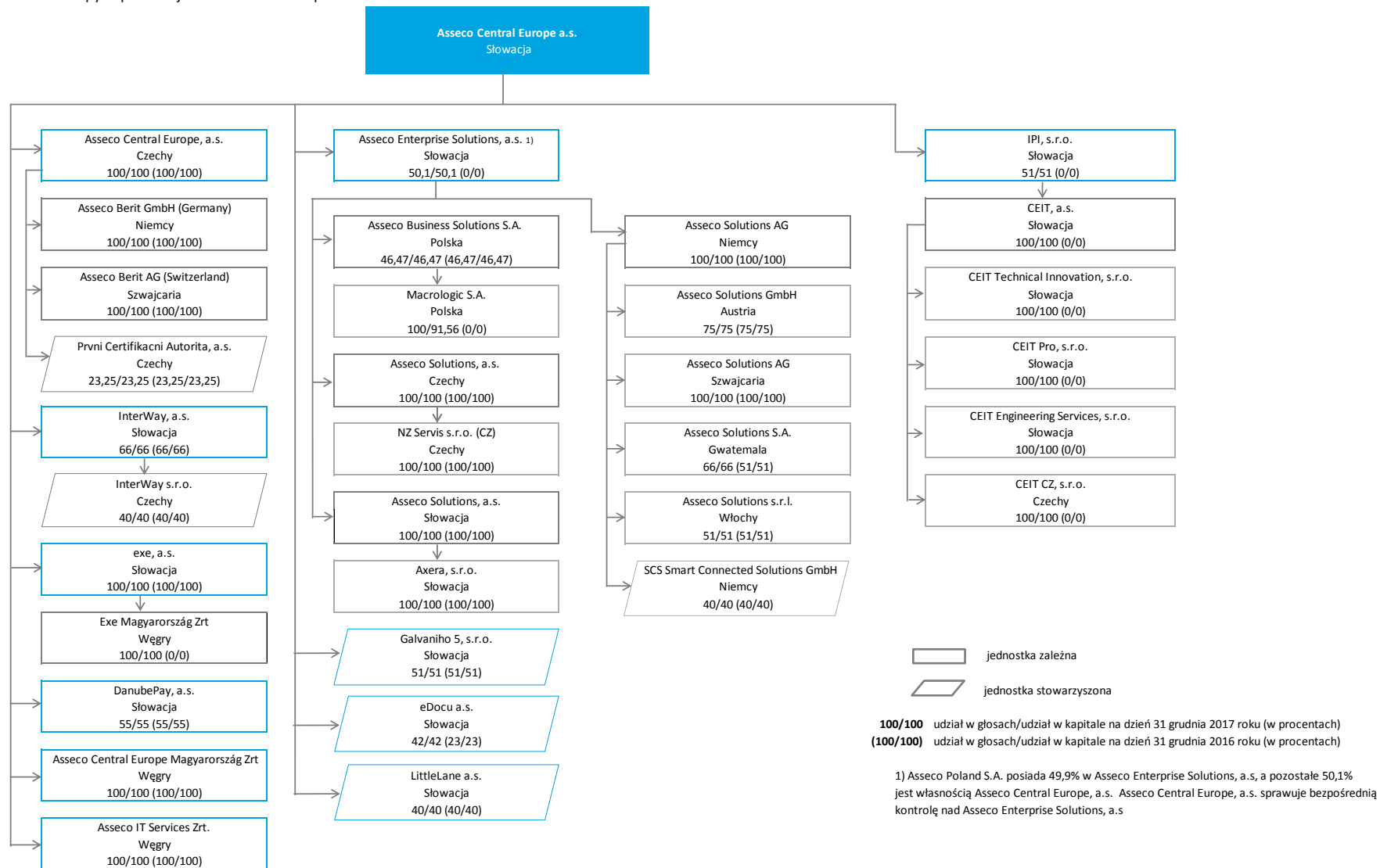
A - Struktura grupy przedstawiona na schemacie A
 B - Struktura grupy przedstawiona na schemacie B
 C - Struktura grupy przedstawiona na schemacie C
 D - Struktura grupy przedstawiona na schemacie D
 E - Struktura grupy przedstawiona na schemacie E

100/100 udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2017 roku (w procentach)
 (100/100) udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2016 roku (w procentach)

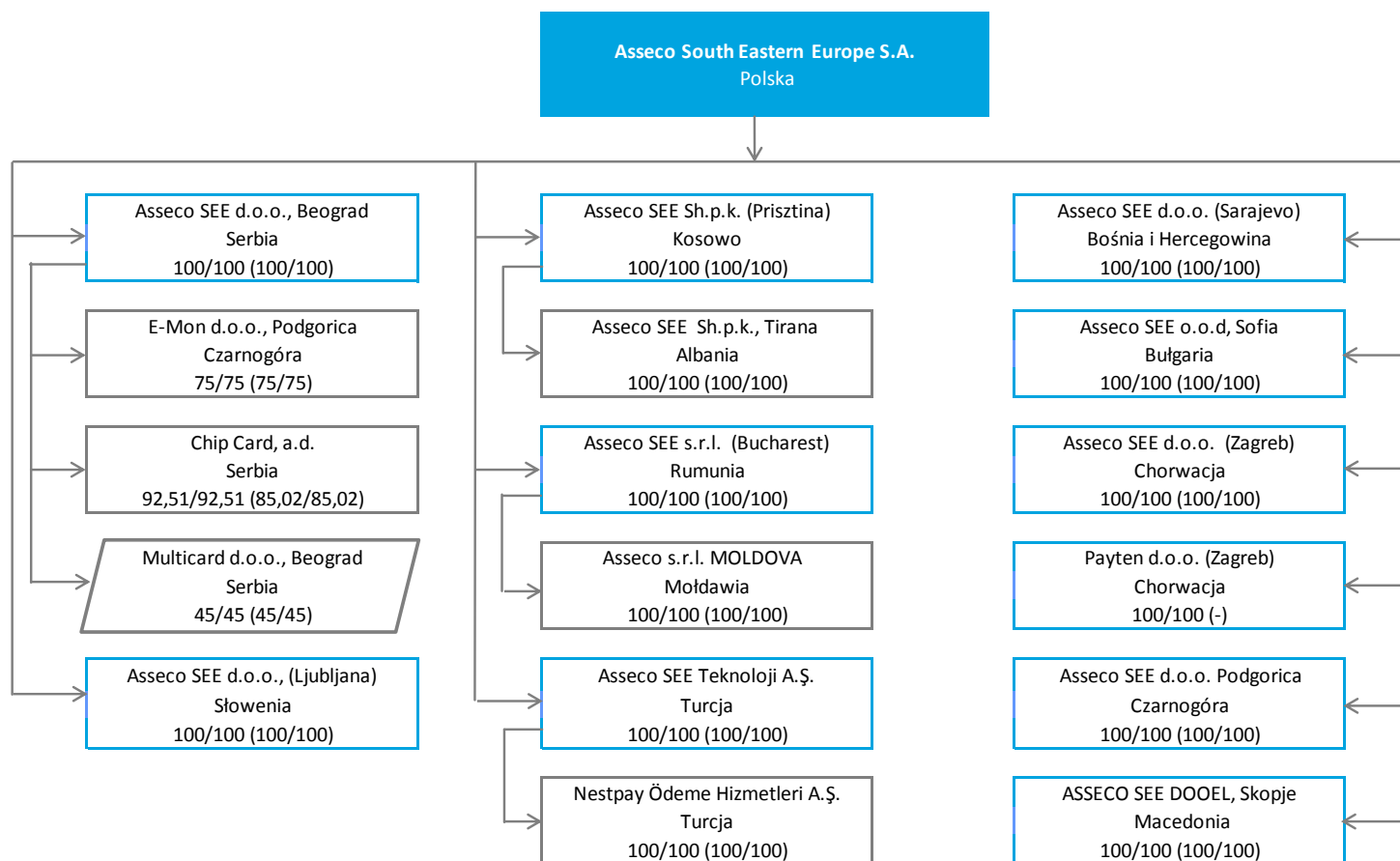
dla spółek kontrolowanych na dzień 31 grudnia 2017 przez Asseco International w nawiasach pokazany jest udział na dzień 31 grudnia 2016 posiadany przez Asseco Poland S.A.

* spółka w likwidacji
 [pusty kwadrat] jednostka zależna
 [pusty romb] jednostka stowarzyszona
 [pusty trapez] wspólnie przedsięwzięcie

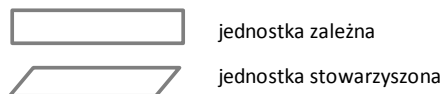
A. Struktura Grupy Kapitałowej Asseco Central Europe

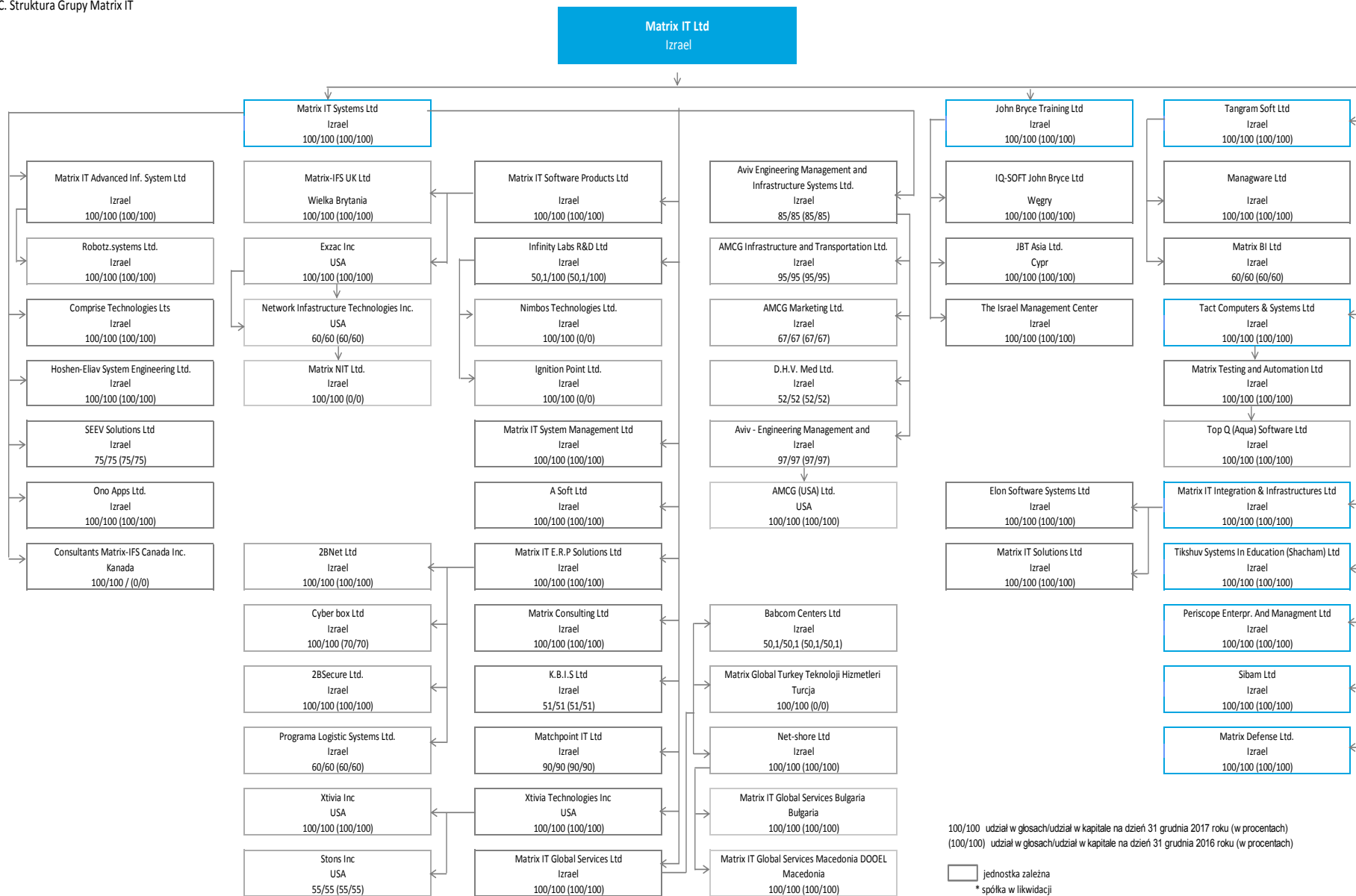
B. Struktura Grupy Kapitałowej Asseco South Eastern Europe

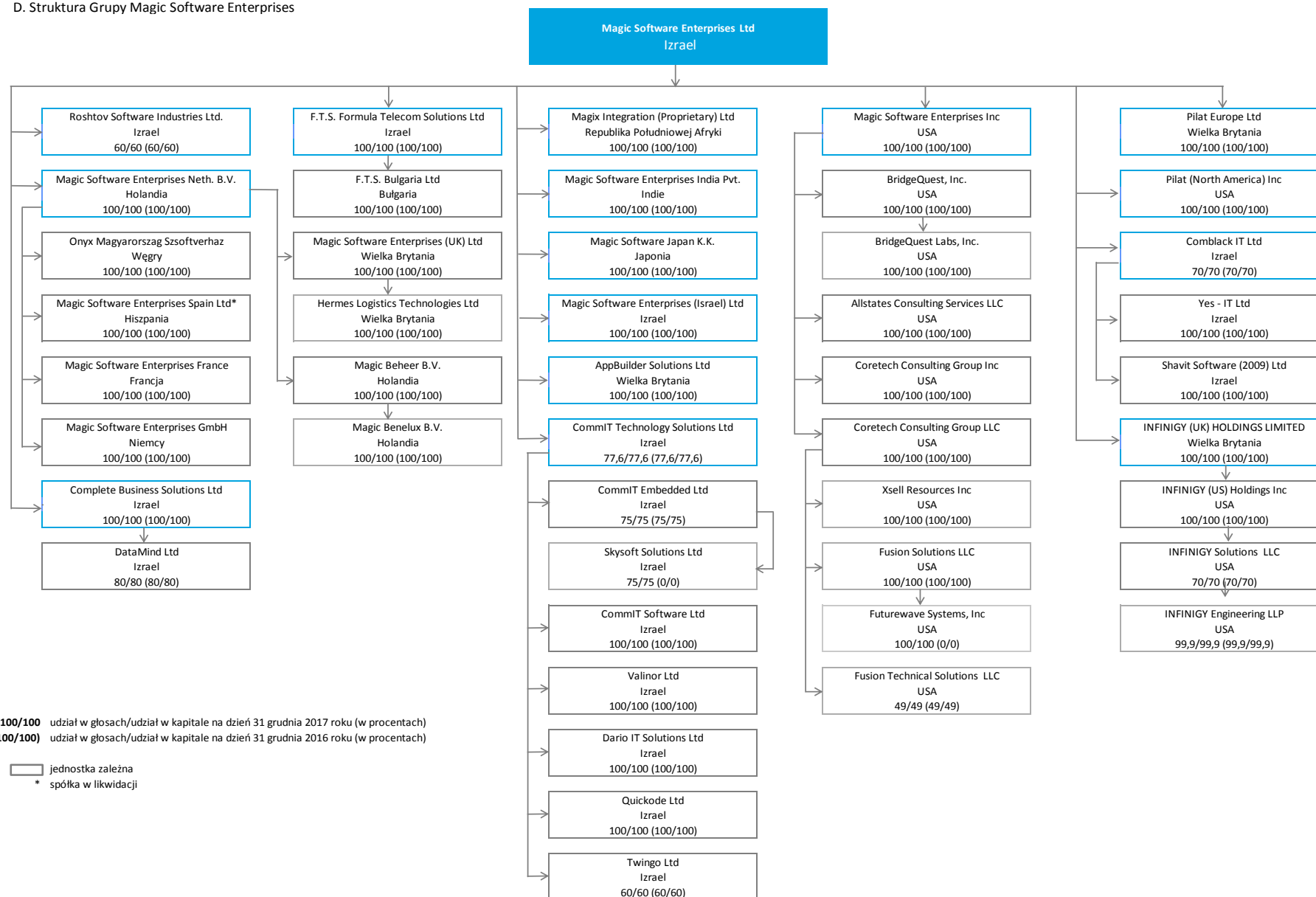
100/100 udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2017 roku (w procentach)
(100/100) udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2016 roku (w procentach)

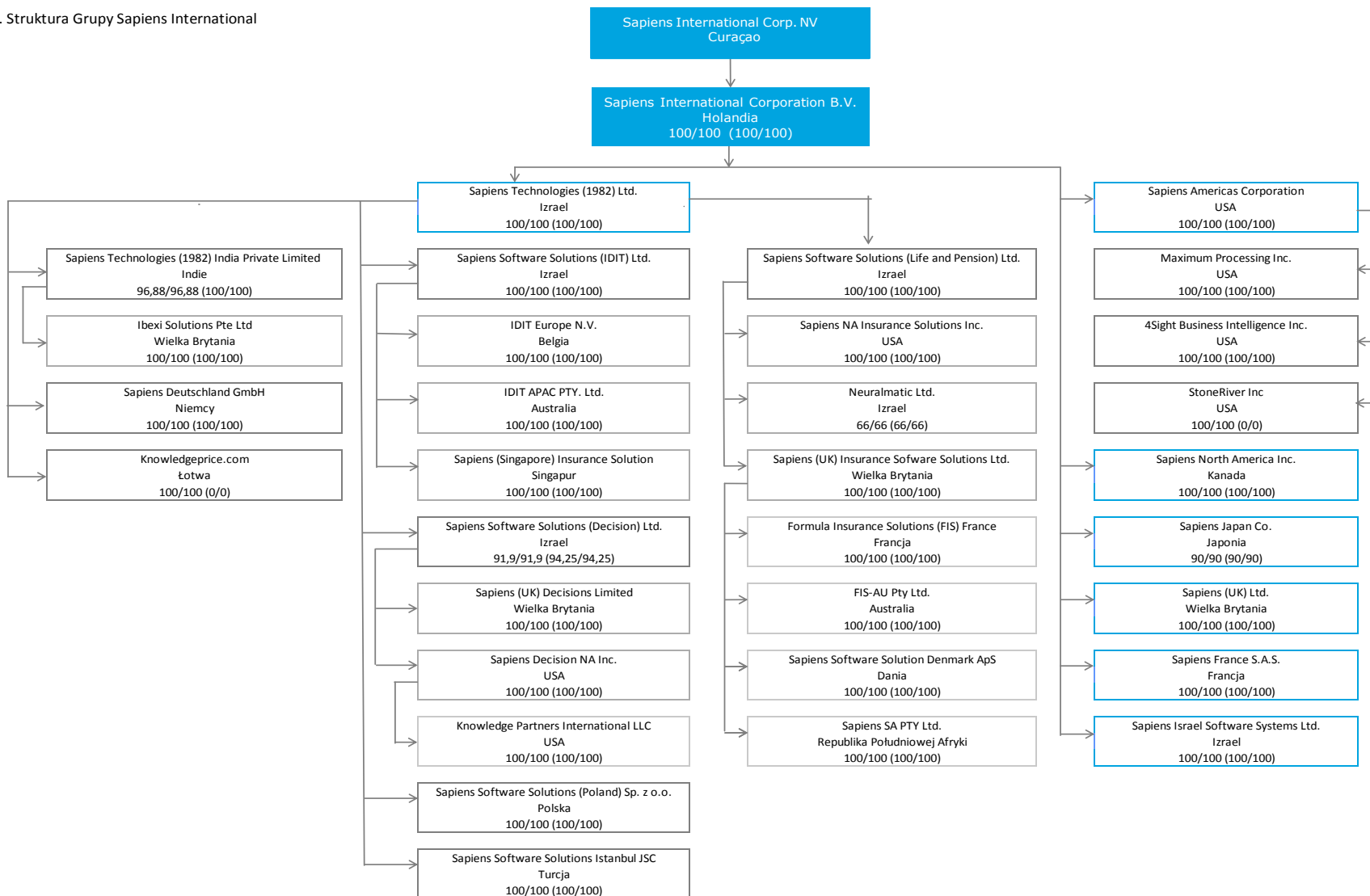
C. Struktura Grupy Matrix IT

D. Struktura Grupy Magic Software Enterprises

E. Struktura Grupy Sapiens International

100/100 udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2017 roku (w procentach)
(100/100) udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2016 roku (w procentach)

☐ jednostka zależna
 * spółka w likwidacji

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku miały miejsce następujące zmiany w strukturze Grupy Asseco:

Asseco Poland

☐ Połączenie Asseco Data Systems S.A. z CTPartners S.A. oraz Sigilogic Sp. z o.o.

W dniu 2 stycznia 2017 roku Sąd Rejonowy w Gdańsku dokonał wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego połączenia spółki Asseco Data Systems S.A. ze spółkami CTPartners S.A. oraz Sigilogic Sp. z o.o. Transakcja ta pozostała bez wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Asseco.

☐ Zbycie przez Asseco Poland S.A. akcji spółki R-Style Softlab Joint Stock Company

Dnia 10 marca 2017 roku Asseco Poland S.A. podpisało umowę zbycia 51 akcji spółki R-Style Softlab Joint Stock Company, stanowiących 51% udziału w kapitale zakładowym i głosach na walnym zgromadzeniu spółki R-Style. Cena z umowy wynosiła 71,0 mln PLN, a jej płatność miała nastąpić w terminie do 60 miesięcy od daty zawarcia transakcji.

Umowa sprzedaży zawiera opcje put i call, a cena sprzedaży została zabezpieczona przez ustanowienie zastawu na akcjach każdego kupującego.

W wyniku opisanej transakcji sprzedaży w skonsolidowanym wyniku Grupy została ujęta kwota zysku 0,1 mln PLN na poziomie wyniku brutto.

W związku z pogarszającymi się wynikami spółki R-Style Softlab JSC, w trzecim kwartale 2017 roku Zarząd Grupy zdecydował o utworzeniu odpisów aktualizujących zarówno wartość inwestycji w jednostkę stowarzyszoną, jaką od marca 2017 roku pozostaje R-Style, jak i odpisów należności wynikających z transakcji sprzedaży. Efekty wynikowe tych decyzji zostały opisane w nocie 3 do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Asseco za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku.

☐ Zbycie przez Asseco Poland S.A. akcji spółki Asseco Central Europe a.s.

Dnia 20 marca 2017 roku spółka Asseco Poland S.A. podpisała umowę zbycia 1 390 535 szt. akcji spółki Asseco Central Europe a.s., stanowiących 6,51% udziału w kapitale zakładowym i głosach na walnym zgromadzeniu spółki Asseco Central Europe a.s. Wartość transakcji wynosiła 32,8 mln PLN, a płatność nastąpi w 8 rocznych ratach, z których

pierwsze dwie raty zostały opłacone do dnia publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania. Przeniesienie akcji nastąpiło w dniu 29 marca 2017 roku.

Umowa została zawarta, pośrednio lub bezpośrednio, z pięcioma menedżerami Grupy Kapitałowej Asseco Central Europe a.s., z czego jedna umowa została zawarta bezpośrednio z osobą fizyczną, a cztery umowy z podmiotami, nad którymi menedżerowie lub osoby z nimi powiązane sprawują bezpośrednią kontrolę.

Transakcja ta nie miała istotnego wpływu na wynik finansowy Grupy, natomiast jej wpływ na kapitał własny Grupy wyniósł 1,1 mln PLN zysku i został ujęty w pozycji „Transakcje na udziałach niekontrolujących”.

☐ Zbycie przez Asseco Poland S.A. akcji spółki Asseco South Eastern Europe S.A.

Dnia 23 czerwca 2017 roku spółka Asseco Poland S.A. podpisała umowę sprzedaży 2 221 356 szt. akcji spółki Asseco South Eastern Europe S.A. stanowiących 4,28% udziału w kapitale zakładowym i głosach na walnym zgromadzeniu spółki. Wartość transakcji wynosiła 24,2 mln PLN, a płatność nastąpi w 8 rocznych ratach.

Umowa sprzedaży zawiera opcje put i call, a cena sprzedaży została zabezpieczona przez ustanowienie zastawu na akcjach każdego kupującego. Umowy zostały zawarte, pośrednio lub bezpośrednio, z dwudziestoma dwoma menedżerami Grupy Kapitałowej Asseco South Eastern Europe S.A., z czego osiemnaście umów zostało zawartych bezpośrednio z osobami fizycznymi, a cztery umowy z podmiotami, nad którymi menedżerowie lub osoby z nimi powiązane sprawują bezpośrednią kontrolę.

Transakcja ta miała wpływ na wynik finansowy Grupy ze względu na fakt, iż w umowie sprzedaży zidentyfikowano komponent płatności w formie akcji dla kluczowych managerów Grupy ASEE, co opisano dokładnie w nocie 1.ii. do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Asseco. Poza tym, wpływ na kapitał własny Grupy Asseco tej transakcji wyniósł -6,6 mln PLN i został ujęty w pozycji „Transakcje na udziałach niekontrolujących”.

W związku z faktem, że opisywane umowy stanowią transakcję płatności na bazie akcji w rozumieniu MSSF 2, rozliczaną w instrumentach kapitałowych w wyniku finansowym Grupy Asseco ujęta zostanie sumarycznie przez okres 3 lat kwota kosztów 5,6 mln PLN - wartość rozpoznana już w wynikach roku 2017 to kwota kosztów 1,2 mln PLN.

▣ Nabytie przez Asseco Business Solutions S.A. spółki Macrologic S.A.

W dniu 14 czerwca 2017 roku nastąpiło rozliczenie transakcji zawartych w ramach wezwania do sprzedaży akcji Macrologic S.A. ogłoszonego przez Asseco Business Solutions S.A. w dniu 11 kwietnia 2017 roku. Po rozliczeniu wezwania Asseco Business Solutions posiadało 1 667 603 akcji Macrologic S.A. stanowiące 88,29% udziału w kapitale zakładowym i głosach na walnym zgromadzeniu spółki Macrologic S.A. Ponadto Macrologic S.A. posiada 159 436 akcji własnych, co stanowi ok. 8,44% udziału w kapitale zakładowym i głosach na walnym zgromadzeniu spółki Macrologic S.A. Cena akcji z wezwania wynosiła 59 PLN za jedną akcję. Całkowita wartość transakcji wyniosła 98,4 mln PLN.

W dniu 24 lipca 2017 roku Asseco Business Solutions nabyło kolejne 3,27 % akcji spółki Macrologic w wyniku rozliczenia transakcji przymusowego wykupu akcji.

W efekcie Asseco Business Solutions S.A. posiada 1 729 283 akcje Macrologic S.A. stanowiące 91,56% udziału w kapitale zakładowym i głosach na walnym zgromadzeniu spółki Macrologic S.A. Pozostałe 8,44% akcji spółki Macrologic S.A. stanowią akcje własne Macrologic S.A., Co oznacza, że po rozliczeniu transakcji przymusowego wykupu efektywny udział Asseco Business Solutions S.A. W nabytym podmiocie wynosi 100%.

Szczegóły nabycia zaprezentowane są w nocie 12 do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W dniu 26 października 2017 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Asseco Business Solutions S.A., które wyraziło zgodę na połączenie Asseco Business Solutions S.A. ze spółką zależną Macrologic S.A. (spółka przejmowana). Połączenie nastąpiło poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą bez podwyższania kapitału zakładowego. W wyniku połączenia spółka Macrologic S.A. została rozwiązana bez przeprowadzania likwidacji.

Połączenie zostało zarejestrowane przez Sąd Rejonowy po dacie bilansowej, w dniu 2 stycznia 2018 roku.

▣ Połączenie Macrologic S.A. ze spółką Retilia Sp. z o.o.

W dniu 1 grudnia 2017 roku spółka Retilia Sp. z o.o. została połączona ze spółką Macrologic S.A..

▣ Nabytie przez Podkarpacki Fundusz Nieruchomości Sp. z o.o. akcji spółki Gdyński Klub Koszykówki Arka SA

W dniu 12 maja 2017 roku spółka Podkarpacki Fundusz Nieruchomości Sp. z o.o. zakupiła 36,78 % akcji spółki Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A.

▣ Zbycie przez Asseco Poland S.A. akcji spółki Formula Systems (1985) Ltd.

W dniu 3 sierpnia 2017 roku Asseco Poland S.A. sprzedało 16% udziałów w kapitale zakładowym spółki Formula Systems (1985) Ltd. Po transakcji udział Spółki wynosi 30,33% Umowy zostały zawarte z 11 izraelskimi instytucjami finansowymi. Łączna wartość transakcji wyniosła ok. 292,6 mln NIS i cena została w pełni otrzymana przez Asseco Poland.

W dniu 22 sierpnia 2017 roku Asseco Poland S.A. sprzedało kolejne 4% udziałów w kapitale zakładowym spółki Formula Systems (1985). Po transakcji udział Spółki wynosił 26,33%. Umowa została zawarta z podmiotem kontrolowanym przez CEO spółki Formula Systems. Łączna wartość transakcji wyniosła ok. 73,1 mln NIS.

Zgodnie z umową płatność za 4% udziałów została określona w następujący sposób:

- a) 50% wartości, tj. 36,6 mln NIS, zostało zapłacone i rozliczone w ciągu jednego dnia roboczego od dnia zawarcia transakcji,
- b) pozostałe 50% wartości wraz z należnymi odsetkami zostanie zapłacone w terminie do 5 lat od dnia zawarcia transakcji.

Szczegóły i skutki tych transakcji zostały opisane w punkcie 8 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

▣ Połączenie Random Centro de Informatica z Asseco Spain S.A.

W dniu 14 sierpnia 2017 roku Zgromadzenie Wspólników spółki Asseco Spain S.A. zatwierdziło połączenie spółek Asseco Spain S.A. (spółka przejmująca) ze spółką Random Centro de Informatica, S.A.U. (spółka przejmowana). Efektywna data połączenia to 1 stycznia 2017 roku. Transakcja nie ma wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Asseco.

▣ Nabywanie akcji w spółce Saikas UAB

W dniu 31 sierpnia 2017 Asseco Lietuva UAB nabyła 100% akcji w spółce Saikas UAB (z siedzibą w Wilnie, Litwa).

▣ Założenie spółki GSTN Consulting Sp. z o.o.

W dniu 20 listopada 2017 roku została utworzona przez Asseco Poland S.A. nowa spółka GSTN Consulting Sp. z o.o. z siedzibą w Rzeszowie. W dniu 28 listopada 2017 roku nastąpiła rejestracja spółki. Docelowo spółka przejmie całość aktywności (zintegrowany zespół działań i aktywów w rozumieniu MSSF3) wykonywanych dotychczas przez spółkę Gladstone Consulting Ltd. z siedzibą na Cyprze. Zmiana ma na celu przeniesienie całości działalności wykonywanej przez spółkę do polskiej spółki.

▣ Asseco Poland S.A. – założenie spółki Asseco International, a.s.

W dniu 11 października 2017 roku Spółka założyła spółkę prawa słowackiego Asseco International, a.s. (dalej „AI”) z siedzibą na Słowacji z kapitałem zakładowym w wysokości 25 tys. EUR podzielonym na 2 500 akcji o cenie nominalnej równej 10 EUR za 1 akcję w zamian za objęcie 100% wyemitowanych akcji AI.

Spółka Asseco International, a.s. została utworzona w celu budowy wartości Grupy Kapitałowej Asseco w oparciu o posiadane aktywa międzynarodowe.

▣ Podwyższenie kapitału w spółce Asseco International, a.s.

W dniu 19 grudnia 2017 roku nastąpiła rejestracja pierwszego podwyższenia kapitału w spółce Asseco International a.s. poprzez wniesienie aportem akcji spółki Asseco Central Europe a.s.

W dniu 22 grudnia 2017 roku nastąpiła rejestracja drugiego podwyższenia kapitału w spółce Asseco International a.s. poprzez wniesienie aportem akcji następujących spółek: Asseco South Eastern Europe, Exictos, R-Style Softlab, Asseco Denmark, Peak Consulting, Asseco Lietuva, Sintagma, Asseco Georgia, Asseco Kazakhstan i Asseco Software Nigeria. Kapitał spółki wynosi obecnie 89,3 mln EUR.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Asseco Poland posiada udział stanowiący 100% udziałów w Asseco International, a.s. Opisane wyżej transakcje dokonania aportów spółek zagranicznych nie miały istotnego wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe i zostały rozliczone zgodnie z opisaną w punkcie 6 Istotnych Zasad Rachunkowości zasadą rozliczania transakcji pod wspólną kontrolą.

Asseco Central Europe

▣ Założenie spółki Exe Magyarorszag Zrt.

W dniu 18 stycznia 2017 roku została zarejestrowana nowa spółka Exe Magyarorszag Zrt. Słowacka spółka exe, a.s. objęła 100% udziałów w nowo powstałej spółce.

▣ Połączenie Asseco Solutions AG Niemcy z Mjthos GmbH

W dniu 1 kwietnia 2017 roku spółka Mjthos GmbH została połączona ze spółką Asseco Solutions AG Niemcy. Transakcja ta pozostała bez wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Asseco.

▣ Podwyższenie kapitału w spółce Asseco Enterprise Solutions a.s. i zmiana zależności

W dniu 1 lipca 2017 roku nastąpiło w Asseco Enterprise Solutions a.s. podwyższenie kapitału poprzez wniesienie przez Asseco Central Europe, a.s. z siedzibą na Słowacji aportu akcji spółki Asseco Solutions a.s. z siedzibą na Słowacji oraz spółki Asseco Solutions AG, z siedzibą w Niemczech. W wyniku tej transakcji bezpośredni udział Asseco Poland S.A. w spółce Asseco Enterprise Solutions a.s. spadł do poziomu 60,3%, a bezpośredni udział Asseco Central Europe, a.s. w Asseco Enterprise Solutions a.s. osiągnął poziom 39,7%. Ze względu na zapisy w statucie spółki Asseco Enterprise Solutions a.s. bezpośrednią kontrolę nad nią sprawuje Asseco Central Europe, natomiast Asseco Poland kontroluje Asseco Enterprise Solutions pośrednio przez Grupę ACE.

Następnie, w dniu 11 grudnia 2017 roku nastąpiło w Asseco Enterprise Solutions a.s. podwyższenie kapitału poprzez wniesienie przez Asseco Central Europe, a.s. aportu akcji spółki Asseco Solutions a.s. (Czechy). Asseco Poland S.A. posiada obecnie 49,9% akcji w Asseco Enterprise Solutions, natomiast Asseco Central Europe posiada 50,1% akcji w Asseco Enterprise Solutions. Konkluzja o kontroli nie uległa zmianie. Opisana transakcja nie miała wpływu na skonsolidowany wynik finansowy Asseco Poland S.A.

▣ Nabywanie przez Asseco Central Europe a.s. Grupy CEIT

W dniu 5 października 2017 roku spółka Asseco Central Europe a.s. efektywnie nabyła 51% udziałów w spółce IPI, s.r.o. z siedzibą na Słowacji. IPI, s.r.o. jest właścicielem Grupy CEIT, w skład której wchodzi następujące spółki zależne: CEIT, a.s. (100%, Słowacja) i zależne od niej spółki: CEIT Technical Innovation, s.r.o. (100%, Słowacja), CEIT Pro, s.r.o. (100%, Słowacja), CEIT Engineering Services, s.r.o.

(100%, Słowacja) oraz CEIT CZ, s.r.o. (100%, Czechy). W wyniku transakcji nabycia udziałów w IPI, s.r.o. Asseco Central Europe a.s. nabyło kontrolę nad Grupą CEIT. Cena nabycia obejmowała część stałą w kwocie 7,3 mln EUR oraz część zmienną zależną od wyników finansowych CEIT za rok 2017.

Dzięki akwizycji Grupa Asseco poszerzy ofertę produktów i usług IT dedykowanych, m.in. dla przemysłu motoryzacyjnego.

▣ Zwiększenie udziałów w Asseco Solutions S.A. (Gwatemala)

W dniu 15 kwietnia 2017 Asseco Solutions A.G. (Niemcy) nabyło 15% dodatkowych akcji w spółce Asseco Solutions S.A. (Gwatemala). W rezultacie transakcji Asseco Solutions A.G. posiada 66% udziałów w spółce Asseco Solutions S.A.

▣ Zwiększenie udziałów w eDocu a.s.

W dniu 24 października Asseco Central Europe a.s. zwiększyło udział w spółce stowarzyszonej eDocu a.s. z 23% do 42%.

Asseco South Eastern Europe

▣ Połączenie ASEE Serbia z EMS d o.o.

W dniu 20 stycznia 2017 roku zostało zarejestrowane połączenie spółki ASEE Serbia ze spółką EMS d o.o. Powyższe połączenie pozostaje bez wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy.

▣ Nabycie akcji w spółce Chip Card a.d.

W dniu 26 maja 2017 spółka ASEE Serbia zakupiła dodatkowe 7,49% akcji w spółce Chip Card. Obecnie spółka ASEE Serbia posiada 92,51%. Wartość transakcji wynosiła 163 tys. EUR.

▣ Wydzielenie spółki Payten d.o.o., Zagreb (Payten Chorwacja)

W dniu 19 września 2017 roku zarejestrowane zostało wydzielenie z Asseco SEE d.o.o. (ASEE Chorwacja) nowej spółki Payten d.o.o. (Payten Chorwacja). Wyodrębniony nowy podmiot skupia działalność w obszarze płatności.

Wydzielenie nowej spółki w Chorwacji jest elementem szerszego procesu formalnego wyodrębnienia usług płatniczych do niezależnej struktury organizacyjnej.

Wydzielenie Payten Chorwacja nie miało wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

Formula Systems 1985 Ltd. (dalej: Formula)

▣ Nabycie przez Formula Systems (1985) spółki Michpal MicroComputers (1983) Ltd.

W dniu 3 stycznia 2017 roku spółka Formula Systems (1985) Ltd. efektywnie nabyła spółkę specjalizującą się w produkcji oprogramowania do rozliczania wynagrodzeń na rynku izraelskim – Michpal MicroComputers (1983) Ltd. Cena transakcyjna wynosiła ok. 22,1 mln USD.

Matrix IT Ltd.

▣ Założenie spółek w grupie Matrix IT

W dniu 20 lutego 2017 roku została zarejestrowana nowa spółka Nimbos Technologies Ltd z siedzibą w Izraelu. Spółka Infinity Labs R&D Ltd objęła 100% udziałów w nowo powstałej spółce.

W dniu 3 kwietnia 2017 roku została zarejestrowana nowa spółka Matrix NIT Ltd, zależna w 100% od spółki Network Infrastructure Technology Inc.

W dniu 4 maja 2017 roku została zarejestrowana spółka Matrix Global Turkey Teknoloji Hizmetleri Limited Sirketi (zależna w 100% od Matrix IT Global Services Ltd) oraz Consultants Matrix-IFS Canada Inc. (zależna w 100% od Matrix IT Systems Ltd).

W dniu 5 października 2017 roku została utworzona spółka Ignition Point Ltd, siedzibą w Izraelu, zależna 100% od spółki Infinity Labs R&D Ltd.

▣ Zwiększenie udziałów w Cyber box Ltd

W dniu 1 czerwca 2017 roku 30% udziałów spółki Cyber box Ltd zostało przeniesione na spółkę Matrix IT E.R.P Solutions Ltd. W wyniku tej transakcji, spółka Matrix IT E.R.P. Solutions Ltd posiada 100% udziałów spółki Cyber box Ltd.

▣ Połączenie Mediatech College John Bryce Ltd z John Bryce Training Ltd

W dniu 21 sierpnia 2017 roku nastąpiło połączenie spółki Mediatech College John Bryce Ltd ze spółką John Bryce Training Ltd (spółka przejmująca).

▣ Połączenie Effect Advanced Solutions Ltd., Netwise Applications Ltd. oraz Tiltan Systems Engineering Ltd z Matrix IT Systems Ltd.

W dniu 21 sierpnia 2017 roku nastąpiło połączenie spółek: Effect Advanced Solutions Ltd., Netwise Applications Ltd. oraz Tiltan Systems Engineering Ltd ze spółką Matrix IT Systems Ltd. (spółka przejmująca).

▣ Likwidacja spółki Matrix Exzac Financial Risk Advisory LLC

W dniu 21 sierpnia 2017 roku nastąpiła likwidacja spółki Matrix Exzac Financial Risk Advisory LLC zależnej od Matrix IT Ltd..

▣ Zmiana nazwy spółki Eight Three Hundred (8300) Ltd. na Robotz.systems Ltd.

W dniu 18 grudnia 2017 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki z Eight Three Hundred (8300) Ltd. na Robotz.systems Ltd.

Magic Software Enterprise Ltd.

▣ Nabycie spółki Skysoft Solutions Ltd

Spółka CommIT Embedded Ltd zawarła w dniu 15 lutego 2017 roku umowę nabycia spółki Skysoft Solutions Ltd, z siedzibą w Izraelu. Skysoft Solutions oferuje usługi w zakresie rozwoju aplikacji, analiz biznesowych i edukacji.

▣ Nabycie spółki Futurewave Systems, Inc

Spółka Fusion Solutions LLC zawarła w dniu 22 grudnia 2017 roku umowę nabycia spółki Futurewave Systems, Inc, z siedzibą w USA.

Sapiens International Corp. NV

▣ Nabycie spółki StoneRiver Inc

Sapiens International Corporation zawarł w dniu 28 lutego 2017 roku ostateczną umowę nabycia spółki StoneRiver Inc, z siedzibą w Stanach Zjednoczonych, za cenę 101,4 mln USD. StoneRiver oferuje szeroką gamę rozwiązań i usług dla branży ubezpieczeniowej w Ameryce Północnej w liniach biznesowych ubezpieczeń, zarówno majątkowych i osobowych, jak i na życie. Bogata oferta rozwiązań StoneRiver uzupełnia istniejące produkty spółek z grupy Sapiens i pozwoli Sapiens przyspieszyć rozwój na rynku amerykańskim i światowym. StoneRiver świadczy obecnie usługi dla ponad 200 amerykańskich klientów ubezpieczeniowych oraz ma zespół około 500 specjalistów ubezpieczeniowych.

▣ Nabycie spółki Sapiens Deutschland GmbH od Sapiens International Corporation B.V.

W dniu 1 kwietnia 2017 spółka Sapiens Technologies (1982) Ltd. kupiła spółkę Sapiens Deutschland GmbH od Sapiens International Corporation B.V.

▣ Zmiana udziałów w spółce Sapiens Software Solutions (Decision) Ltd.

W dniu 30 września 2017 nastąpiła zmiana udziałów w spółce Sapiens Software Solutions (Decision) Ltd. z 94,25% na 92,9%.

▣ Likwidacja spółki Ibexi Solutions FZE (Dubai)

W dniu 15 października 2017 roku spółka Ibexi Solutions FZE (Dubai) z siedzibą w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (spółka zależna od spółki Sapiens Technologies (1982) India Private Limited) została zlikwidowana.

▣ Nabycie spółki Knowledgeprice.com

W dniu 27 grudnia 2017 roku została nabyta spółka Knowledgeprice.com z siedzibą na Łotwie przez spółkę Sapiens Technologies (1982) Ltd.

V. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI

Zgodnie z MSSF 8, segmentem operacyjnym jest dająca się wyodrębnić część działalności Grupy, dla której są dostępne odrębne informacje finansowe podlegające regularnej ocenie przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych związanych ze sposobem alokowania zasobów oraz z oceną wyników działalności.

W Grupie Asseco wyodrębnia się następujące segmenty sprawozdawcze (segment sprawozdawczy, to taki segment operacyjny, dla którego MSSF 8 wymaga dokonania ujawnień):

Rynek polski – segment obejmujący podmioty osiągające przychody głównie na rynku krajowym, którego wyniki są regularnie analizowane przez Zarząd Jednostki Dominującej jako główny organ decyzyjny. W skład tego segmentu wchodzi między innymi następujące podmioty: Asseco Poland, Asseco Business Solutions, Asseco Data Systems, DahliaMatic, Macrologic, Asseco Enterprise Solutions, SKG, ZUI Novum, Asseco Software Nigeria oraz GSTN Consulting Sp. z o.o. i Gladstone Consulting. Poszczególne podmioty wchodzące w skład segmentu oferują kompleksowe usługi informatyczne skierowane do szerokiego spektrum podmiotów działających w sektorze instytucji finansowych, przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych.

Rynek południowo-wschodniej Europy – segment obejmuje spółki osiągające przychody przede wszystkim na rynkach: serbskim, rumuńskim, chorwackim, macedońskim oraz tureckim. Wyniki spółek wchodzących w skład tego segmentu są przedmiotem okresowej weryfikacji przez zarząd spółki Asseco South Eastern Europe. Skład segmentu jest tożsamy ze składem grupy Asseco South Eastern Europe. Wyniki segmentu jako całości są przedmiotem regularnej weryfikacji przez Zarząd Asseco Poland. Poszczególne podmioty wchodzące w skład segmentu oferują kompleksowe usługi informatyczne skierowane do szerokiego spektrum podmiotów działających przede wszystkim w sektorze instytucji finansowych.

Rynek środkowoeuropejski – segment obejmuje spółki osiągające przychody przede wszystkim na rynkach słowackim, czeskim, węgierskim oraz niemieckim. Wyniki spółek wchodzących w skład tego segmentu są przedmiotem okresowej weryfikacji przez zarząd spółki Asseco Central Europe. Skład segmentu jest tożsamy ze składem grupy Asseco Central Europe, z wyjątkiem Grupy ABS, która wchodzi w skład segmentu polskiego. Wyniki segmentu jako całości są przedmiotem

regularnej weryfikacji przez Zarząd Asseco Poland. Grupa oferuje kompleksowe usługi informatyczne skierowane do szerokiego spektrum podmiotów działających w sektorze instytucji finansowych, przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych.

Rynek izraelski – segment obejmuje spółki osiągające przychody przede wszystkim na rynkach Ameryki Północnej, Japonii oraz Bliskiego Wschodu, Europy i Afryki (region EMEA). Wyniki spółek wchodzących w skład tego segmentu są przedmiotem okresowej weryfikacji przez zarząd spółki Formula Systems, stąd skład segmentu jest tożsamy z grupą Formula Systems. Wyniki segmentu jako całości są przedmiotem regularnej weryfikacji przez Zarząd Asseco Poland.

Rynek zachodnioeuropejski – segment obejmujący spółki osiągające przychody przede wszystkim na rynkach krajów Europy Zachodniej, tj. hiszpańskim, portugalskim oraz duńskim. Wyniki segmentu jako całości są przedmiotem regularnej weryfikacji przez Zarząd Asseco Poland. W skład tego segmentu wchodzi następujące podmioty: Grupa Asseco Spain, Grupa Necomplus, Grupa Exictos, Asseco Danmark, Peak Consulting, Sintagma oraz Asseco Lietuva.

Rynek wschodnioeuropejski – segment obejmujący spółki osiągające przychody przede wszystkim na rynkach krajów Europy Wschodniej. Wyniki segmentu jako całości są przedmiotem regularnej weryfikacji przez Zarząd Asseco Poland. W skład tego segmentu wchodzi następujące podmioty: R-Style Softlab, Asseco Georgia, Asseco Kazakhstan.

Przychody od żadnego z klientów Grupy nie przekraczały 10% przychodów ze sprzedaży wypracowanych przez Grupę w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku.

12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2017	Rynek polski	Rynek środkowoeurop.	Rynek południowo- wschodniej Europy	Rynek izraelski	Rynek zachodnioeurop.	Rynek wschodnioeurop.	Eliminacje	Razem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 550,2	791,8	570,3	4 265,3	635,6	17,3		7 830,5
Sprzedaż pomiędzy segmentami	8,9	1,6	0,6	27,6	2,6	0,1	(41,4)	-
Zysk/strata z działalności operacyjnej segmentu	213,4	70,4	65,9	185,3	52,0	(1,0)	(1,2)	584,8
Przychody z tytułu odsetek ¹	5,5	0,8	1,6	6,1	3,7	0,1	-	17,8
Koszty z tytułu odsetek ²	(9,7)	(0,3)	(1,1)	(32,3)	(0,5)	(0,2)	-	(44,1)
Podatek dochodowy	(37,5)	(18,9)	(12,7)	(70,6)	(9,4)	27,1⁵	-	(122,0)
Pozycje niepieniężne:								
Amortyzacja	(93,7)	(20,7)	(40,6)	(169,9)	(14,1)	(1,2)	3,1	(337,1)
Odpis z tytułu utraty wartości aktywów segmentu	(81,8)	1,1	(9,5)	(4,0)	(19,2)	(3,2)	-	(116,6)
w tym odpis z tytułu utraty wartości firmy	(81,0)	-	-	-	(15,9)	(3,2)	-	(100,1)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	(1,1)	0,8	-	3,4	-	(40,8)	-	(37,7)
Zysk/strata netto segmentu przypisany Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	28,2	55,2	28,7	405,5⁴	9,2	(59,3)⁶	(0,9)	466,6
Środki pieniężne z działalności operacyjnej ³	213,8	89,8	106,6	382,9	68,9	(0,2)	1,3	863,1
Wartość firmy	2 502,7	450,4	502,5	3 935,2	128,1	-	-	7 518,9

¹ Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych, papierów dłużnych, leasingu finansowego, należności handlowych oraz depozytów bankowych

² Koszty odsetkowe od kredytów, pożyczek, papierów dłużnych, leasingu finansowego oraz zobowiązań handlowych

³ Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed zapłaconym podatkiem dochodowym

⁴ Kwota zawiera wynik na dekonsolidacji Grupy Formula oraz wynik na przeszacowaniu do wartości godziwej pakietu akcji Formula Systems (1985)

⁵ Dodatnia wartość wynika głównie z faktu podatkowej realizacji straty na sprzedaży akcji R-Style Softlab

⁶ W kwocie ujęto odpis wartości należności z tytułu sprzedaży akcji w spółce R-Style Softlab

12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2016	Rynek polski mln PLN	Rynek środkowoeurop. mln PLN	Rynek południowo- wschodniej Europy mln PLN	Rynek izraelski mln PLN	Rynek zachodnioeurop. mln PLN	Rynek wschodnioeurop. mln PLN	Eliminacje mln PLN	Razem mln PLN
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 640,0	731,6	570,0	4 355,8	575,0	59,6		7 932,0
Sprzedaż pomiędzy segmentami	10,2	4,5	0,6	43,2	0,1	-	(58,6)	-
Zysk/strata z działalności operacyjnej segmentu	258,6	66,9	56,4	343,4	55,6	(11,2)	(0,3)	769,4
Przychody z tytułu odsetek ¹	3,2	1,3	1,6	6,3	4,1	0,5	(0,1)	16,9
Koszty z tytułu odsetek ²	(11,5)	(0,2)	(1,2)	(31,1)	(1,2)	-	0,1	(45,1)
Podatek dochodowy	(52,8)	(18,3)	(9,4)	(84,0)	(16,9)	2,6	(0,2)	(179,0)
Pozycje niepieniężne:								
Amortyzacja	(90,5)	(19,4)	(37,3)	(134,3)	(15,9)	(5,9)	3,2	(300,1)
Odpis z tytułu utraty wartości aktywów segmentu	(5,3)	(1,0)	(1,7)	0,6	10,0	(0,1)	-	2,5
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	0,8	0,2	0,4	1,3	-	-	-	2,7
Zysk/strata netto segmentu przypisany Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	167,4	48,0	26,3	37,4	30,9	(8,3)	(0,4)	301,3
Środki pieniężne z działalności operacyjnej ³	339,1	90,7	95,5	383,1	124,7	(4,9)	3,8	1 032,0
Wartość firmy	2 554,4	441,4	532,0	2 293,7	153,5	3,5	-	5 978,5

¹ Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych, papierów dłużnych, leasingu finansowego, należności handlowych oraz depozytów bankowych

² Koszty odsetkowe od kredytów, pożyczek, papierów dłużnych, leasingu finansowego oraz zobowiązań handlowych

³ Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed zapłaconym podatkiem dochodowym

VI. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Struktura przychodów ze sprzedaży i kosztów działalności operacyjnej

Przychody operacyjne i koszty działalności operacyjnej w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Przychody ze sprzedaży według rodzaju		
Oprogramowanie i usługi własne	6 235,1	6 351,0
Oprogramowanie i usługi obce	627,3	626,7
Sprzęt i infrastruktura	964,8	949,8
Pozostała sprzedaż	3,3	4,5
Razem	7 830,5	7 932,0
Przychody ze sprzedaży według sektorów		
Bankowość i finanse	3 039,7	3 062,4
Przedsiębiorstwa	3 123,1	3 127,6
Instytucje Publiczne	1 667,7	1 742,0
Razem	7 830,5	7 932,0
Koszty działalności operacyjnej		
Wartość odsprzedanych towarów i usług obcych	(1 373,4)	(1 329,4)
Świadczenia na rzecz pracowników	(3 871,2)	(3 841,3)
Amortyzacja *	(331,5)	(296,8)
Usługi obce **	(1 038,6)	(1 083,8)
Pozostałe	(615,7)	(615,9)
Razem	(7 230,4)	(7 167,2)
Koszt własny sprzedaży	(6 158,7)	(6 065,5)
Koszty sprzedaży	(446,8)	(480,8)
Koszty ogólnego zarządu	(624,9)	(620,9)
Razem	(7 230,4)	(7 167,2)

*ponadto amortyzacja w wysokości 5,6 mln PLN za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w wysokości 3,3 mln PLN za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku została ujęta w pozostałej działalności operacyjnej.

** W kosztach usług obcych w kwocie 917,6 mln PLN zostały ujęte koszty outsourcingu zasobów ludzkich i koszty podwykonawców wykorzystywanych w projektach IT.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku pozostałe koszty działalności operacyjnej obejmowały przede wszystkim koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych w wysokości 410,0 mln PLN oraz koszty podróży służbowych w wysokości 93,2 mln PLN. W okresie porównywalnym pozostałe koszty operacyjne zawierały głównie koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych w wysokości 420,6 mln PLN oraz koszty podróży służbowych w wysokości 100,2 mln PLN.

W ramach realizowanych umów z klientami, Grupa realizuje m.in szereg kontraktów dotyczących outsourcingu procesów w obszarze płatności. Szacunki dotyczące łącznych przyszłych minimalnych przychodów (opłat wnoszonych przez klientów) z tytułu tych umów wynoszą:

- 55,9 mln PLN do roku,
- 65,5 mln PLN od roku do pięciu lat, oraz
- 7,0 mln PLN powyżej pięciu lat.

i. Koszty świadczeń na rzecz pracowników

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Wynagrodzenia	(3 232,9)	(3 243,0)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(249,8)	(227,4)
Koszty świadczeń emerytalnych	(269,6)	(260,0)
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych	(18,8)	(18,3)
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	(100,1)	(92,6)
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem	(3 871,2)	(3 841,3)

Przeciętne zatrudnienie w okresie sprawozdawczym w etatach pobierających wynagrodzenie, tj. zatrudnienie w etatach skorygowane (pomniejszone) o etaty, za które spółki Grupy nie wypłacają wynagrodzenia (np. urlop bezpłatny, urlop macierzyński, inne), z wyłączeniem spółek, których wyniki ujmowane są w pozostałej działalności operacyjnej, natomiast z uwzględnieniem spółek, które dołączyły do Grupy w trakcie okresu sprawozdawczego (skalkulowane proporcjonalnie do okresu ich konsolidacji), wyniosło 20 181; w okresie porównywalnym było to 20 903.

ii. Transakcje z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Program dla kadry zarządzającej spółki Formula Systems	(1,9)	(3,1)
Program dla kadry zarządzającej i pracowników grupy Matrix IT	(9,8)	(5,9)
Program dla kadry zarządzającej i pracowników grupy Magic Software Enterprise	(0,1)	(0,6)
Program dla kadry zarządzającej i pracowników grupy Sapiens International Corp.	(5,8)	(8,7)
Program dla kadry zarządzającej Grupy ASEE	(1,2)	-
Razem koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych	(18,8)	(18,3)

Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych dotyczą programów, jakie zostały przyznane pracownikom i członkom kierownictwa spółek z grupy Formula Systems i Grupy ASEE. Koszt z tytułu tych programów wyniósł w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku 18,8 mln PLN, a w okresie porównywalnym 18,3 mln PLN. Szczegóły dotyczące przedstawionych powyżej programów w Grupie Formula były opisywane w sprawozdaniach finansowych Grupy Asseco za poprzednie okresy.

Wśród nowych programów w roku 2017 pojawił się program dla kadry zarządzającej Grupy ASEE. Płatność w formie akcji w rozumieniu MSSF 2 została bowiem zidentyfikowana przy transakcji sprzedaży akcji ASEE menadżerom z tej Grupy, co zostało opisane w punkcie IV (Organizacja i zmiany w strukturze) do niniejszego sprawozdania skonsolidowanego. Datą przyznania uprawnień w programie był dzień 23 czerwca 2017 roku. Cena objęcia akcji została ustalona na poziomie 10,89 PLN za akcję. Cena rynkowa akcji z dnia objęcia wynosiła 12,60 PLN za akcję. Zgodnie z umowami menadżerom przysługują wszystkie prawa związane z nabytymi akcjami (prawo do dywidendy, prawa głosu, itd.) od momentu objęcia akcji, tj. od dnia 23 czerwca 2017 roku. Prawo do spłacania ceny w ratach przysługuje osobom uczestniczącym w programie, jeśli pozostają w Grupie w funkcji menadżera oraz nie naruszają istotnych warunków umowy (m.in. dokonują spłat zgodnie z harmonogramem, ustanowią zastaw na akcjach, nie dokonają sprzedaży akcji w okresie „lockup-u”, itd.). Możliwość sprzedaży akcji przez menadżerów została objęta okresem tzw. „lockup-u”: 2-letnim dla 50% akcji i 3-letnim dla pozostałych 50% akcji. Menadżerom przysługuje prawo do wcześniejszej zapłaty za nabyte akcje po ustalonej w umowie cenie 10,89 PLN za akcję, jednak nie dotyczy ono akcji objętych „lockup-em”. W związku z tym, w okresie 2 lat od daty zawarcia umowy spłaty za nabyte akcje muszą być dokonywane zgodnie z ustalonym harmonogramem. Po upływie 2 lat a przed upływem 3 lat menadżerowie mogą dokonać wcześniejszej spłaty maksymalnie za połowę akcji. Po upływie okresu 3-letniego możliwość wcześniejszej spłaty obejmuje wszystkie akcje. Nieopłacona część ceny sprzedaży zostanie zabezpieczona poprzez ustanowienie zastawu na akcjach każdego z kupujących. Umowy przewidują opcje put i call, które przyznają stronom umów prawo do odsprzedaży oraz odkupu nieopłaconych akcji.

Wartość godziwa programu motywacyjnego została oszacowana jako suma dyskonta między ceną rynkową akcji z dnia zawarcia transakcji a ceną realizacji oraz wyceny opcji put oszacowanej w oparciu o model Black'a-Scholes'a Mertona. Łączna wartość godziwa programu na moment przyznania uprawnień wynosi 5,6 mln PLN. Koszt programu będzie ujmowany wraz z odpowiadającym mu wzrostem wartości kapitału własnego jako koszt świadczeń na rzecz pracowników i rozliczany w wynikach Grupy ASEE i tym samym Grupy Asseco w latach 2017-2020.

Koszt z tytułu tego programu ujęty w skonsolidowanym wyniku za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku wyniósł 1,2 mln PLN.

Wartość godziwa instrumentów kapitałowych przyznanych w ramach programu dla kadry zarządzającej Grupy ASEE została określona w oparciu o poniższe założenia:

Cena rynkowa 1 akcji ASEE z dnia objęcia	12,60 PLN
Cena objęcia 1 akcji	10,89 PLN
Oczekiwana zmienność cen akcji	25,61%
Stopa wolna od ryzyka	2,25%
Stopa dywidendy	3,81%
Rotacja pracowników	12,0%

Oczekiwana zmienność 25,61% została wyliczona w oparciu o historyczną zmienność notowań z dwóch lat poprzedzających dzień zawarcia transakcji sprzedaży akcji na bazie średniej ceny akcji z kursów zamknięcia.

Stopa procentowa wolna od ryzyka została przyjęta na podstawie oprocentowania trzyletnich bonów skarbowych i wyniosła 2,25%.

Stopa dywidendy została określona na podstawie wartości dywidendy na akcję w wysokości 0,48 PLN wypłaconej akcjonariuszom ASEE S.A. z wyniku za rok 2016.

Rotacja pracowników została oszacowana w oparciu o historyczne dane za okres 2015-2017 oraz zaktualizowana o bieżące zmiany w zatrudnieniu osób biorących udział w programie.

Czas trwania opcji został określony na 2 lata dla 50% akcji i na 3 lata dla pozostałych 50% akcji. Czas trwania opcji powiązany został z okresem „lock-up-u” na sprzedaż akcji, tj. okresem 2 i 3-letnim.

iii. Uzgodnienie kosztów amortyzacji

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie odpisu amortyzacyjnego ujętego w rachunku zysków i strat z tabelami ruchu środków trwałych (nota 9) oraz wartości niematerialnych (nota 10):

	Nota	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Odpis amortyzacyjny za rok wynikający z tabeli ruchu środków trwałych	9	(124,8)	(120,5)
Odpis amortyzacyjny za rok wynikający z tabeli ruchu wartości niematerialnych	10	(215,4)	(182,3)
Odpis amortyzacyjny odniesiony bezpośrednio na pozostałe dochody całkowite		0,8	0,8
Pomniejszenie kosztu amortyzacji z tytułu rozliczenia dotacji do wewnętrznie wytworzonych licencji		2,1	1,8
Kapitalizacja kosztów amortyzacji w ramach realizowanych projektów rozwojowych		0,2	0,2
Pozostałe		-	(0,1)
Razem odpis amortyzacyjny ujęty w rachunku przepływów pieniężnych		(337,1)	(300,1)
Odpis amortyzacyjny przeniesiony do pozostałej działalności operacyjnej*		5,6	3,3
Razem odpis amortyzacyjny ujęty w kosztach działalności operacyjnej		(331,5)	(296,8)

*przede wszystkim amortyzacja aktywów trwałych w spółce Park Wodny Sopot Sp. z o.o.

2. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

Pozostałe przychody operacyjne	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Zysk na sprzedaży aktywów trwałych	5,5	20,1
Rozwiązanie rezerwy	0,7	1,0
Otrzymane premie pieniężne, upusty i bonusy	0,1	0,1
Przychody z działalności sportowo-rekreacyjnej	23,7	28,9
Pozostałe	11,7	11,1
Razem	41,7	61,2

„Zysk na sprzedaży aktywów trwałych” za rok zakończony 31 grudnia 2016 zawierał 12,5 mln PLN (12 mln NIS) zysku na sprzedaży budynku biurowego przez spółkę Matrix IT.

„Przychody z działalności sportowo-rekreacyjnej” to przychody ze spółek Asseco Resovia S.A., Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A oraz Park Wodny Sopot Sp. z o.o., których działalność istotnie odbiega od podstawowej działalności Grupy.

Pozostałe koszty operacyjne	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Koszty likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, zapasów	(1,6)	(4,3)
Odpis z tytułu utraty wartości (gł. nieruchomości inwestycyjnych)	(6,9)	(0,1)
Zawiązanie rezerw	(1,0)	(0,5)
Darowizny przekazane podmiotom niepowiązanym	(1,1)	(1,1)
Koszty związane z przychodami z działalności sportowo-rekreacyjnej	(33,7)	(38,8)
Pozostałe	(12,7)	(11,8)
Razem	(57,0)	(56,6)

3. Przychody i koszty finansowe

Struktura przychodów finansowych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowała się następująco:

Przychody finansowe	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych, papierów dłużnych, leasingu finansowego, należności handlowych oraz depozytów bankowych	17,8	16,9
Pozostałe przychody odsetkowe	4,5	0,4
Różnice kursowe	21,1	14,4
Realizacja i/lub wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	17,0	7,0
Przeszacowanie odroczonej płatności za pakiet kontrolny w spółkach zależnych	0,1	1,2
Zysk (brutto) ze sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych	359,2	1,9
Wycena udziałów w związku z etapowym objęciem kontroli	76,2	4,1
Zysk z przeszacowania zobowiązania z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych (opcje put)	5,4	-
Pozostałe przychody finansowe	7,3	2,9
Przychody finansowe ogółem	508,6	48,8

W linii zysku na sprzedaży jednostek zależnych ujęto kwotę 358,9 mln PLN, która stanowi wynik na utracie kontroli nad Grupą Formula przed opodatkowaniem. Szczegóły kalkulacji wyniku przedstawiono w nocie 8 do niniejszego sprawozdania. Pozostała część kwoty dotyczy 0,3 mln PLN dotyczy likwidacji spółki Asseco BEL i utraty kontroli nad spółką R-Style Softlab JSC.

W linii wyceny udziałów w związku z objęciem kontroli ujęto kwotę 76,2 mln PLN, która stanowi wycenę do wartości godziwej pakietu akcji posiadanego przez Asseco Poland w Formula Systems (1905) Ltd. na moment odzyskania kontroli w spółce tj. na dzień 11 października 2017 roku, co zostało opisane w punkcie II.4.i do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Asseco za roku zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku. Kwota została obliczona w oparciu o różnicę w wycenie giełdowej akcji Formula System pomiędzy dniem utraty kontroli tj. 3 sierpnia 2017 roku, kiedy to pakiet posiadany w spółce Formula oszacowano na kwotę 515,2 mln PLN a dniem 11 października 2017 roku, kiedy to wartość pakietu zgodnie z wyceną na Tel Aviv Stock Exchange wynosiła 590,9 mln PLN. Różnica 0,5 mln PLN wynika z faktu, że przez dwa miesiące od sierpnia do września spółka Formula konsolidowana była metodą praw własności, co oznacza, że wynik Grupy Formula odnoszony był na wartość inwestycji w jednostkę stowarzyszoną. Na dzień ponownego objęcia kontroli pierwotnie oszacowana wartość inwestycji z dnia 3 sierpnia 2017 roku była więc pomniejszona a skonsolidowaną metodą praw własności stratą na Grupie Formula.

W roku poprzednim w pozycji także ujęto wycenę do wartości godziwej posiadanego na moment objęcia kontroli 50% udziału w E-mon, Czarnogóra. Wycena dotyczyła stopniowego przejęcia i została ujęta, podobnie jak opisano to powyżej, na podstawie MSSF 3, zgodnie z którym jednostka przejmująca ponownie wycenia uprzednio należące do niej udziały kapitałowe w jednostce przejmowanej do wartości godziwej na dzień przejęcia i ujmuje powstały zysk lub stratę, o ile powstała, w rachunku zysków i strat.

Struktura kosztów finansowych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowała się następująco:

Koszty finansowe	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Koszty odsetkowe od kredytów, pożyczek, papierów dłużnych, leasingu finansowego oraz zobowiązań handlowych	(44,1)	(45,1)
Pozostałe koszty odsetkowe	(14,5)	(10,4)
Ujemne różnice kursowe	(76,4)	(16,6)
Koszty związane z objęciem kontroli nad spółkami zależnymi	(3,8)	(2,0)
Straty z realizacji i/lub wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(2,5)	(10,3)
Straty z przeszacowania odroczonej płatności za pakiet kontrolny w spółkach zależnych	(3,7)	(4,7)
Straty z przeszacowania zobowiązania z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących (opcje put)	(3,4)	(2,5)
Dywidenda wypłacona udziałowcom niekontrolującym	(5,1)	(6,0)
Odpis wartości firmy	(100,1)	-
Odpisy należności zw. z R-Style Softlab JSC	(54,9)	-
Pozostałe koszty finansowe	(8,4)	(0,7)
Koszty finansowe ogółem	(316,9)	(98,3)

Dodatnie i ujemne różnice kursowe prezentowane są netto (jako nadwyżka dodatnich nad ujemnymi lub odwrotnie) na poziomie poszczególnych spółek zależnych.

W pozycji „Odpis wartości firmy” został ujęty odpis powstały w efekcie przeprowadzenia testu na utratę wartości aktywów Jednostki Dominującej na kwotę (80,1) mln PLN. Powyższa kwota wynika z odpisu wartości firmy zaalokowanej do segmentu Rynek Polski (a w jednostkowym sprawozdaniu Asseco Poland S.A. do segmentu Administracja Publiczna), co do której Zarząd Spółki na bazie przeprowadzonego testu stwierdził utratę wartości. Opis założeń i wyników testu znajduje się w punkcie 13 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania Grupy Asseco za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku..

Dodatkowo w tej pozycji ujęte zostały także odpisy powstałe w wyniku trwałej utraty wartości wartości firmy na spółkach: Asseco Nigeria (0,9 mln PLN), Sintagma (15,9 mln PLN), Asseco Georgia (2,1 mln PLN), Asseco

Kazakhstan (1,1 mln PLN). Odpisów tych dokonano w następstwie rewizji planów Grupy Kapitałowej Asseco w obszarze działalności na rynkach wschodnich, której Grupa dokonywała w związku z utworzeniem nowego podmiotu odpowiedzialnego za konsolidację zagranicznej działalności Grupy Kapitałowej Asseco - Asseco International, a.s. W ramach tej rewizji oraz w obliczu pogarszających się wyników wyżej wymienionych spółek Zarząd Grupy Asseco na podstawie przeprowadzonych testów ocenił, że nastąpiła utrata wartości firmy przypisanych do tych spółek.

W pozycji „Odpisy należności zw. z R-Style Softlab JSC” ujęto:

- odpis należności z tytułu dywidendy od R-Style Softlab JSC w kwocie (11,3) mln PLN,
- odpis należności z tytułu transakcji sprzedaży udziałów w spółce R-Style w kwocie (43,6) mln PLN.

Oba powyższe odpisy miały miejsce ze względu na pogarszające się wyniki i prognozy wyników spółki, a także odejście kluczowej kadry kierowniczej spółki R-Style, wskutek czego Zarząd Grupy Asseco podjął decyzję o odpisaniu inwestycji w spółkę stowarzyszoną R-Style, która przełożyła się na analogiczną decyzję o utworzeniu odpisu aktualizującego wartość należności z tytułu odroczonej płatności za sprzedane udziały w tej spółce.

Zyski/straty z przeszacowania odroczonej płatności za pakiet kontrolny w spółkach zależnych wynikają ze zmiany szacunków dotyczących odroczonej lub warunkowych zobowiązań z tytułu nabycia pakietu kontrolnego akcji/udziałów w spółkach zależnych.

Dywidenda wypłacona udziałowcom niekontrolującym to dywidenda należna tym udziałom niekontrolującym, które są objęte opcjami put, w odniesieniu do których Grupa skonkludowała, że warunki kontraktu opcyjnego przewidują przeniesienie na spółki Grupy korzyści wynikających z prawa własności instrumentu kapitałowego objętego opcją put od momentu jego zawarcia. Jeśli warunki kontraktu przewidują przeniesienie na spółkę dominującą korzyści wynikających z prawa własności instrumentu kapitałowego objętego opcją put, na dzień objęcia kontroli oraz na każdy kolejny dzień bilansowy nie jest rozpoznawany udział niekontrolujący wynikający z instrumentów kapitałowych będących przedmiotem opcji. Tym samym nabycie jest rozliczane tak, jakby na dzień objęcia kontroli jednostka dominująca nabyła udział w kapitale jednostki zależnej powiększony o udział będący przedmiotem opcji put. Zobowiązanie wynikające z opcji put jest na każdy dzień bilansowy wyceniane do wartości godziwej, a zmiany w szacunkach są odnoszone do rachunku wyników (działalność finansowa). Udział w wyniku przypadający na udział w kapitale będący przedmiotem opcji jest alokowany do jednostki dominującej, a dywidenda wypłacona udziałowcom niekontrolującym jest kosztem finansowym.

4. Podatek dochodowy

Główne składniki obciążenia wyniku z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (bieżącego i odroczonego):

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Bieżący podatek dochodowy oraz korekty lat ubiegłych	(170,0)	(165,5)
Odroczony podatek dochodowy	48,0	(13,5)
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(122,0)	(179,0)

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisu ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR ale, dla których po dacie

wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Uzgodnienie podatku dochodowego do wyniku przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy, zaprezentowano w poniższej tabeli:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	776,5	719,9
Obowiązująca stawka podatku dochodowego od osób prawnych	19%	19%
Podatek dochodowy według obowiązującej ustawowej stawki podatkowej	147,5	136,8
Różnica wynikająca z innej stawki podatku dochodowego odprowadzanego poza granicami Polski	9,8	20,2
Podatek od dywidend	1,2	9,1
Odpis aktywa /(Wykorzystanie wcześniej nierozpoznanego aktywa) z tytułu podatku odroczonego dotyczącego strat z lat ubiegłych	18,1	(6,2)
Podatek od zagranicznych jednostek kontrolowanych (CFC)	1,7	2,3
Zmiany w kalkulacji podatku dochodowego dotyczące lat poprzednich	(2,0)	6,9
Koszty reprezentacji	0,8	1,1
Zysk ze sprzedaży i utraty kontroli nad Grupą Formula	(33,6)	-
Zysk z przeszacowania akcji Formula z tyt. odzyskania kontroli	(14,5)	-
Odpisy aktualizujące wartość firmy	17,0	-
Sprzedaż akcji i odpis należności od R-Style	(22,2)	-
Pozostałe różnice trwałe	(1,8)	8,8
Według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej: w 2017 15,7%; w 2016 24,9%	122,0	179,0

W poniższej tabeli zaprezentowano informację dotyczącą aktywa oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

	Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego		Aktywo brutto z tytułu podatku odroczonego	
	31 grudnia 2017 roku mln PLN	31 grudnia 2016 roku mln PLN	31 grudnia 2017 roku mln PLN	31 grudnia 2016 roku mln PLN
Rzeczowe aktywa trwałe	39,9	41,6	11,6	10,8
Nieruchomości inwestycyjne	0,1	0,1	3,6	2,5
Wartości niematerialne	412,2	190,1	9,4	12,9
Wartość akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych	-	-	0,7	0,7
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	0,1	1,3
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy	1,0	-	0,3	1,0
Pożyczki udzielone	0,8	1,2	0,1	0,1
Zapasy	-	-	1,9	2,7
Rozliczenia międzyokresowe	1,5	1,0	5,9	7,5
Należności z tytułu dostaw i usług	33,3	28,6	13,4	10,9
Pozostałe należności	5,5	6,5	3,6	0,8
Środki pieniężne	12,9	11,5	-	-
Aktywa długoterminowe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	0,3	0,3	0,1	-

Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	0,1	0,1	0,3	0,6
Rezerwy	0,1	0,1	24,3	25,1
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	-	17,2	11,1
Zobowiązania finansowe	-	-	13,1	18,0
Pozostałe zobowiązania	2,2	3,7	0,9	1,0
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	-	-	31,7	31,7
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	0,1	0,1	4,7	9,9
Podatek odroczony wynikający z transakcji płatności w formie akcji	-	-	10,6	10,6
Straty możliwe do odliczenia od przyszłych dochodów do opodatkowania	-	-	151,7	145,1
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	510,0	284,9	n/d	n/d
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	n/d	n/d	305,2	304,3
Odpis dotyczący braku możliwości realizacji aktywów z tytułu podatku odroczonego	n/d	n/d	(127,5)	(117,8)
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	n/d	n/d	177,7	186,5
Rezerwa/Aktywo netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	419,6	192,1	87,1	93,7

Grupa dokonała szacunków w zakresie planowanego do osiągnięcia w przyszłości dochodu do opodatkowania i uznała, że wartość aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy jest możliwa do odzyskania.

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
	mIn PLN	mIn PLN
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	87,1	93,7
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(419,6)	(192,1)
Aktywa (+)/Rezerwa (-) netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(332,5)	(98,4)

Aktywo podatkowe z tytułu podatku odroczonego dotyczące strat podatkowych z lat ubiegłych, które zostało odpisane wynosiło w Grupie na dzień 31 grudnia 2017 roku 125,5 mln PLN, a na dzień 31 grudnia 2016 roku 109,9 mln PLN.

5. Działalność zaniechana

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku nie zaniechano żadnej działalności, która reprezentowałaby odrębną linię biznesową.

6. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto przypadającego Akcjonariuszom Jednostki Dominującej za okres sprawozdawczy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu sprawozdawczego.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto przypadającego Akcjonariuszom Jednostki Dominującej przez skorygowaną (o wpływ potencjalnych elementów rozwodniających) średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

W okresie sprawozdawczym jak i w okresie porównywalnym nie występowały elementy rozwodniające zysk przypadający na jedną akcję.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz ilość akcji, które posłużyły do wyliczenia zysku na jedną akcję:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017	12 miesięcy do 31 grudnia 2016
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję (w sztukach)	83 000 303	83 000 303
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej (w milionach PLN) za okres sprawozdawczy	466,6	301,3
Zysk na jedną akcję (w PLN) ze skonsolidowanego zysku netto za okres sprawozdawczy	5,62	3,63

7. Informacja dotycząca wypłaconej dywidendy

W 2017 roku Jednostka Dominująca wypłaciła dywidendę za 2016 rok. Decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Asseco Poland S.A., podjętą w dniu 25 kwietnia 2017 roku, część zysku netto za rok obrotowy 2016 w kwocie 249,8 mln PLN została przeznaczona na wypłatę dywidendy, która w przeliczeniu na jedną akcję wyniosła 3,01 PLN. Pozostała kwota zysku netto w wysokości 102,3 mln PLN została wykazana w zyskach/stratach z lat ubiegłych. Dzień dywidendy został ustalony na dzień 16 maja 2017 roku, a dzień wypłaty dywidendy na dzień 1 czerwca 2017 roku.

W 2016 roku Jednostka Dominująca wypłaciła dywidendę za 2015 rok. Decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Asseco Poland S.A., podjętą w dniu 29 kwietnia 2016 roku, część zysku netto za rok obrotowy 2015 w kwocie 249,8 mln PLN została przeznaczona na wypłatę dywidendy, która w przeliczeniu na jedną akcję wyniosła 3,01 PLN. Pozostała kwota zysku netto w wysokości 7,3 mln PLN zwiększyła kwotę zysków/strat z lat ubiegłych. Dzień dywidendy został ustalony na dzień 16 maja 2016 roku, a dzień wypłaty dywidendy na dzień 2 czerwca 2016 roku.

8. Utrata kontroli nad Formula Systems (1985) Ltd.

Dnia 3 sierpnia 2017 roku Spółka Asseco Poland S.A. zawarła transakcję sprzedaży pakietu 2 356 605 akcji spółki zależnej Formula Systems (1985) Ltd z siedzibą w Tel Awiwie stanowiących 16% udział w kapitale zakładowym i taki sam udział procentowy w głosach na walnym zgromadzeniu Formula Systems. W związku z zawarciem transakcji sprzedaży 16% akcji spółki Formula Systems, CEO Grupy Formula poinformował Zarząd Asseco Poland S.A. o woli wypowiedzenia pełnomocnictwa udzielonego Spółce dnia 3 listopada 2016 roku dotyczącego upoważnienia do wykonywania prawa głosu przez Asseco Poland z akcji spółki Formula Systems, będących jego własnością. Wypowiedzenie zostało przez Zarząd przyjęte, wskutek czego upoważnienie wygasło z dniem 3 sierpnia 2017 roku. Ponadto w dniu 22 sierpnia 2017 roku została sfinalizowana transakcja sprzedaży 589 151 akcji spółki Formula stanowiących 4% udziału w kapitale zakładowym i taki sam udział procentowy w głosach na walnym zgromadzeniu Formula Systems. Po transakcji udział Spółki w kapitale zakładowym Formula Systems wynosił 26,31%.

W konsekwencji opisanych powyżej transakcji sprzedaży pakietu 20% akcji spółki Formula Systems Zarząd Jednostki Dominującej uznał, że kontrola nad Formula Systems (1985) Ltd. została utracona. Utrata kontroli nad Formula Systems oznacza, że jednocześnie utracono także kontrolę nad wszystkimi spółkami zależnymi od Formula System, w tym w szczególności spółkami: Sapiens International Corporation NV, Magic Software Enterprises Ltd oraz Matrix IT Ltd.

W efekcie utraty kontroli w wynikach Grupy zaprezentowanych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Asseco za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku skonsolidowano metodą pełną przychody i koszty Grupy Formula najpierw jedynie za okres 7 miesięcy zakończony dnia 31 lipca 2017 roku. Na dzień utraty kontroli zdekonsolidowano aktywa netto Grupy Formula w wartościach zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Na transakcji utraty kontroli rozpoznano pozytywny wynik finansowy w kwocie 324,3 mln PLN na poziomie zysku po opodatkowaniu.

Dodatkowo wyniki Grupy Formula za 2 ostatnie miesiące trzeciego kwartału roku 2017 zostały skonsolidowane metodą praw własności, a odpowiedni udział w wyniku został w rachunku zysków i strat ujęty w pozycji „Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”. Jednocześnie na dzień utraty kontroli ujęto również wartość inwestycji w jednostki stowarzyszone w kwocie 515,2 mln PLN. Na dzień utraty kontroli inwestycję w Grupę Formula rozpoznano bowiem jako jednostkę stowarzyszoną i przeszacowano do wartości godziwej pakiet akcji posiadanych przez Asseco Poland.

	3 sierpnia 2017
	mln PLN
Aktywa Grupy Formula na dzień utraty kontroli:	5 682,0
Rzeczowe aktywa trwałe	89,3
Wartości niematerialne	687,6
Wartość firmy	2 422,8
Pozostałe aktywa trwałe	229,1
Środki pieniężne	720,0
Należności z tytułu dostaw i usług	1 278,0
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	255,2
Zobowiązania Grupy Formula na dzień utraty kontroli:	2 683,7
Kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe	1 124,2
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	289,5
Rezerwa z tytułu odroczonego pod dochodowego	174,9
Pozostałe zobowiązania	1 095,1
Aktywa netto Grupy Formula na dzień utraty kontroli	2 998,3
Wartość udziałów niekontrolujących	2 466,4
Przychody ze sprzedaży pakietu 20%	366,8
Przeszacowanie inwestycji do wartości godziwej	515,2
Dodatkowe pozycje korygujące wynik na utracie kontroli netto (w tym: różnice kursowe, koszty transakcyjne i pozostałe dochody całkowite przeklasyfikowane do rachunku wyników)	8,8
Wynik brutto na utracie kontroli	358,9
Podatek dochodowy	(34,6)
Wynik po opodatkowaniu na utracie kontroli	324,3

9. Rzeczowe aktywa trwałe

Zmiana wartości netto rzeczowych aktywów trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym w dniu 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym wynikała z następujących ruchów:

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017	Grunty i budynki mln PLN	Komputery i inny sprzęt biurowy mln PLN	Środki transportu mln PLN	Pozostałe środki trwałe mln PLN	Środki trwałe w budowie mln PLN	Razem mln PLN
Wartość netto środków trwałych na dzień 1 stycznia 2017 roku	482,9	225,4	41,6	27,4	4,2	781,5
Zwiększenia stanu, z tytułu:	84,6	138,9	24,7	19,6	64,8	332,6
Zakupu i modernizacji	12,4	70,7	10,6	4,6	63,9	162,2
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	70,8	37,3	9,8	14,5	-	132,4
Leasingu finansowego	-	-	2,1	0,3	-	2,4
Przeniesienie na środki trwałe ze środków trwałych w budowie	0,5	23,7	2,2	0,2	-	26,6
Przeniesienie na środki trwałe z zapasów	0,9	7,2	-	-	0,9	9,0
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(68,3)	(114,3)	(18,0)	(18,3)	(27,2)	(246,1)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(25,5)	(76,8)	(14,6)	(7,9)	-	(124,8)
Sprzedazy i likwidacji	-	(1,1)	(2,5)	(0,4)	-	(4,0)
Utraty kontroli	(42,8)	(35,8)	(0,9)	(10,0)	-	(89,5)
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie	-	-	-	-	(26,6)	(26,6)
Przeniesienie do zapasów	-	(0,6)	-	-	(0,6)	(1,2)
Pozostałe	3,4	(6,7)	-	3,2	-	(0,1)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(7,6)	(8,3)	(0,5)	(1,6)	(0,8)	(18,8)
Wartość netto środków trwałych na dzień 31 grudnia 2017 roku	495,0	235,0	47,8	30,3	41,0	849,1

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016	Grunty i budynki mIn PLN	Komputery i inny sprzęt biurowy mIn PLN	Środki transportu mIn PLN	Pozostałe środki trwałe mIn PLN	Środki trwałe w budowie mIn PLN	Razem mIn PLN
Wartość netto środków trwałych na dzień 1 stycznia 2016 roku	484,6	218,6	37,3	31,2	4,4	776,1
Zwiększenia stanu, z tytułu:	26,8	78,8	19,2	5,8	14,1	144,7
Zakupu i modernizacji	13,6	53,2	13,8	5,6	14,1	100,3
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	12,1	6,9	-	0,1	-	19,1
Leasingu finansowego	-	0,4	3,2	-	-	3,6
Przeniesienie na środki trwałe ze środków trwałych w budowie	1,1	10,8	2,2	0,1	-	14,2
Przeniesienie na środki trwałe z zapasów	-	7,5	-	-	-	7,5
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(30,7)	(77,5)	(15,5)	(10,5)	(14,1)	(148,3)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(26,5)	(70,8)	(13,1)	(10,1)	-	(120,5)
Sprzedaży i likwidacji	(4,2)	(5,0)	(2,4)	(0,4)	-	(12,0)
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie	-	-	-	-	(14,1)	(14,1)
Przeniesienie do zapasów	-	(1,7)	-	-	-	(1,7)
Pozostałe	(1,7)	(0,6)	0,2	0,5	(0,3)	(1,9)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	3,9	6,1	0,4	0,4	0,1	10,9
Wartość netto środków trwałych na dzień 31 grudnia 2016 roku	482,9	225,4	41,6	27,4	4,2	781,5

10. Wartości niematerialne

Zmiana wartości netto wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym w dniu 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym wynikała z następujących ruchów:

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017	Oprogramowanie i licencje wytworzone we własnym zakresie	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie komputerowe, patenty, licencje i inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia połączenia	Znak towarowy „ASSECO”	Razem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 1 stycznia 2017 roku	187,6	104,8	62,8	632,0	137,6	1 124,8
Zwiększenia stanu, z tytułu:	164,8	130,3	28,9	1 831,6	-	2 155,6
Zakupu i modernizacji	-	-	12,0	-	-	12,0
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	96,1	56,2	16,9	1 831,6	-	2 000,8
Kapitalizacji kosztów projektów rozwojowych	-	74,1	-	-	-	74,1
Przeniesienia z kosztów niezakończonych prac rozwojowych	68,7	-	-	-	-	68,7
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(170,9)	(116,4)	(35,1)	(677,9)	-	(1 000,3)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(57,6)	-	(20,2)	(137,6)	-	(215,4)
Sprzedaży i likwidacji	(4,3)	(0,4)	(0,5)	-	-	(5,2)
Utraty kontroli nad spółkami zależnymi	(109,0)	(47,3)	(14,4)	(540,3)	-	(711,0)
Przeniesienia do oprogramowania wytworzonego we własnym zakresie	-	(68,7)	-	-	-	(68,7)
Odpis aktualizujący	(3,3)	-	0,2	1,4	-	(1,7)
Pozostałe	10,3	-	0,8	(10,0)	-	1,1
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(16,3)	(11,8)	(5,2)	(140,3)	-	(173,6)
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2017 roku	172,2	106,9	52,4	1 636,8	137,6	2 105,9

Na potrzeby testu z tytułu utraty wartości aktywów, wartości niematerialne są alokowane do poszczególnych ośrodków lub grup ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, którymi są spółki lub grupy spółek. Szczegóły dotyczące corocznego testu z tytułu utraty wartości zostały opisane w punkcie 13 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Koszty niezakończonych prac rozwojowych zostały przeanalizowane na dzień bilansowy pod kątem ich wartości

odzyskiwalnej poprzez analizę przyszłych przepływów pieniężnych związanych z każdym z prowadzonych projektów. W wyniku przeprowadzonej analizy uznano, że na dzień bilansowy nie wystąpiła utrata wartości kosztów niezakończonych prac rozwojowych.

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016	Oprogramowanie i licencje wytworzone we własnym zakresie	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie komputerowe, patenty, licencje i inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia połączenia	Znak towarowy „ASSECO”	Razem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 1 stycznia 2016 roku	159,5	118,4	61,1	526,8	137,6	1 003,4
Zwiększenia stanu, z tytułu:	94,6	77,4	20,5	155,3	-	347,8
Zakupu i modernizacji	-	-	17,4	-	-	17,4
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	-	-	3,1	155,3	-	158,4
Kapitalizacji kosztów projektów rozwojowych	-	77,4	-	-	-	77,4
Przeniesienia z kosztów niezakończonych prac rozwojowych	94,6	-	-	-	-	94,6
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(72,3)	(94,8)	(23,3)	(90,7)	-	(281,1)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(69,0)	-	(22,6)	(90,7)	-	(182,3)
Sprzedaży i likwidacji	(3,3)	(0,2)	(0,7)	-	-	(4,2)
Przeniesienia do oprogramowania wytworzonego we własnym zakresie	-	(94,6)	-	-	-	(94,6)
Odpis aktualizujący	-	(0,6)	0,6	-	-	-
Pozostałe	-	0,1	2,1	(0,1)	-	2,1
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	5,8	4,3	1,8	40,7	-	52,6
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2016 roku	187,6	104,8	62,8	632,0	137,6	1 124,8

Projekty rozwojowe

W 2017 roku oraz w okresie porównywalnym Grupa prowadziła projekty rozwojowe, których przedmiotem była budowa nowego oprogramowania lub istotna modyfikacja/rozbudowa znajdujących się w ofercie Grupy aplikacji. Polityka Grupy dotycząca aktywowania kosztów prowadzonych projektów rozwojowych została opisana w punkcie 10 rozdziału III „Istotne zasady rachunkowości”.

W roku zakończonym 31 grudnia 2017 roku łączna kwota kosztów, dla których spełnione zostały kryteria aktywowania wyniosły 74,1 mln PLN (w okresie porównywalnym 77,4 mln PLN) i były poniesione w następujących segmentach sprawozdawczych:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Rynek polski	19,3	25,1
Rynek Europy południowo-wschodniej	3,5	5,4
Rynek zachodnioeuropejski	1,5	1,7
Rynek środkowoeuropejski	18,5	6,0
Rynek izraelski	30,5	38,9
Rynek wschodnioeuropejski	0,8	0,3
Razem	74,1	77,4

Wartości niematerialne nieoddane do użytkowania stanowią nakłady poniesione w związku z realizacją projektów rozwojowych. Zarząd przeanalizował bieżącą wartość poniesionych kosztów z ich wartością odzyskiwalną i nie widzi konieczności dokonania odpisów z tytułu utraty wartości.

Najbardziej istotne projekty rozwojowe były prowadzone na rynku polskim, środkowoeuropejskim oraz izraelskim.

Rynek polski

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, w ramach segmentu rynek polski największe nakłady na prace rozwojowe poniosły spółki Asseco Poland S.A. (10,1 mln PLN), Asseco Data Systems S.A. (5,9 mln PLN) oraz Asseco Business Solutions S.A. (3,1 mln PLN).

Do największych projektów realizowanych na rynku polskim należały:

AUMS (Asseco Utility Management System) – projekt realizowany przez Asseco Poland S.A. Celem projektu jest opracowanie wersji AUMS przygotowanej do sprzedaży i wdrożeń w sektorze *power utility* jako rozwiązanie klasy Billing&CIS. Łączna wartość nakładów jakie do dnia 31 grudnia 2017 roku zostały aktywowane na wartości niematerialne wyniosła 11,5 mln PLN, z czego w 2017 roku 2,2 mln PLN. Projekt ma zostać zakończony do końca 2018 roku.

SMART - projekt realizowany przez Asseco Poland S.A. Celem projektu jest opracowanie systemu wspierającego procesy sprzedaży i obsługi klientów operatora telekomunikacyjnego świadczącego usługi typu VOICE, SMS, DATA. Łączna wartość nakładów, jakie do dnia 31 grudnia 2017 roku zostały aktywowane jako wartości niematerialne, wyniosła 2,7 mln PLN, z czego w 2017 roku 0,5 mln PLN. Projekt ma zostać zakończony do dnia 31 grudnia 2018 roku.

BSS Cloud - projekt realizowany przez Asseco Poland S.A. Celem projektu jest utworzenie produktu dedykowanego kompleksowej obsłudze procesów Business Support Systems małych i średnich detalicznych oraz hurtowych operatorów telekomunikacyjnych oraz telewizyjnych. Łączna wartość nakładów, jakie do dnia 31 grudnia 2017 roku zostały aktywowane jako wartości niematerialne, wyniosła 4,1 mln PLN, z czego w 2017 roku 1,9 mln PLN. Projekt ma zostać zakończony do dnia 31 grudnia 2018 roku.

Mobile Touch 7.0. – projekt realizowany przez Asseco Business Solutions S.A. Mobile Touch 7.0. jest mobilnym systemem klasy SFA/CRM. Multiplatformowa aplikacja przeznaczona jest do pracy na urządzeniach mobilnych - w tym na tabletach i smartfonach, działających w oparciu o systemy operacyjne iOS (Apple) oraz Android. W roku 2017 poniesiono na rozwój tej aplikacji nakłady w wysokości 2,7 mln PLN.

Rynek środkowoeuropejski

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, w ramach segmentu rynek środkowoeuropejski największe nakłady na prace rozwojowe poniosły spółki Asseco Central Europe a.s. Czechy (5,5 mln PLN) oraz Asseco Central Europa Magyarország (4,4 mln PLN).

Do największych projektów realizowanych na rynku środkowoeuropejskim należały:

SW SAMO – projekt realizowany przez Asseco Central Europe a.s. Czechy. SW SAMO jest nowoczesną platformą programową służącą do wdrażania Systemów Zarządzania Aktywami Przedsiębiorstwa opartych na GIS, w tym metodologii wdrażania, powiązanych szkoleń i dokumentacji. W roku 2017 poniesiono na rozwój tej aplikacji nakłady w wysokości 5,5 mln PLN.

Intelligent cardiological process based decision system - projekt realizowany przez Asseco Central Europe Magyarország. Celem projektu jest opracowanie systemu wspierającego podejmowanie decyzji w zakresie leczenia w oparciu o całą historię medyczną pacjenta. W roku 2017 poniesiono na rozwój tej aplikacji nakłady w wysokości 1,4 mln PLN.

Rynek izraelski

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, w ramach segmentu rynek izraelski największe nakłady na prace rozwojowe poniosły spółki Magic Software oraz Sapiens International.

Do największych projektów realizowanych na rynku izraelskim należały:

Magic xpa, wersja 3.2a+b oraz 3.3 – projekt realizowany przez Magic Software. Projekt obejmuje bezkluczowe, wizualne środowisko programistyczne i wdrożeniowe służące do szybkiego tworzenia aplikacji mobilnych, internetowych i stacjonarnych klasy korporacyjnej. Obecna wersja pozwoli istniejącym aplikacjom Client-Server na łatwe uaktualnienie. W roku 2017 poniesiono na rozwój tej aplikacji nakłady w wysokości 7,4 mln PLN.

Magic xpi, wersja 4.6 oraz 4.7 - projekt realizowany przez Magic Software. Magic xpi to platforma integracyjna łącząca systemy IT, umożliwiającą sterowanie przepływem danych, który wspiera określone cele biznesowe. Głównym celem obecnej wersji będzie oferowanie bardziej wydajnej platformy z wyższym zwrotem inwestycji i niższym kosztem posiadania. W roku 2017 poniesiono na rozwój tej aplikacji nakłady w wysokości 4,3 mln PLN.

Alis – projekt realizowany przez Sapiens International. Narzędzie Alis jest wszechstronnym oprogramowaniem typu L&P (Life&Pension) do obsługi indywidualnych, grupowych i pracowniczych produktów ubezpieczeniowych. Alis V 7 oraz Alis V 7.1 dostarczają nowoczesnych rozwiązań wspierających branżę ubezpieczeniową na życie i dożycie, a w przyszłości będą one wzbogacane o nowe funkcjonalności w istniejących już modułach. W roku 2017 poniesiono na rozwój tej aplikacji nakłady w wysokości 9,0 mln PLN.

IDIT - projekt realizowany przez Sapiens International. Oprogramowanie IDIT (wersja 14.1 oraz wersja 14.2) służy w głównej mierze do obsługi ubezpieczeń tradycyjnych, rynku ubezpieczeń bezpośrednich, obszaru bank assurance i pozostałych obszarów działalności brokerów ubezpieczeniowych. W roku 2017 poniesiono na rozwój tej aplikacji nakłady w wysokości 6,1 mln PLN.

Znak towarowy „Asseco”

Wartość niematerialna w postaci znaku towarowego ASSECO została uznana przez Zarząd Spółki Dominującej za wartość niematerialną o nieokreślonym okresie użytkowania. Tym samym wartość ta nie podlega amortyzacji i jest corocznie testowana pod kątem ewentualnej utraty wartości. Decyzja o uznaniu okresu ekonomicznej użyteczności znaku za nieokreślony wynika z oczekiwania Zarządu, iż znak ten będzie się przyczyniał do wypracowywania przez Spółkę przepływów pieniężnych netto w przyszłości przez nieokreślony czas.

Na potrzeby przeprowadzania testu na utratę wartości, wartość znaku towarowego, który został uznany za element majątku wspólnego, jest alokowana na spójnych zasadach do poszczególnych segmentów operacyjnych wyodrębnionych w Jednostce Dominującej, które są traktowane jako ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne.

11. Nieruchomości inwestycyjne

Zmiana wartości netto nieruchomości inwestycyjnych w okresie 12 miesięcy zakończonym w dniu 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym wynikała z następujących ruchów:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na dzień 1 stycznia	24,9	28,0
Zmiany z tytułu:	(5,1)	(3,1)
Zakupu	1,1	-
Sprzedaży	-	(3,5)
Korekty wyceny	-	0,4
Przeklasyfikowanie do środków trwałych	(0,4)	-
Odpis z tytułu utraty wartości	(5,8)	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(0,1)	-
Wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia	19,7	24,9

12. Wartość firmy

Wartość firmy powstała na objęciu kontroli nad jednostkami zależnymi jest na potrzeby testu z tytułu utraty wartości alokowana przez Grupę w następujący sposób:

- do grupy ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne w postaci segmentu, lub
- do poszczególnych jednostek zależnych, lub
- do segmentów zidentyfikowanych w Jednostce Dominującej (tj. segment „Bankowość i Finanse”, „Administracja Publiczna”, „Przedsiębiorstwa”).

W poniższej tabeli zaprezentowano wartość firmy na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym ze wskazaniem, do jakiego typu ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne została ona przypisana:

	31 grudnia 2017 roku mln PLN	31 grudnia 2016 roku mln PLN
grupy spółek stanowiące segment	952,9	973,4
Rynek środkowoeuropejski	450,4	441,4
Grupa Asseco Central Europe	450,4	441,4
Rynek południowo-wschodniej Europy	502,5	532,0
Grupa Asseco South Eastern Europe	502,5	532,0
poszczególne spółki zależne lub grupy spółek zależnych (węższe niż segment)	4 648,9	2 968,0
Rynek izraelski (Grupa Formula Systems), w tym:	3 935,2	2 293,7
Magic Software Enterprises Ltd	739,0	826,6
Matrix IT Ltd	1 524,4	923,7
Sapiens International Corporation N.V.	1 634,9	543,3
Michpal MicroComputers (1983) Ltd.	36,9	-
Rynek zachodnioeuropejski, w tym:	128,1	153,5
Asseco Spain S.A.	17,8	20,1
Necomplus S.L.	16,0	16,9
Sintagma UAB ¹⁾	0,1	16,6
Asseco Danmark ²⁾	31,7	33,6

Exictos SGPS S.A.	62,5	66,3
Rynek wschodnioeuropejski, w tym:	-	3,5
Asseco Georgia LLC	-	2,3
Asseco Kazakhstan LLP	-	1,2
Rynek polski, w tym:	585,6	517,3
Asseco Business Solutions S.A.	248,3	172,3
Asseco Data Systems S.A. ³⁾	244,3	242,6
Gladstone Consulting Ltd	33,6	40,3
ZUI Novum Sp. z o.o.	0,3	0,3
SKG S.A.	4,4	4,4
Asseco Software Nigeria Ltd.	-	1,1
Dahlomatic Sp. z o.o.	54,7	54,7
CT Partners S.A.	-	1,7
segmenty operacyjne zidentyfikowane w Jednostce Dominującej	1 917,1	2 037,1
Wartość firmy przypisana do segmentu „Bankowość i Finanse” ⁴⁾	890,2	930,1
Wartość firmy przypisana do segmentu „Administracja Publiczna”	845,9	926,0
Wartość firmy przypisana do segmentu „Przedsiębiorstwa”	181,0	181,0
	7 518,9	5 978,5

¹⁾ wartość firmy powstała na nabyciu spółek Sintagma UAB oraz Asseco Lietuva UAB.

²⁾ wartość firmy powstała na nabyciu spółek Asseco Danmark oraz Peak Consulting.

³⁾ wartość firmy na Asseco Data Systems (ADS) uwzględnia też wartość firmy, którą przypisano do spółek: Sigilogic oraz CT Partners, z którymi ADS połączył się 1 stycznia 2017 roku.

⁴⁾ wartość firmy na nabyciu spółki R-style Softlab była w okresie porównywalnym zaalokowana do ośrodka generującego przepływy pieniężne w postaci segmentu „Bankowość i Finanse” zidentyfikowanego w Jednostce Dominującej

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wystąpiły następujące zmiany wartości firmy z konsolidacji (w tabeli wyszczególniono tylko te składowe, dla których wystąpiła jakakolwiek zmiana):

Wartość firmy wg alokacji po segmentach sprawozdawczych:	Wartość firmy na początek okresu mln PLN	Objęcie kontroli w okresie 01-07.2017 mln PLN	Utrata kontroli mln PLN	Objęcie kontroli w okresie 10-12.2017 mln PLN	Odpis z tytułu utraty wartości mln PLN	Różnice kursowe (+/-) mln PLN	Wartość firmy na koniec okresu mln PLN
Rynek polski							
Grupa Asseco Business Solutions	172,3	76,6	-	-	-	(0,6)	248,3
Gladstone Consulting Ltd	40,3	-	-	-	-	(6,7)	33,6
Asseco Software Nigeria Ltd.	1,1	-	-	-	(0,9)	(0,2)	-
Wartość firmy przypisana do segmentu „Bankowość i finanse” zidentyfikowanego w Jednostce Dominującej	930,1	-	(41,0) ³⁾	-	-	1,1	890,2
Wartość firmy przypisana do segmentu „Administracja Publiczna” zidentyfikowanego w Jednostce Dominującej	926,0	-	-	-	(80,1)	-	845,9
Rynek środkowoeuropejski							
Grupa Asseco Central Europe	441,4	0,1	-	25,5	-	(16,6)	450,4
Rynek południowo-wschodniej Europy							
Grupa Asseco South Eastern Europe	532,0	-	-	-	-	(29,5)	502,5
Rynek izraelski							
Magic Software Enterprises Ltd ¹⁾	826,6	-	(735,0)	766,0	-	(118,6)	739,0
Matrix IT Ltd	923,7	-	(863,1)	1 566,8	-	(103,0)	1 524,4
Sapiens International Corporation N.V. ²⁾	543,3	292,1	(772,7)	1 700,0	-	(127,8)	1 634,9
Michpal MicroComputers (1983) Ltd.	-	55,6	(52,0)	37,9	-	(4,6)	36,9
Rynek zachodnioeuropejski							

Asseco Spain S.A.	20,1	-	-	-	-	(2,3)	17,8
Necomplus S.L.	16,9	-	-	-	-	(0,9)	16,0
Sintagma UAB	16,6	-	-	-	(15,9)	(0,6)	0,1
Asseco Danmark	33,6	-	-	-	-	(1,9)	31,7
Exictos SGPS S.A.	66,3	-	-	-	-	(3,8)	62,5
Rynek wschodnioeuropejski							
Asseco Georgia LLC	2,3	-	-	-	(2,1)	(0,2)	-
Asseco Kazakhstan LLP	1,2	-	-	-	(1,1)	(0,1)	-

¹⁾ W kwocie 772,3 mln PLN zawarta jest wartość firmy w kwocie 6,1 mln PLN związana z nabyciem przez Magic spółki Futurewave w czwartym kwartale 2017 roku oraz 2,0 mln PLN związanego ze zmianą wartości firmy powstałą w wyniku procesu alokacji ceny nabycia.

²⁾ W kwocie 1 714,0 mln PLN zawarta jest wartość firmy w kwocie 10,4 mln PLN związana z nabyciem przez Sapiens International spółki Knowledgeprice.com w czwartym kwartale 2017 roku.

³⁾ Wartość firmy powstała na nabyciu spółki R-Style Softlab była w okresach porównywalnych zaalokowana do ośrodka generującego przepływy pieniężne w postaci segmentu „Bankowość i Finanse” zidentyfikowanego w Jednostce Dominującej..

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wpływ na saldo wartości firmy z konsolidacji miały następujące transakcje:

i. Nabycie spółki Futurewave Systems

W dniu 15 grudnia 2017 roku grupa Magic nabyła 100% udziałów w spółce Futurewave Systems z siedzibą w Stanach Zjednoczonych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki Futurewave Systems może ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Futurewave na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem USD/PLN na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln USD	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Wartości niematerialne	1,1	4,0
Razem aktywa	1,1	4,0
Nabywane zobowiązania		
Zobowiązania handlowe	1,8	6,5
Pozostałe zobowiązania	0,6	2,2
Razem zobowiązania	2,4	8,7
Wartość aktywów netto	-1,3	-4,7
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%
Cena nabycia	0,4	1,4
Wartość firmy na dzień nabycia	1,7	6,1

ii. Nabycie Macrologic S.A.

W dniu 14 czerwca 2017 roku nastąpiło rozliczenie transakcji zawartych w ramach wezwania do sprzedaży akcji Macrologic S.A. ogłoszonego przez Asseco Business Solutions S.A. w dniu 11 kwietnia 2017 roku. Po rozliczeniu wezwania Asseco Business Solutions stało się właścicielem 1 667 603 akcji Macrologic stanowiących 88,29% udziału w kapitale zakładowym i głosach na walnym zgromadzeniu spółki Macrologic S.A. Ponadto Macrologic S.A. posiadało 159 436 akcji własnych, co stanowiło ok. 8,44% udziału w kapitale zakładowym i głosach na walnym zgromadzeniu spółki Macrologic S.A. W związku z tym efektywny udział Asseco Business Solutions S.A.

w głosach na walnym zgromadzeniu Macrologic S.A. wynosił 96,43%. Cena akcji z wezwania wynosiła 59 PLN za jedną akcję. Całkowita wartość transakcji wyniosła 98,4 mln PLN.

Grupa nabyła spółkę Macrologic S.A. w celu rozwoju kompetencji eksperckich oraz technologicznych w obszarze systemów ERP. Celem jest wzajemna wymiana wiedzy oraz wykorzystanie efektów synergii w celu wzbogacenia oferty produktowej i podniesienia jakości oferowanych produktów i świadczonych usług.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku proces alokacji ceny nabycia został przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki Macrologic S.A. jest już ostateczna.

Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Macrologic na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco:

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN	Wartości godziwe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	8,6	8,6
Wartości niematerialne	18,6	21,1
Należności handlowe	7,1	7,1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0,9	0,9
Pozostałe aktywa	1,4	2,5
Razem aktywa	36,6	40,2
Nabywane zobowiązania		
Kredyty i pożyczki	1,5	1,5
Zobowiązania handlowe	2,3	2,3
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	1,8	1,8
Rezerwy	0,4	0,4
Rozliczenia międzyokresowe	1,2	9,3
Pozostałe zobowiązania	2,3	2,3
Razem zobowiązania	9,5	17,6
Wartość aktywów netto	27,1	22,6
Wartość udziałów niekontrolujących	1,0	0,8
Nabywany procent kapitału zakładowego	96,43%	96,43%
Cena nabycia	98,4	98,4
Wartość firmy na dzień nabycia	72,3	76,6

iii. Nabycie Grupy CEIT

W dniu 5 października 2017 roku spółka Asseco Central Europe a.s. efektywnie nabyła 51% udziałów w spółce IPI, s.r.o. z siedzibą na Słowacji, będącej właścicielem Grupy CEIT. Cena nabycia obejmowała część stałą w kwocie 7,3 mln EUR (31,5 mln PLN) oraz część zmienną w kwocie 3,0 mln EUR (12,8 mln PLN), zależną od wyników finansowych Grupy CEIT za rok 2017.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki IPI zaprezentowana poniżej może ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań Grupy CEIT na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem EUR/PLN na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln EUR	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	7,2	30,9

Wartości niematerialne	1,1	4,7
Należności handlowe	4,5	19,3
Zapasy	1,1	4,7
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2,2	9,5
Pozostałe aktywa	0,4	1,7
Razem aktywa	16,5	70,8
Nabywane zobowiązania		
Kredyty i pożyczki	1,3	5,6
Zobowiązania handlowe	1,3	5,6
Zobowiązania budżetowe	1,0	4,3
Rozliczenia międzyokresowe	2,6	11,2
Pozostałe zobowiązania	1,8	7,7
Razem zobowiązania	8,0	34,4
Wartość aktywów netto	8,5	36,4
Wartość udziałów niekontrolujących	4,1	17,6
Nabywany procent kapitału zakładowego	51%	51%
Cena nabycia	10,3	44,3
Wartość firmy na dzień nabycia	5,9	25,5

iv. Nabycie spółki Knowledgeprice.com SIA

W dniu 27 grudnia 2017 roku spółka z Grupy Sapiens efektywnie nabyła spółkę Knowledgeprice.com SIA z siedzibą na Łotwie. Cena transakcyjna wynosiła 3,8 mln USD (13,4 mln PLN).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na nabyciu spółki Knowledgeprice.com SIA zaprezentowana poniżej może ulec zmianie.

Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań Knowledgeprice.com SIA na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/USD na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia	Wartości tymczasowe na dzień nabycia
	mln USD	mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	0,1	0,4
Należności handlowe	0,5	1,8
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0,3	1,1
Pozostałe aktywa	0,3	1,1
Razem aktywa	1,2	4,4
Nabywane zobowiązania		
Zobowiązania handlowe	0,1	0,4
Rozliczenia międzyokresowe	0,1	0,4
Pozostałe zobowiązania	0,2	0,7

Razem zobowiązania	0,4	1,5
Wartość aktywów netto	0,8	2,9
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%
Cena nabycia	3,8	13,4
Wartość firmy na dzień nabycia	3,0	10,5

v. Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia innych spółek w Grupie opisane w poprzednich raportach okresowych

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku pominięto opisy zakończonych procesów alokacji ceny nabycia, które zostały ukończone przed dniem 31 grudnia 2017 roku i tym samym zostały w szczególności opisane odpowiednio w raporcie kwartalnym za okres 3 miesięcy zakończony dnia 31 marca 2017 roku lub raporcie za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku. Ujawnienia te dotyczyły Chip Card a.d oraz spółek nabytych przez Grupę Formula, w tym: Programa Logistics Systems Ltd, Maximum Processing Inc, 4Sight Business Intelligence Inc., Roshtov Software Industries Ltd, Twingo Ltd.

vii. Odzyskanie kontroli na Formula Systems (1985) Ltd.

Jak to już opisano w punkcie 4.i. w części Podstawa sporządzenia sprawozdania, w dniu 11 października 2017 roku Asseco Poland S.A. zawarło porozumienie z Chief Executive Officer (CEO - Guy Bernstein) Formula Systems (1985) Ltd. oraz podmiotem przez niego kontrolowanym spółką Emil Sharvit (2001) Consulting and Project Management Ltd regulujące wzajemne stosunki stron jako akcjonariuszy Formula w zakresie dotyczącym głosowania na walnym zgromadzeniu spółki Formula. Szczegółowe zasady Porozumienia zostały opisane we wspomnianym wyżej punkcie 4.i. Jak to już także wspomniano wyżej, na dzień podpisania tego porozumienia Zarząd Grupy Asseco stwierdził, że ponownie nabył kontrolę nad Grupą Formula.

Grupa zdecydowała, żeby w tymczasowym rozliczeniu nabycia zastosować metodę wyliczenia wartości udziałów niekontrolujących według wartości godziwej. Oznacza to równocześnie, że wartość firmy powstała na nabyciu Grupy Formula ujęta w poniższej tabeli stanowi wartość odnoszoną do 100% aktywów netto Grupy Formula. Gdyby zdecydowano o dokonaniu poniższego rozliczenia poprzez alokowanie do wartości udziałów niekontrolujących tylko proporcjonalnego udziału w aktywach netto Grupy, to zarówno saldo zamknięcia udziałów niekontrolujących, jak i wartość firmy na dzień nabycia byłyby niższe.

Wybór metody wyliczenia wartości udziałów niekontrolujących i w konsekwencji także wartości firmy pozostaje bez znaczenia przy przeprowadzaniu testów na utratę wartości firmy oraz nie ma wpływu na wartość kapitału własnego dla Akcjonariuszy Jednostki Dominującej.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez Grupę zakończony. Tym samym wartość firmy rozpoznana na odzyskaniu kontroli nad Grupą Formula może jeszcze ulec zmianie (wartości przeliczone kursem PLN/USD na dzień nabycia).

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln USD	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	24,4	88,4
Wartości niematerialne	476,8	1 726,9
Należności handlowe	367,4	1 330,7
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	235,4	852,6
Pozostałe aktywa	127,4	461,4
Razem aktywa	1 231,4	4 460,0

Nabywane zobowiązania		
Kredyty i pożyczki	347,8	1 259,7
Zobowiązania handlowe	93,0	336,8
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	0,1	0,4
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	130,5	472,7
Rezerwy	15,3	55,4
Rozliczenia międzyokresowe	119,0	431,0
Pozostałe zobowiązania	135,1	489,3
Razem zobowiązania	840,8	3 045,3
Wartość aktywów netto	390,6	1 414,7
Wartość udziałów niekontrolujących	1 346,3	4 876,2
Nabywany procent kapitału zakładowego	26,31%	26,31%
Cena nabycia	163,1	590,7
Wartość firmy na dzień nabycia	1 118,8	4 052,2

13. Testy z tytułu utraty wartości

Zgodnie z polityką Grupy, Zarząd Jednostki Dominującej dokonuje na dzień 31 grudnia corocznego testu na utratę wartości ośrodków lub grup ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy lub/i wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania.

Przeprowadzenie testu z tytułu utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej ośrodka lub grupy ośrodków, do których przypisana jest wartość firmy lub/i wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania.

W przypadku ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, którymi są spółki/grupy notowane na aktywnym rynku, wartością odzyskiwalną może być wartość rynkowa (tzw. kapitalizacja giełdowa) spółki/grupy lub jej wartość użytkowa, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. Tym samym w przypadku ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, którymi są spółki/grupy notowane na aktywnym rynku test z tytułu utraty wartości był przeprowadzany w dwóch etapach. W pierwszej kolejności porównywano wartość bilansową ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne z ich wartością rynkową (giełdową). Jeśli wartość rynkowa przewyższała wartość bilansową uznawano, że nie występuje utrata wartości danego ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne. W przeciwnym przypadku szacowano wartość użytkową takiego ośrodka za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF).

W przypadku spółek/grup nienotowanych na aktywnym rynku, wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne jest ustalona w oparciu o ich wartość użytkową, która jest szacowana za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku jak i w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, kapitalizacja giełdowa Asseco Poland utrzymywała się na poziomie poniżej wartości księgowej aktywów Grupy. Sytuacja ta została przez Zarząd Asseco uznana za czynnik wskazujący na możliwość utraty wartości ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy.

Do spółek/grup notowanych na aktywnym rynku należą: Asseco Business Solutions S.A (GPW)., Magic Software Enterprises Ltd (TASE/NASDAQ), Matrix IT Ltd (TASE), Sapiens International Corporation N.V. (TASE/NASDAQ), Asseco South Eastern Europe S.A (GPW).

W poniższej tabeli zaprezentowano porównanie wartości rynkowej (liczonej jako średnia cena akcji spółek notowanych z ostatniego kwartału, przy czym w przypadku spółek *dual listed* odniesiono się do wycen NASDAQ) z wartością bilansową ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne dla spółek/grup notowanych na aktywnym rynku na dzień 31 grudnia 2017 roku.

31 grudnia 2017	Asseco South Eastern Europe S.A.	Asseco Business Solutions S.A.	Magic Software Enterprises Ltd	Matrix IT Ltd	Sapiens International Corporation N.V.
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
wartość bilansowa ośrodka	705,4	281,3	1 289,2	2 092,5	2 010,2
wartość godziwa	611,5	878,5	1 382,9	2 535,8	2 282,1
nadwyżka (+)/niedobór(-) wartości godziwej nad wartością księgową	(93,9)	597,2	93,7	443,3	271,9

Jak wykazano w tabeli powyżej, na dzień 31 grudnia 2017 roku, przesłanka niskiej kapitalizacji wskazująca na możliwość wystąpienia utraty wartości w odniesieniu do spółek/grup notowanych na aktywnym rynku wystąpiła w przypadku Asseco South Eastern Europe S.A.. Dla tej spółki oraz dla wszystkich spółek/grup nienotowanych na aktywnym rynku oszacowano wartość użytkową za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF).

W wyliczeniach wartości użytkowej ośrodków/grup ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, zostały przyjęte następujące założenia:

- w każdej jednostce zależnej analizowano tzw. jednostki biznesowe, które w sumie składają się na budżet i prognozy całej jednostki zależnej;
- szczegółową prognozą objęto okres 5 lat, w czasie którego zostały założone wzrosty przepływów w kolejnych latach, dla reszty okresu funkcjonowania jednostek obliczono wartość rezydualną przy założonym braku wzrostu przepływów;
- zakładane wzrosty przepływów zależą od strategii dla całej Grupy, taktycznych planów poszczególnych jednostek oraz biorą pod uwagę uwarunkowania poszczególnych rynków geograficznych jak i sektorowych, jednocześnie odzwierciedlając obecny oraz potencjalny portfel zamówień;
- prognozy jednostek zagranicznych zakładają wzrosty przychodów w ich walutach funkcjonalnych;
- stopa dyskonta jest zgodna ze średnioważonym kosztem kapitału dla danego ośrodka. Poszczególne składniki tej stopy zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopach wolnych od ryzyka, wartości współczynnika beta, która została zalewarowana w oparciu o rynkową strukturę dług/kapitał oraz wartości oczekiwanej stopy zwrotu z rynku.

Przeprowadzone testy na utratę wartości polegające na oszacowaniu wartości użytkowej za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF) wykazały, że wartość użytkowa ośrodków/grup ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne przewyższa ich wartość księgową w każdym przypadku poza segmentem Administracji Publicznej w Asseco Poland. W przypadku segmentu Administracja Publiczna suma zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF) była niższa niż wartość księgową ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne. Wynik testu oznacza więc, że w przypadku tego segmentu stwierdzono trwałą utratę wartości wartości firmy do niego zaalokowanej. Wobec powyższego w wyniku roku 2017 ujęto kwotę 80,1 mln PLN, która odpowiada różnicy pomiędzy wartością użytkową a wartością księgową tego segmentu. Opis założeń i analizę wrażliwości testu na utratę wartości segmentów w ramach Asseco Poland S.A. zaprezentowano w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Asseco Poland S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku w punkcie 11 not objaśniających.

Jednocześnie, jak to zostało opisane w punkcie 3 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w trzecim kwartale 2017 roku Zarząd spółki uznał, że w obliczu zmiany planów co do części zagranicznej działalności Grupy Asseco i w związku z utworzeniem nowego podmiotu (Asseco International, a.s.) odpowiedzialnego za konsolidację tejże zagranicznej działalności Grupy Kapitałowej Asseco istnieją przesłanki wskazujące na potrzebę przeprowadzenia testów na utratę wartości dla spółek: Asseco Software Nigeria, Asseco Georgia, Asseco Kazakhstan oraz Sintagma. Dodatkową przesłanką do przeprowadzania testów były również pogarszające się wyniki wyżej wymienionych spółek. Na podstawie przeprowadzonych testów Zarząd Asseco Poland ocenił, że nastąpiła utrata wartości firmy przypisanych do tych spółek i zdecydował o jej odpisaniu w następujących kwotach: Asseco Nigeria (0,9 mln PLN), Sintagma (15,9 mln PLN), Asseco Georgia (2,1 mln PLN), Asseco Kazakhstan (1,1 mln PLN).

Jak wynika z powyższego, największy odpis dotyczył spółki Sintagma. Do oszacowania przepływów pieniężnych FCFE dla tej spółki przyjęto założenie, że średnia stopa wzrostu przychodów ze sprzedaży w okresie prognozy (tj. w latach 2017-2021) będzie wynosić 11,4% w stosunku rocznym. Wartość rezydualna została oszacowana przy założeniu braku wzrostu wypracowywanej marży po okresie prognozy. Stopa dyskontowa zastosowana do oszacowania wartości bieżącej oszacowanych przepływów pieniężnych to szacunek średnioważonego kosztu kapitału spółki, który na dzień dokonania odpisu wynosił 11,0%. Poszczególne składniki tej stopy zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopach wolnych od ryzyka, wartości oczekiwanej stopy zwrotu z rynku oraz wartości współczynnika beta (przyjęto wartość bety odlewarowanej na poziomie 0,78), która została zalewarowana w oparciu o rynkową strukturę dług/kapitał).

Analiza wrażliwości

Dla testów na utratę wartości sporządzonych na dzień 31 grudnia 2017 roku polegających na wyliczeniu wartości użytkowej, przeprowadzono analizę wrażliwości. W analizie tej badano wpływ zmiany:

- zastosowanej realnej stopy dyskonta dla okresu rezydualnego, tj. dla przepływów po 2022 roku;
- średniorocznej efektywnej stopy zmiany marży na poziomie IV w okresie prognozy, tj. w latach 2018-2022;

jako czynnika wpływającego na wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne, przy założeniu braku zmian pozostałych czynników.

Celem analizy wrażliwości było zbadanie o ile można by zmienić wybrane parametry modelu, aby oszacowana wartość użytkowa ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne zrównała się z wartością bilansową ośrodka. Wyniki przeprowadzonej analizy zostały zestawione w poniższej tabeli.

	Wartość bilansowa ośrodka mln PLN	Stopa dyskontowa		Średnia stopa zmiany marży (marży IV)	
		zastosowana w modelu dla okresu rezydualnego %	graniczna	zastosowana w modelu dla okresu prognozy %	graniczna
			%		%
Ośrodki generujące przepływy pieniężne w postaci spółek lub grup spółek					
Grupa Asseco Central Europe	1 186,3	6,8%	15,9%	10,8%	1,5%
Grupa Asseco South Eastern Europe	705,4	10,1%	∞	18,1%	(4,2%)
Asseco Spain S.A.	31,9	10,1%	∞	31,7%	(3,3%)
Necomplus S.L.	42,1	10,1%	∞	20,5%	4,1%
Exictos SGPS S.A.	157,5	10,5%	33,3%	4,3%	(5,9%)
Asseco Danmark & Peak Consulting	84,8	7,2%	13,5%	19,1%	12,0%
Sintagma UAB	8,7	11,9%	31,1%	41,7%	10,7%
Gladstone Consulting Ltd	35,8	11,9%	11,9%	1,4%	1,4%
SKG S.A.	13,1	11,9%	68,5%	0,1%	(12,3%)
ZUI Novum Sp. z o.o.	4,7	11,9%	∞	(3,5%)	(34,7%)
Asseco Data Systems S.A.	443,1	9,4%	∞	41,4%	39,4%
DahliaMatic Sp. z o.o.	71,8	11,9%	13,8%	16,6%	15,2%
Ośrodki generujące przepływy pieniężne w postaci segmentów operacyjnych zidentyfikowanych w Jednostce Dominującej					
Segment „Bankowość i finanse”	1 151,1	8,3%	9,8%	13,0%	10,9%
Segment „Administracja Publiczna”	1 190,0	8,3%	8,3%	10,6%	12,1%
Segment „Przedsiębiorstwa”	245,1	8,3%	13,5%	11,6%	6,0%

∞ -oznacza, że wartość graniczna stopy dyskonta dla okresu rezydualnego jest większa niż 100%.

Dodatkowo w poniższych tabelach zaprezentowano analizę wrażliwości modeli wyliczających wartości odzyskiwalne ośrodków generujących przepływy pieniężne zidentyfikowanych w Jednostce Dominującej na zmiany stóp dyskontowych oraz na procentową zmianę prognozowanej marży na poziomie marży IV.

Segment Administracja Publiczna	zmiana wartości stopy dyskonta (zmiana podana w punktach procentowych)						
	-1,50 p.p.	-1,00 p.p.	-0,50 p.p.	0,00 p.p.	+0,50 p.p.	+1,00 p.p.	+1,50 p.p.
Wartość bieżąca FCFE	1 281,19	1 216,27	1 159,66	1 109,87	1 065,72	1 026,32	990,93
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka	251,43	106,40	49,80	0,00	-44,14	-83,55	-118,93

Segment Administracja Publiczna	zmiana wartości parametru CAGR (zmiana podana w punktów procentowych)						
	-5,00 p.p.	-3,00 p.p.	-1,00 p.p.	0,00 p.p.	+1,00 p.p.	+3,00 p.p.	+5,00 p.p.
Wartość bieżąca FCFE	966,58	1 052,62	1 144,93	1 189,97	1 243,87	1 349,77	1 463,02
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka	-223,39	-137,35	-45,03	0,00	53,90	159,80	273,05

Segment Przedsiębiorstwa	zmiana wartości stopy dyskonta (zmiana podana w punktach procentowych)						
	-1,50 p.p.	-1,00 p.p.	-0,50 p.p.	0,00 p.p.	+0,50 p.p.	+1,00 p.p.	+1,50 p.p.
Wartość bieżąca FCFE	392,61	372,23	354,46	338,82	324,97	312,60	301,49
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka	147,50	127,12	109,35	93,71	79,86	67,49	56,38

Segment Przedsiębiorstwa	zmiana wartości parametru CAGR (zmiana podana w punktów procentowych)						
	-5,00 p.p.	-3,00 p.p.	-1,00 p.p.	0,00 p.p.	+1,00 p.p.	+3,00 p.p.	+5,00 p.p.
Wartość bieżąca FCFE	253,06	281,83	312,68	388,78	345,73	381,08	418,86
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka	7,95	36,72	67,57	143,67	100,62	135,97	173,75

Segment Bankowość i Finanse	zmiana wartości stopy dyskonta (zmiana podana w punktach procentowych)						
	-1,50 p.p.	-1,00 p.p.	-0,50 p.p.	0,00 p.p.	+0,50 p.p.	+1,00 p.p.	+1,50 p.p.
Wartość bieżąca FCFE	1 503,05	1 424,11	1 355,29	1 294,74	1 241,06	1 193,15	1 150,13
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka	351,98	273,05	204,22	143,67	89,99	42,09	-0,94

Segment Bankowość i Finanse	zmiana wartości parametru CAGR (zmiana podana w punktów procentowych)						
	-5,00 p.p.	-3,00 p.p.	-1,00 p.p.	0,00 p.p.	+1,00 p.p.	+3,00 p.p.	+5,00 p.p.
Wartość bieżąca FCFE	993,18	1 103,12	1 220,89	1 294,74	1 346,94	1 481,70	1 625,60
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka	-157,89	-47,95	69,83	143,67	195,87	330,63	474,54

14. Jednostki z istotnymi udziałami niekontrolującymi

W punkcie IV niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zaprezentowano informacje dotyczące jednostek, w których Grupa posiada mniej niż 100% udział w kapitale zakładowym, wraz ze wskazaniem nazw tych jednostek, kraju, w którym są one zarejestrowane oraz informacją o udziale Grupy w ich kapitale zakładowym oraz głosach na walnym zgromadzeniu. W ocenie Zarządu, jednostkami z indywidualnie istotnymi udziałami niekontrolującymi są: Grupa Asseco South Eastern Europe S.A., Grupa Asseco Central Europe, Magic Software Enterprises Ltd, Matrix IT Ltd oraz Sapiens International Corporation N.V. W przypadku pozostałych jednostek z udziałami niekontrolującymi, wartość indywidualnego udziału niekontrolującego nie przekraczała 2% wartości salda udziałów niekontrolujących, tym samym nie zostały one uznane za jednostki z istotnymi udziałami niekontrolującymi. W poniższych tabelach zaprezentowano wybrane dane finansowe za okres

12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku dotyczące jednostek, w których występuje indywidualnie istotny udział niekontrolujący.

Dane te nie zawierają wyłączeń transakcji wzajemnych. Dodatkowo w ramach Grupy Asseco Central Europe zaprezentowano wyniki finansowe oraz pozycje bilansowe Asseco Business Solutions S.A.

	za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku					
	Grupa Asseco South Eastern Europe S.A.	Grupa Asseco Central Europe	Grupa Magic Software Enterprises Ltd	Grupa Matrix IT Ltd	Grupa Sapiens International Corporation N.V.	Pozostałe indywidualnie nieistotne
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Przychody ze sprzedaży	570,9	916,6	819,4*	2 517,9*	845,2*	818,3
Zysk z działalności operacyjnej	65,9	104,6	73,1*	148,8*	(26,7)*	81,2
Zysk za okres sprawozdawczy	55,0	80,3	50,1*	92,2*	(24,4)*	85,1
Zysk za okres sprawozdawczy przypadający udziałowcom niekontrolującym	26,0	28,4	41,6*	74,2*	(19,6)*	(0,4)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	94,3	119,3	85,5	110,9	28,8	89,4
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej	(64,8)	(63,1)	(36,6)	15,0	(339,2)	(55,4)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(23,9)	(91,8)	(12,8)	(100,5)	216,1	(173,5)
Dywidendy wypłacone udziałowcom niekontrolującym	(12,5)	(31,1)	(13,2)	(28,9)	-	(83,2)

*Za okres sprawowania kontroli przez Grupę Asseco (tj. okres od stycznia do końca lipca oraz od października do grudnia 2017 roku)

	na dzień 31 grudnia 2017 roku					
	Grupa Asseco South Eastern Europe S.A.	Grupa Asseco Central Europe	Grupa Magic Software Enterprises Ltd	Grupa Matrix IT Ltd	Grupa Sapiens International Corporation N.V.	Pozostałe indywidualnie nieistotne
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa obrotowe	287,8	442,9	181,9	357,7	146,7	311,2
Zobowiązania krótkoterminowe	(169,6)	(365,0)	(59,0)	(258,5)	(86,5)	(234,9)
Kapitał pracujący	118,2	77,9	122,9	99,2	60,2	76,3
Aktywa trwałe	631,6	703,7	212,6	396,2	323,8	166,2
Zobowiązania długoterminowe	(29,4)	(77,4)	(79,2)	(165,0)	(117,6)	(116,5)
Środki pieniężne	115,7	160,3	76,1	79,9	71,5	105,6
Zadłużenie długo- i krótkoterminowe	(47,6)	(66,4)	(37,7)	(129,8)	(79,3)	(159,4)
Środki pieniężne netto (+)/Dług netto (-)	68,1	93,9	38,4	(49,9)	(7,8)	(53,8)

W poniższych tabelach zaprezentowano wybrane dane finansowe za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku dotyczące jednostek, w których występuje indywidualnie istotny udział niekontrolujący. Dane te nie zawierają wyłączeń transakcji wzajemnych.

	za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku					
	Grupa Asseco South Eastern Europe S.A.	Asseco Business Solutions S.A.	Grupa Magic Software Enterprises Ltd	Grupa Matrix IT Ltd	Grupa Sapiens International Corporation N.V.	Pozostałe indywidualnie nieistotne
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Przychody ze sprzedaży	570,6	168,8	800,1	2 634,4	857,3	1 556,1
Zysk z działalności operacyjnej	56,4	51,6	76,7	184,4	95,6	117,3
Zysk za okres sprawozdawczy	51,5	42,4	59,3	112,0	74,3	57,5
Zysk za okres sprawozdawczy przypadający udziałowcom niekontrolującym	25,3	22,7	48,5	86,5	57,3	2,0
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	87,7	49,2	107,6	128,1	106,3	168,4
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej	(38,3)	14,1	(143,0)	(29,9)	(39,1)	(130,6)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(29,5)	(33,4)	88,1	(80,2)	(41,4)	(183,8)
Dywidendy wypłacone udziałowcom niekontrolującym	(10,7)	(17,9)	(24,5)	(50,7)	(19,9)	(40,6)

	na dzień 31 grudnia 2016 roku					
	Grupa Asseco South Eastern Europe S.A.	Asseco Business Solutions S.A.	Grupa Magic Software Enterprises Ltd	Grupa Matrix IT Ltd	Grupa Sapiens International Corporation N.V.	Pozostałe indywidualnie nieistotne
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa obrotowe	303,5	105,8	666,1	1 260,9	525,8	955,3
Zobowiązania krótkoterminowe	(184,8)	(25,8)	(175,0)	(998,7)	(232,3)	(586,2)
Kapitał pracujący	118,7	80,0	491,1	262,2	293,5	369,1
Aktywa trwałe	644,0	195,9	671,6	975,8	573,0	376,4
Zobowiązania długoterminowe	(29,3)	(0,9)	(293,5)	(402,9)	(46,1)	(453,5)
Środki pieniężne	119,5	70,5	314,8	242,5	254,6	461,7
Zadłużenie długo- i krótkoterminowe	(47,4)	-	(138,0)	(506,6)	(1,6)	(539,1)
Środki pieniężne netto (+)/Dług netto (-)	72,1	70,5	176,8	(264,1)	253,0	(77,4)

15. Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia

Grupa posiada inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności (patrz punkt IV skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku jednostkami stowarzyszonymi były następujące spółki: Modulus Sp. z o.o., Postdata S.A., CodeConnexion Ltd, Prvni Certifikační Autorita a. s., eDocu a. s., LittleLane a.s., SCS Smart Connected Solutions GmbH, Galvaniho 5, s.r.o., InterWay s.r.o., Multicard d.o.o. Beograd oraz R-Style Softlab JSC, a wspólnym przedsięwzięciem była: spółka TSG IT Advanced Systems Ltd.

Tabela poniżej przedstawia skrócone informacje dotyczące inwestycji w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia Grupy Asseco:

Dane jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
	mln PLN	mln PLN
Aktywa trwałe	322,5	206,8
Aktywa obrotowe	255,0	130,8
Zobowiązania długoterminowe	30,8	24,2
Zobowiązania krótkoterminowe	175,4	85,1
Aktywa netto	371,3	228,3
Przychody	233,3	204,8
Zysk operacyjny	17,1	7,6
Zysk/Strata netto	8,5	1,9
Wartość bilansowa inwestycji	100,5	112,2
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	(37,7)	2,7

16. Pozostałe aktywa finansowe

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym Grupa, poza należnościami i środkami pieniężnymi opisanymi w innych notach, posiadała również następujące aktywa finansowe:

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Pożyczki, w tym:				
udzielone podmiotom powiązanym	15,8	1,7	9,4	1,9
udzielone pracownikom	0,4	3,3	0,4	2,9
udzielone pozostałym podmiotom	124,6	15,3	136,7	41,4
lokaty terminowe	14,6	5,2	1,1	25,5
	155,4	25,5	147,6	71,7
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy, w tym:				
kontrakty forward	2,7	11,1	-	1,0
obligacje korporacyjne (notowane na aktywnym rynku)	-	4,2	-	23,2
obligacje skarbowe	-	-	-	1,7
akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	-	0,2	-	3,5
pozostałe aktywa	8,4	-	8,9	2,9
	11,1	15,5	8,9	32,3
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:				
akcje w spółkach notowanych na aktywnym rynku	1,1	-	0,8	1,0
akcje i udziały w spółkach nienotowanych	9,5	-	9,5	-
obligacje skarbowe i korporacyjne (notowane na aktywnym rynku)	-	45,0	72,0	128,4
	10,6	45,0	82,3	129,4
Razem	177,1	86,0	238,8	233,4

Pożyczki udzielone są wyceniane na każdą datę bilansową według zamortyzowanego kosztu. Pożyczki dla podmiotów powiązanych zostały udzielone na warunkach rynkowych.

Największą część salda pożyczek udzielonych pozostałym podmiotom stanowiła pożyczka udzielona spółce Matrix42 Service GmbH (dawniej: Blitz D14-310 GmbH). Udzielenie pożyczki związane było z transakcją

sprzedaży spółki Matrix 42 AG, która miała miejsce w dniu 12 listopada 2015 roku. Wartość transakcji wyniosła 46,3 mln EUR, z czego kwota 21,7 mln EUR była płatna gotówką, zaś kwota 24,6 mln EUR została objęta umową pożyczki zawartą pomiędzy Asseco Western Europe S.A. a Matrix42 Service GmbH. Na dzień 31 grudnia 2017 roku saldo pożyczki wynosiło 105,1 mln PLN (112,3 mln PLN na 31 grudnia 2016 roku). Pożyczka jest oprocentowana na warunkach rynkowych, a termin jej spłaty został w umowie określony na 31 grudnia 2022 roku.

Na saldo lokat terminowych składają się lokaty terminowe o pierwotnym terminie zapadalności dłuższym niż 3 miesiące.

Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez rachunek zysków i strat obejmują transakcje typu „forward” na zakup i sprzedaż walut obcych oraz portfel aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, który zawiera kwotowane na aktywnym rynku obligacje korporacyjne i skarbowe o ratingu inwestycyjnym oraz akcje spółek notowanych na aktywnym rynku. Transakcje „forward” zostały zawarte przede wszystkim w celu zabezpieczenia ryzyka walutowego związanego z umową leasingu finansowego nieruchomości.

Wartość godziwa kontraktów „forward” jest na każdy dzień bilansowy określana przy użyciu modelu, dla którego dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio na rynkach aktywnych. Wartość godziwa portfela aktywów jest określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za te aktywa na aktywnych rynkach.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to przede wszystkim inwestycje kapitałowe nieprzekraczające 20% udziału w kapitale zakładowym oraz obligacje zakupione bez zamiaru utrzymywania ich do terminu zapadalności.

Inwestycje w podmioty notowane na aktywnym rynku są na każdy dzień bilansowy wyceniane do wartości godziwej na podstawie kursu zamknięcia notowań z dnia bilansowego. Zmiana z tytułu wyceny jest odnoszona w pozostałe dochody całkowite. Inwestycje w spółki nienotowane na aktywnym rynku wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości.

Spółki wybrały inwestowanie w obligacje skarbowe i korporacyjne, jako formę alokacji wolnych środków pieniężnych i alternatywę dla lokat bankowych ze względu na wyższy oczekiwany zwrot z inwestycji w obligacje w stosunku do lokaty bankowej. Wszystkie nabyte obligacje mają rating inwestycyjny oraz są wyceniane do wartości godziwej.

17. Czynne rozliczenia międzyokresowe

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym na saldo czynnych rozliczeń międzyokresowych składały się następujące pozycje:

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Przedpłacone usługi, w tym:	45,5	135,1	32,8	138,3
<i>Usługi serwisowe i opłaty licencyjne</i>	40,7	112,2	32,0	112,8
<i>Czynsze oraz uśrednienie rat z tytułu leasingu operacyjnego</i>	3,9	3,2	0,1	2,6
<i>Ubezpieczenia</i>	-	5,8	-	5,3
<i>Inne usługi</i>	0,9	13,9	0,7	17,6
Wydatki związane z realizacją usług, dla których nie ujęto jeszcze przychodów	0,8	3,5	-	6,9
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	-	11,2	-	10,1
Razem	46,3	149,8	32,8	155,3

18. Należności długoterminowe i krótkoterminowe

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:				
Należności zafakturowane	4,8	1 906,2	8,0	1 841,4
Od jednostek powiązanych	-	3,7	-	4,7
Od jednostek pozostałych	4,8	1 902,5	8,0	1 836,7
Należności niezafakturowane	5,2	350,2	-	278,2
Od jednostek powiązanych	-	0,4	-	0,1
Od jednostek pozostałych	5,2	349,8	-	278,1
Należności z wyceny bilansowej kontraktów IT	-	197,8	-	180,1
Od jednostek powiązanych	-	-	-	0,1
Od jednostek pozostałych	-	197,8	-	180,0
Odpis aktualizujący należności nieściągalne (-)	-	(82,1)	-	(90,7)
	10,0	2 372,1	8,0	2 209,0
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych				
	-	88,7	-	69,7
Należności budżetowe				
Podatek VAT	-	10,8	-	9,0
Pozostałe	-	9,8	-	15,0
	-	20,6	-	24,0
Pozostałe należności				
Inne należności	98,3	52,0	45,8	46,3
Odpis aktualizujący inne należności nieściągalne	-	(13,5)	-	(4,1)
	98,3	38,5	45,8	42,2
Razem należności	108,3	2 519,9	53,8	2 344,9

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa dokonała odpisów aktualizujących wartość należności w kwocie 26,9 mln PLN, wykorzystując odpis aktualizujący na kwotę 10,6 mln PLN oraz odwróciła odpis aktualizujący na kwotę 17,2 mln PLN. Pozostałe ruchy wynikają głównie z utraty i objęcia kontroli nad spółkami zależnymi oraz różnic kursowych.

Transakcje z podmiotami powiązаныmi zostały przedstawione w punkcie 30 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W pozycji pozostałe należności budżetowe zostały ujęte przede wszystkim należności grupy Exictos z tytułu podatku u źródła dotyczącego transakcji sprzedaży w Angoli.

Należności z tytułu wyceny kontraktów IT (wdrożeńowych) wynikają z przewagi stopnia zaawansowania realizacji kontraktów wdrożeńowych w stosunku do wystawionych faktur.

Należności z tytułu dostaw niezafakturowanych to należności z tytułu usług, które zostały wykonane w okresie sprawozdawczym, ale, za które do dnia bilansowego nie została wystawiona faktura sprzedaży.

Saldo innych należności obejmuje m.in. należności z tytułu gwarancji dobrego wykonania umowy (tj. zabezpieczenie pieniężne przekazane klientom, w celu pokrycia ewentualnych strat w przypadku niewywiązania się ze zobowiązań do realizacji kontraktów), należności z tytułu sprzedaży środków trwałych, należności z tytułu przekazanych kaucji oraz należności z tytułu sprzedaży akcji.

Na saldo należności z tytułu sprzedaży akcji składają się głównie należności z tytułu sprzedaży udziałów w spółkach: Formula Systems (1985) Ltd. w wysokości 35,7 mln PLN, Asseco Central Europe 24,1 mln PLN, Asseco South Eastern Europe 22,8 mln PLN.

Zapłata za sprzedaż akcji w spółce Asseco Central Europe została podzielona na 8 równych rat kapitałowych, z czego dwie raty zostały spłacone do dnia 31 grudnia 2017 roku. Pozostałe do spłaty raty będą płatne corocznie do dnia 31 maja danego roku. Spłata ostatniej raty została ustalona na dzień 31 maja 2023 roku. Cena sprzedaży akcji została zabezpieczona przez ustanowienie zastawu na akcjach każdego kupującego. Pomiędzy stronami transakcji oraz spółką Asseco Central Europe zostały zawarte umowy opcji put i call na zakup akcji.

Zapłata za sprzedaż akcji w Spółce Asseco South Eastern Europe została podzielona na 8 rat kapitałowych, płatnych corocznie do dnia 31 lipca danego roku. Spłata ostatniej raty kapitałowej została ustalona na dzień 31 lipca 2024 roku. Do dnia 31 grudnia 2017 roku została spłacona pierwsza rata kapitałowa. Cena sprzedaży akcji została zabezpieczona przez ustanowienie zastawu na akcjach każdego kupującego. Pomiędzy stronami transakcji zostały zawarte umowy opcji put i call na zakup akcji.

Zapłata za sprzedaż akcji w spółce Formula (2% sprzedane do CEO Grupy Formula) została odroczonej w czasie na maksymalny okres 5 lat. Należność została podzielona na dwie transze, z których jedna płatna jest w dolarze (USD), druga zaś płatna jest w szeklu (NIS). Zarówno należność w NIS jak i należność w USD są oprocentowane według stałych stóp procentowych, które zostały skalkulowane w odniesieniu do rynkowych stóp odpowiednio LIBOR USD oraz TELBOR z marżą. Wcześniejsza spłata należności jest możliwa. Należność jest zabezpieczona poprzez zdeponowanie nieopłaconych akcji u powiernika. Do czasu zdeponowania akcji u powiernika dywidenda wypłacana przynależna tym akcjom będzie, zgodnie z mechanizmem przewidzianym w umowie, przekazywana przez powiernika do Asseco tytułem spłaty należności.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem Zarządu, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe ponad poziom określony odpisem aktualizującym należności. Polityka Grupy dotycząca tworzenia odpisów na nieściągalne należności została opisana w punkcie 17 rozdziału „Istotne zasady rachunkowości”.

W poniższej tabeli zaprezentowano strukturę wiekową należności brutto (tj. bez odpisów i dyskonta) na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku, która to struktura jest podstawą do tworzenia odpisu aktualizującego wartość należności na zasadach ogólnych:

Wiekowanie należności z tytułu dostaw i usług	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	mln PLN	%	mln PLN	%
Należności niewymagalne	1 646,1	66,8%	1 558,3	67,5%
Należności przeterminowane nieobjęte odpisem	818,1	33,2%	749,4	32,5%
Należności przeterminowane do 3 miesięcy	543,8	22,1%	483,8	21,0%
Należności przeterminowane od 3 do 6 miesięcy	86,7	3,5%	76,1	3,3%
Należności przeterminowane od 6 do 12 miesięcy	40,3	1,6%	121,2	5,2%
Należności przeterminowane pow.12 miesięcy	147,3	6,0%	68,3	3,0%
Razem należności handlowe brutto (przed odpisem)	2 464,2	100,0%	2 307,7	100,0%
Odpis aktualizujący należności handlowe	(82,1)		(90,7)	
Wartość bilansowa należności handlowych	2 382,1		2 217,0	

19. Kontrakty wdrożeniowe

W roku 2017 i w 2016 Grupa realizowała szereg tzw. kontraktów wdrożeniowych (IT). Zgodnie z MSR 11 przychody z tego typu kontraktów są uznawane zgodnie ze stopniem ich zaawansowania. Grupa dokonuje pomiaru stopnia zaawansowania realizowanych kontraktów wdrożeniowych przede wszystkim według metody „kosztowej”, czyli ustalając stosunek kosztów poniesionych do kosztów całego projektu lub według metody „nakładów pracy”, czyli ustalając stosunek wykonanej pracy do całkowitych nakładów pracy na danym projekcie.

Poniższa tabela przedstawia podstawowe dane o realizowanych kontraktach wdrożeniowych:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Przychody z tyt. realizacji kontraktów IT rozpoznane w okresie sprawozdawczym	546,1	614,9
Dla wszystkich projektów niezakończonych na dzień bilansowy:		
Przychody rozpoznane (narastająco) z tytułu realizacji kontraktów IT	1 172,2	1 270,6
Poniesione koszty (narastająco) z tytułu realizacji kontraktów IT	(933,9)	(1 069,4)
Saldo rezerw na straty na kontraktach IT	(6,1)	(21,9)
Zyski (straty) z tytułu realizacji kontraktów IT	232,2	179,3
Zafakturowane przychody (narastająco) z tytułu realizacji kontraktów IT	1 003,9	1 119,3
Należności z tytułu wyceny kontraktów IT	197,8	180,1
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	(29,4)	(28,8)
Różnice kursowe z tytułu przeliczenia jednostek zagranicznych	(0,1)	-

20. Zapasy

Grupa posiada dwie kategorie zapasów magazynowych: towary oraz części serwisowe. Kategoria towarów obejmuje przede wszystkim sprzęt komputerowy oraz licencje obce do odsprzedaży w ramach realizowanych umów wdrożeniowych lub umów, których przedmiotem jest dostawa sprzętu. Tym samym większość towarów jest nabywana w celu realizacji podpisanych lub wysoce prawdopodobnych umów.

Kategoria części serwisowe obejmuje sprzęt komputerowy, części zamienne oraz inne materiały, które zostały nabyte w celu realizacji usług utrzymaniowych.

	31 grudnia 2017 mln PLN	31 grudnia 2016 mln PLN
Sprzęt komputerowy, licencje obce oraz pozostałe towary do odsprzedaży	69,2	80,3
Sprzęt komputerowy, części zamienne oraz inne materiały utrzymywane w celu realizacji usług serwisowych/utrzymaniowych	19,2	12,6
Odpis aktualizujący (-)	(15,5)	(16,8)
Razem	72,9	76,1

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa dokonała odpisów aktualizujących wartość zapasów w kwocie 4,9 mln PLN, wykorzystała odpis aktualizujący na kwotę 2,5 mln PLN oraz odwróciła odpis aktualizujący na kwotę 3,1 mln PLN. Pozostałe ruchy wynikają z różnic kursowych.

21. Środki pieniężne

	31 grudnia 2017 roku mln PLN	31 grudnia 2016 roku mln PLN
Środki pieniężne na rachunkach bankowych bieżących	1 000,8	1 065,1
Środki pieniężne w kasie	0,7	1,0
Lokaty krótkoterminowe (do 3 miesięcy)	545,7	436,3
Pozostałe ekwiwalenty środków pieniężnych	0,5	0,2
Razem saldo środków pieniężnych wykazanych w bilansie	1 547,7	1 502,6
Odsetki naliczone od środków pieniężnych	-	(0,1)

Kredyty w rachunku bieżącym wykorzystywane do bieżącego zarządzania płynnością	(63,7)	(30,4)
Razem saldo środków pieniężnych wykazane w rachunku przepływów pieniężnych	1 484,0	1 472,1

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są zakładane na okresy od jednego dnia do trzech miesięcy i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

22. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Na saldo aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży składa się kilka z posiadanych przez Asseco Poland S.A. nieruchomości (grunty, nieruchomości lokalowe oraz budynki biurowe) oraz jedna nieruchomość posiadana przez Asseco Danmark A/S. Wszystkie te nieruchomości są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w ich bieżącym stanie (obecnie nieruchomości nie są użytkowane przez Grupę). Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość godziwa nadal przewyższała wartość bilansową przeklasyfikowanych nieruchomości, tym samym na dzień 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły przesłanki utraty wartości żadnej z przeklasyfikowanych nieruchomości.

23. Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym wynosił 83 000 303,00 PLN i był w całości opłacony. Na kapitał zakładowy składa się 83 000 303 sztuk akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 PLN każda. Spółka nie wyemitowała akcji uprzywilejowanych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wartość kapitału zakładowego nie uległa zmianie.

Kapitał docelowy Spółki jest równy kapitałowi zakładowemu.

Kapitał zapasowy (zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych – KSH) został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad wartością nominalną, po pomniejszeniu o koszty emisji akcji oraz z zysków lat ubiegłych, które decyzją Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy Spółki zostały przeznaczone na kapitał zapasowy. Pozostała część kapitału zapasowego prezentowana jest w pozycji zysków zatrzymanych i dotyczy rozliczenia wyników z lat poprzednich zgodnie z KSH.

Polityka dywidendowa Spółki została opisana w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Asseco Poland S.A. za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku. W nocy 20 do jednostkowego sprawozdania zaprezentowano też zdolność dywidendową Jednostki Dominującej.

24. Oprocentowane kredyty bankowe i emisje papierów wartościowych

Zadłużenie Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku zostało przedstawione w tabeli poniżej.

	31 grudnia 2017		31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Kredyty bankowe	575,1	370,2	587,3	417,4
- w rachunku bieżącym	-	151,1	-	226,0
- nieodnawialne	575,1	219,1	587,3	191,4
Obligacje	465,6	16,8	231,7	13,7
Pożyczki	5,6	8,3	18,2	7,7
Razem	1 046,3	395,3	837,2	438,8

Łączne zadłużenie Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2017 roku z tytułu wszystkich zaciągniętych kredytów, pożyczek oraz emisji papierów dłużnych wyniosło 1 441,6 mln PLN, natomiast na dzień 31 grudnia 2016 roku była to kwota 1 276,0 mln PLN.

Kredyty w rachunku bieżącym na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku zostały przedstawione w tabelach poniżej.

Waluta kredytu	Efektywna stopa procentowa	Wartość zadłużenia na dzień 31 grudnia 2017 roku mln PLN	Maksymalna wysokość zadłużenia mln PLN	Wartość niewykorzystanych linii kredytowych mln PLN
EUR	Eonia + marża	-	5,2	5,2
	Euribor + marża	6,4	57,5	51,1
	Stała stopa %	11,1	12,6	1,5
NIS	Prime (Izrael) + marża	82,1	82,1	-
PLN	Wibor + marża	42,5	700,0	657,5
	Stała stopa %	0,1	0,4	0,3
MKD	Stała stopa %	-	0,2	0,2
USD	Stała stopa %	7,5	7,5	-
HUF	Bubor + marża	1,4	3,4	2,0
		151,1	868,9	717,8

Waluta kredytu	Efektywna stopa procentowa	Wartość zadłużenia na dzień 31 grudnia 2016 roku mln PLN	Maksymalna wysokość zadłużenia mln PLN	Wartość niewykorzystanych linii kredytowych mln PLN
EUR	Eonia + marża	-	4,4	4,4
	Euribor + marża	16,5	89,8	73,3
	Stała stopa %	7,8	12,1	4,3
NIS	Prime (Izrael) + marża	176,4	176,4	-
PLN	Wibor + marża	21,1	603,5	582,4
	Stała stopa %	-	0,3	0,3
USD	Stała stopa %	4,2	4,2	-
HUF	Bubor + marża	-	1,4	1,4
		226,0	892,1	666,1

Kredyty nieodnawialne na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Waluta kredytu	Efektywna stopa procentowa	31 grudnia 2017		31 grudnia 2016	
		Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN
BAM	Stała stopa %	-	-	-	0,2
EUR	Euribor + marża	13,2	17,0	14,3	17,0
	Stała stopa %	19,0	20,0	-	-
HRK/EUR	Euribor + marża	7,1	5,1	8,2	5,3
NIS	Stała stopa %	470,0	156,9	499,3	155,2
PLN	Wibor + marża	65,1	19,8	64,4	13,2
USD	Stała stopa %	0,7	0,2	1,1	0,5
NGN	Stała stopa %	-	0,1	-	-
		575,1	219,1	587,3	191,4

Pożyczki otrzymane na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Waluta kredytu	Efektywna stopa procentowa	Termin wymagalności	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
			Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe

			mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
EUR	Stała stopa %	IV kwartał 2018	-	3,9	4,0	4,3
		2019	0,1	0,1	0,2	0,1
		2020	-	-	0,1	-
		2021	0,1	-	0,2	-
		2022	0,1	0,1	-	-
NIS	Stała stopa %	nieokreślony	1,8	-	2,1	-
PLN	Stała stopa %	2019	3,5	4,1	4,3	2,1
		2021	-	-	7,3	1,2
KZT	stała stopa %	I kwartał 2018	-	0,1	-	-
			5,6	8,3	18,2	7,7

Zadłużenie Grupy z tytułu kredytów nieodnawialnych oraz pożyczek na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiło 808,1 mln PLN, w tym 580,7 mln PLN to zadłużenie o terminie wymagalności powyżej 12 miesięcy. Na dzień 31 grudnia 2016 roku saldo zadłużenia wynikającego z nieodnawialnych kredytów i pożyczek wyniosło 804,6 mln PLN, w tym 605,5 mln PLN to zadłużenie długoterminowe.

W okresie sprawozdawczym marża realizowana przez kredytodawców spółek Grupy Asseco kształtowała się w przedziale od 0,1 pkt proc. do 6 pkt proc. w skali roku. W okresie porównywalnym marże kształtowały się w przedziale od 1 pkt proc. do 4,8 pkt proc. w skali roku.

Zadłużenie Grupy z tytułu emisji obligacji wynika z obligacji wyemitowanych przez spółkę Formula Systems we wrześniu 2015 roku oraz obligacji wyemitowanych przez Sapiens International we wrześniu 2017.

Obligacje Formula Systems zostały wyemitowane w dwóch seriach:

- seria A o wartości nominalnej 102,2 mln NIS to obligacje zabezpieczone na akcjach spółek zależnych od Formula Systems i oprocentowane stałą stopą proc. 2,8%;
- seria B ma wartość nominalną 125,0 mln NIS i obejmuje obligacje zamienne na akcje spółki Formula, które są oprocentowane stałą stopą 2,74% w skali roku. Obligacje są zamienne na akcje zwykłe spółki po cenie 157 NIS za sztukę.

Zadłużenie spółki Formula Systems z tytułu emisji obligacji na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosło 207,2 mln PLN. Podział obligacji na krótko i długoterminowe został zaprezentowany w poniższej tabeli.

Podział na krótko- i długoterminowe	Seria	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016	Efektywna stopa procentowa	Waluta
		mln PLN	mln PLN		
część długoterminowa	Seria A	76,3	96,4	3,07%	NIS
	Seria B	116,8	135,3	3,65%	NIS/USD
część krótkoterminowa	Seria A	14,1	13,7	3,07%	NIS
		207,2	245,4		

Obligacje Sapiens International zostały wyemitowane w serii B w ramach oferty publicznej oraz prywatnej o łącznej wartości 280 mln NIS. Podział obligacji na krótko i długoterminowe został zaprezentowany w poniższej tabeli.

Podział na krótko- i długoterminowe	Seria	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016	Efektywna stopa procentowa	Waluta
		mln PLN	mln PLN		
część długoterminowa	Seria B	272,5	-	3,69%	NIS/USD
część krótkoterminowa	Seria B	2,7	-	3,69%	NIS/USD
		275,2	-		

Aktywa zabezpieczające linie kredytowe zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Kategoria aktywów	Wartość netto aktywów		Kwota wykorzystanego kredytu zabezpieczonego aktywami	
	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Grunty i budynki	210,4	191,8	82,8	77,6
Komputery i inny sprzęt biurowy	-	0,3	-	0,2
Pozostałe środki trwałe	1,0	2,2	-	10,0
Inwestycje długoterminowe	616,5	1 322,8	23,0	339,1
Akcje/udziały dostępne do sprzedaży	-	-	-	-
Należności bieżące i przyszłe	3,3	1,7	3,3	7,7
RAZEM	831,2	1 518,8	109,1	434,6

Do części kredytów w bankach polskich i izraelskich przypisano tzw. kowenanty, czyli obowiązek utrzymywania zdefiniowanych wskaźników finansowych na wymaganym przez bank poziomie. Wskaźniki dotyczą poziomu zadłużenia, np. stosunek zadłużenia do zysku EBITDA lub zadłużenia do kapitałów własnych, bądź uzyskiwania oczekiwanych wyników operacyjnych. W sytuacji, gdy dana spółka posiadająca tak obwarowany kredyt przestanie spełniać wymienione wymogi, bank stosuje sankcję w postaci podwyższenia marży kredytu. Jeśli bank uzna, że nowy poziom wskaźnika jest nie do zaakceptowania może, w niektórych przypadkach, zaspokoić się z posiadanych zabezpieczeń.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku żaden z kowenantów nie był naruszony.

25. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

Na dzień 31 grudnia 2017 roku przedmiotem umów leasingu finansowego, w których Grupa jest leasingobiorcą są:

- budynki biurowe,
- samochody,
- sprzęt IT.

W poniższej tabeli zaprezentowano saldo zobowiązań z tytułu leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym:

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Leasing nieruchomości	41,8	20,8	66,7	22,0
Leasing środków transportu	4,8	3,4	4,2	2,3
Leasing sprzętu IT	2,6	2,6	2,0	3,9
Razem	49,2	26,8	72,9	28,2

Leasing nieruchomości

Wartość netto budynków, będących przedmiotem umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 21,0 mln PLN a na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 24,1 mln PLN.

Przyszłe minimalne przepływy pieniężne oraz zobowiązanie wynikające z umowy leasingu nieruchomości przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
	mln PLN	mln PLN
Minimalne opłaty leasingowe		
w okresie krótszym niż 1 rok	23,8	26,5
w okresie 1-5 lat	44,2	72,4
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Przyszłe minimalne płatności leasingowe	68,0	98,9

Przyszłe koszty odsetkowe	5,3	10,2
Wartość bieżąca zobowiązania leasingowego		
w okresie krótszym niż 1 rok	20,8	22,0
w okresie 1-5 lat	41,9	66,7
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Zobowiązanie z tyt. leasingu	62,7	88,7

Efektywna stopa procentowa z tytułu powyższego leasingu finansowego wynosiła na dzień 31 grudnia 2017 roku 6,0%, a w okresie porównywalnym wynosiła 5,9%.

Leasing samochodów, sprzętu IT i pozostałych aktywów

Wartość netto sprzętu IT, samochodów oraz innych aktywów będących przedmiotem umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 17,6 mln PLN a na dzień 31 grudnia 2016 roku 19,6 mln PLN.

Łączne przyszłe przepływy pieniężne oraz zobowiązania wynikające z umów leasingu samochodów, sprzętu IT i innych aktywów przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
	mln PLN	mln PLN
Minimalne opłaty leasingowe		
w okresie krótszym niż 1 rok	5,8	6,5
w okresie 1-5 lat	8,3	6,4
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Przyszłe minimalne płatności leasingowe	14,1	12,9
Przyszłe koszty odsetkowe	0,7	0,5
Wartość bieżąca zobowiązania leasingowego		
w okresie krótszym niż 1 rok	6,0	6,2
w okresie 1-5 lat	7,4	6,2
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Zobowiązanie z tyt. leasingu	13,4	12,4

26. Pozostałe zobowiązania finansowe

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Długo-	Krótko-	Długo-	Krótko-
	terminowe	terminowe	terminowe	terminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Zobowiązanie do wypłaty dywidendy	-	2,4	9,8	28,2
Zobowiązania z tytułu nabycia udziałów/akcji - płatności odroczone i warunkowe za pakiet kontrolny	9,2	45,5	41,1	47,1
Zobowiązania z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących w spółkach zależnych (opcje put)	266,2	58,6	307,7	42,4
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	8,0	0,7	6,2
	275,4	114,5	359,3	123,9

Zobowiązania z tytułu dywidend na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym to zobowiązania do wypłaty dywidendy na rzecz udziałowców niekontrolujących spółek zależnych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym, Grupa posiadała szacunkowe zobowiązanie z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiety kontrolne akcji/udziałów. Wartość powyższych zobowiązań została oszacowana z wykorzystaniem formuły liczenia ceny zdefiniowanej w umowach nabycia

pakietu kontrolnego, tj. iloczynu zysku spółki za wskazany w umowie okres i określonego w umowie współczynnika.

W poniższej tabeli zaprezentowano zobowiązanie z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiet kontrolny na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym:

Zobowiązania z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiet kontrolny	31 grudnia 2017 roku mln PLN	31 grudnia 2016 roku mln PLN
Zobowiązania wynikające z akwizycji w ramach grupy Asseco Central Europe	13,9	4,3
Zobowiązania wynikające z akwizycji w ramach grupy Magic Software Enterprises	15,6	34,7
Zobowiązania wynikające z akwizycji w ramach grupy Matrix IT	9,4	21,7
Zobowiązania wynikające z akwizycji w ramach grupy Sapiens International	6,8	8,5
Zobowiązania wynikające z akwizycji dokonanych przez Asseco Poland S.A.	9,0	19,0
	54,7	88,2

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym, Grupa posiadała zobowiązania z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących w spółkach zależnych (opcje put). Wartość niniejszych zobowiązań została oszacowana z wykorzystaniem formuły liczenia ceny zdefiniowanej w umowach opcyjnych, jakie Grupa przyznała udziałowcom niekontrolującym, tj. iloczynu zysku spółki za wskazany w umowie okres i określonego w umowie współczynnika.

W poniższej tabeli zaprezentowano zobowiązanie z tytułu opcji dla udziałowców niekontrolujących spółek na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym:

Zobowiązania z tytułu przyznanych opcji dla udziałowców niekontrolujących spółek	31 grudnia 2017 roku mln PLN	31 grudnia 2016 roku mln PLN
Spółki z Grupy Matrix IT	73,5	118,1
Spółki z Grupy Magic Software Enterprise	88,9	85,5
Spółki z Grupy Sapiens International Ltd.	4,7	3,8
Spółki z Grupy Asseco Central Europe	59,2	15,0
Spółki z rynku polskiego	98,5	127,7
	324,8	350,1

27. Rezerwy

	Naprawy gwarancyjne oraz zwroty mln PLN	Koszty związane z toczącymi się sprawami sądowym mln PLN	Świadczenia po okresie zatrudnienia mln PLN	Rezerwa na ryzyka podatkowe mln PLN	Pozostałe rezerwy mln PLN	Ogółem mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	61,2	7,4	32,1	16,8	30,3	147,8
Objęcia kontroli nad podmiotami zależnymi (+)	1,4	6,0	36,3	15,7	1,1	60,5
Utworzone w trakcie okresu sprawozdawczego (+)	11,5	2,6	7,8	8,9	6,6	37,4
Zmiana dyskonta i zyski / straty aktuarialne	2,0	-	3,5	-	-	5,5
Wykorzystane w trakcie okresu sprawozdawczego (-)	(23,7)	(4,2)	(1,6)	-	(8,4)	(37,9)
Rozwiązane w trakcie okresu sprawozdawczego (-)	(6,2)	(2,1)	(0,4)	(1,6)	(15,5)	(25,8)
Utrata kontroli nad jednostkami zależnymi (-)	-	(5,9)	(31,4)	(15,0)	(0,6)	(52,9)
Zmiana prezentacji (+)/(-)	-	0,1	0,1	-	(0,3)	(0,1)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+)/(-)	(0,1)	(1,0)	(5,1)	(3,4)	(0,3)	(9,9)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku, w tym:	46,1	2,9	41,3	21,4	12,9	124,6
Krótkoterminowe	23,3	2,6	3,7	9,2	12,6	51,4
Długoterminowe	22,8	0,3	37,6	12,2	0,3	73,2
Na dzień 1 stycznia 2017 roku, w tym:	61,2	7,4	32,1	16,8	30,3	147,8
Krótkoterminowe	26,4	7,1	1,6	6,4	22,7	64,2
Długoterminowe	34,8	0,3	30,5	10,4	7,6	83,6

Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych dotyczy obsługi serwisu gwarancyjnego producentów sprzętu komputerowego oraz gwarancji na własne oprogramowanie, które zostało dostarczone do klientów Grupy.

Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia dotyczy w głównej mierze świadczeń emerytalnych, które zostaną wypłacone pracownikom Grupy w momencie przechodzenia na emeryturę.

W saldzie pozostałych rezerw na dzień 31 grudnia 2017 roku ujęta została rezerwa na straty na kontraktach IT w kwocie 6,1 mln PLN, analogiczna wartość na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 21,9 mln PLN.

Zmiany rezerw w okresie porównywalnym wyglądały następująco:

	Naprawy gwarancyjne oraz zwroty mln PLN	Koszty związane z toczącymi się sprawami sądowym mln PLN	Świadczenia po okresie zatrudnienia mln PLN	Rezerwa na ryzyka podatkowe mln PLN	Pozostałe rezerwy mln PLN	Ogółem mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	84,2	7,4	20,1	9,0	63,9	184,6
Objęcia kontroli nad podmiotami zależnymi (+)	-	-	3,5	0,9	-	4,4
Utworzone w trakcie okresu sprawozdawczego (+)	39,1	0,5	4,4	7,9	20,4	72,3
Zmiana dyskonta i zyski / straty aktuarialne	1,8	-	13,8	-	-	15,6
Wykorzystane w trakcie okresu sprawozdawczego (-)	(33,7)	(0,5)	(10,2)	(1,8)	(9,5)	(55,7)
Rozwiązane w trakcie okresu sprawozdawczego (-)	(30,4)	(0,5)	(1,0)	-	(44,6)	(76,5)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	0,2	0,5	1,5	0,8	0,1	3,1
Na dzień 31 grudnia 2016 roku, w tym:	61,2	7,4	32,1	16,8	30,3	147,8
Krótkoterminowe	26,4	7,1	1,6	6,4	22,7	64,2
Długoterminowe	34,8	0,3	30,5	10,4	7,6	83,6
Na dzień 1 stycznia 2016 roku, w tym:	84,2	7,4	20,1	9,0	63,9	184,6
Krótkoterminowe	41,6	6,9	1,7	2,0	63,0	115,2
Długoterminowe	42,6	0,5	18,4	7,0	0,9	69,4

28. Zobowiązania długoterminowe i krótkoterminowe

Struktura zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku została przedstawiona w tabeli poniżej.

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:				
Zobowiązania zafakturowane	-	614,5	0,7	595,9
wobec jednostek powiązanych	-	3,4	-	1,4
wobec pozostałych podmiotów	-	611,1	0,7	594,5
Zobowiązania niezafakturowane	7,7	211,9	9,7	192,8
wobec jednostek powiązanych	-	0,1	-	0,1
wobec pozostałych podmiotów	7,7	211,8	9,7	192,7
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	-	29,4	-	28,8
wobec jednostek powiązanych	-	-	-	-
wobec pozostałych podmiotów	-	29,4	-	28,8
	7,7	855,8	10,4	817,5
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	-	73,9	-	46,7
Zobowiązania budżetowe				
Podatek od wartości dodanej (VAT)	-	100,7	-	103,3
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	-	20,9	-	21,8
Ubezpieczenia społeczne	-	34,2	-	33,8
Podatek u źródła	-	3,5	-	2,6
Pozostałe	-	3,4	-	4,1
		162,7		165,6
Pozostałe zobowiązania				
Zobowiązania wobec pracowników (w tym z tytułu wynagrodzeń)	-	241,6	-	248,6
Inne zobowiązania	8,5	48,6*	10,4	43,4
	8,5	290,2	10,4	292,0
	16,2	1 382,6	20,8	1 321,8

*) W innych zobowiązaniach znajdują się przede wszystkim zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek na dostawy w kwocie 22,9 mln PLN, zobowiązania z tytułu nabycia środków trwałych w kwocie 6,3 mln PLN oraz zobowiązania z tytułu audytu finansowego w kwocie 7,0 mln PLN.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane. Transakcje z podmiotami powiązanymi przedstawione są w punkcie 30 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zobowiązania budżetowe

Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych, czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają częstym zmianom, wskutek czego niejednokrotnie brak jest odniesienia do utrwalonej linii orzecznictwa. Obowiązujące przepisy nie zawsze są jednoznaczne, co dodatkowo powoduje rozbieżności w ich interpretacji. Rozliczenia podatkowe są przedmiotem kontroli organów podatkowych. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w rozliczeniach podatkowych, podatnik zobowiązany jest do uiszczenia kwoty zaległości wraz z należnymi odsetkami ustawowymi. Zapłata zaległych zobowiązań nie zawsze zwalnia z odpowiedzialności karno-skarbowej. W efekcie

kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organy skarbowe.

29. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym				
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	-	112,3	-	103,3
Rezerwa na premie dla pracowników i zarządów	-	159,7	-	155,5
	-	272,0	-	258,8
Rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym				
Usługi serwisowe i opłaty licencyjne	34,7	303,3	23,0	227,3
Pozostałe przedpłacone usługi	0,2	33,0	0,1	25,2
Dotacje do budowy aktywów	43,8	8,0	35,6	7,0
Pozostałe	-	13,8	0,1	0,7
	78,7	358,1	58,8	260,2

Na saldo biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów składają się: rezerwy na niewykorzystane urlopy oraz rezerwy na wynagrodzenia danego okresu, a przeznaczone do wypłaty w okresach następnych wynikające z zasad systemów premialnych obowiązujących w Grupie.

Saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów dotyczy głównie przyszłych przychodów z tytułu świadczonych usług rozliczanych w czasie, takich jak licencje własne lub utrzymanie systemów informatycznych, a także dotacje do budowy aktywów. Dotacje do budowy aktywów to dotacje otrzymane przez Grupę w związku z realizacją projektów rozwojowych lub projektów związanych z tworzeniem centrów kompetencyjnych IT.

30. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Sprzedaż Grupy Asseco do jednostek powiązanych:		12 miesięcy do	12 miesięcy do
		31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Nazwa podmiotu		mln PLN	mln PLN
Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi i wspólnymi przedsięwzięciami			
Postdata S.A.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	4,3	7,5
Multicard d o.o.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,4	0,4
eDocu, a.s.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	-	0,1
SCS Smart Connected Solutions GmbH	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	2,7	2,6
R-Style Softlab JSC	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,9	-
	Razem	8,3	10,6
Transakcje z podmiotami powiązanymi osobowo przez Kadrę Zarządzającą Grupy			
Konferenta UAB ¹⁾	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,2	0,2
Pozostałe podmioty powiązane osobowo		0,4	0,1
	Razem	0,6	0,5
Transakcje z członkami zarządów, rad nadzorczych i prokurentami pozostałych spółek Grupy			
Menadżerowie Grupy ASEE ²⁾	<i>sprzedaż akcji</i>	21,8	-
Menadżerowie Grupy ACE ³⁾	<i>sprzedaż akcji</i>	32,8	-
CEO Formula Systems ⁴⁾	<i>sprzedaż akcji</i>	73,5	-
Yury Vasilievich Ostrashevsky ⁵⁾	<i>sprzedaż akcji</i>	2,2	-

Pozostali		0,1	0,2
Razem		130,4	0,2
Razem transakcje z podmiotami powiązаныmi		139,3	11,3

¹⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym udziałowcem spółki UAB Konferenta, pan Albertas Sermokas, był udziałowcem niekontrolującym spółki zależnej UAB Sintagma oraz UAB Asseco Lietuva. Do dnia 28 czerwca 2016 roku pan Evaldas Drasutis był udziałowcem niekontrolującym spółki zależnej Sintagma UAB oraz Asseco Lietuva UAB. Ponadto pan Albertas Sermokas był CEO i członkiem zarządu spółek UAB Sintagma oraz Asseco Lietuva.

²⁾ sprzedaż akcji spółki Asseco South Eastern Europe S.A. nastąpiła do następujących menadżerów spółek z Grupy ASEE lub do podmiotów przez nich powiązanych: pana Piotra Jeleńskiego, pana Miljana Mališa, pana Miodraga Mirčetića, pana Marcina Rulnickiego oraz pozostałych menadżerów.

³⁾ sprzedaż akcji spółki Asseco Central Europe, a.s. nastąpiła do następujących menadżerów spółek z Grupy ACE lub do podmiotów przez nich powiązanych: pana Jozefa Kleina, pana Branislava Tkáčika, pana Marka Gráca, pana Davida Stoppani oraz pana Markusa Hallera.

⁴⁾ sprzedaż akcji spółki Formula Systems (1985) Ltd. nastąpiła do pana Guy'a Berstein'a - CEO spółki Formula Systems oraz do podmiotu przez niego powiązanego.

⁵⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym pan Yury Vasilievich Ostrashevsky był członkiem rady nadzorczej R-Style Softlab JSC.

Zakupy Grupy Asseco od jednostek powiązanych:		12 miesięcy do 31 grudnia 2017	12 miesięcy do 31 grudnia 2016
Nazwa podmiotu		mln PLN	mln PLN
Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi			
Postdata S.A.	<i>zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,4	0,5
eDocu, a.s.	<i>zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	-	0,3
SCS Smart Connected Solutions GmbH	<i>zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,8	0,4
R-Style Softlab JSC	<i>zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,5	-
Razem		1,7	1,2
Transakcje z podmiotami powiązаныmi osobowo przez Kadrę Zarządzającą Grupy			
Top Fin Sp. z o.o. ¹⁾	<i>wynajem lokali mieszkalnych (w tym usługi recepcyjne, porządkowe, ochrona, itp.) wraz z miejscami parkingowymi na potrzeby noclegowe pracowników przebywających w delegacjach</i>	2,7	2,7
MHM d.o.o. ²⁾	<i>wynajem powierzchni biurowej</i>	2,0	-
Konferenta UAB ³⁾	<i>zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	-	-
UAB Linkas ⁴⁾	<i>wynajem powierzchni biurowej, zakup usług związanych z pozostałą działalnością</i>	1,2	1,1
MagnaVirtus Consulting SA ⁵⁾	<i>zakup usług związanych z pozostałą działalnością</i>	2,1	1,9
Gestso-Soc. De Gestao de Servicos SA ⁶⁾	<i>wynajem powierzchni biurowej</i>	0,7	0,7
PaR Solution s.r.o. ⁷⁾	<i>zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,4	1,5
Pozostałe podmioty powiązane osobowo		1,3	1,0
Razem		10,4	8,9
Transakcje z członkami zarządów, członkami rad nadzorczych i prokurentami pozostałych spółek Grupy			
Dariusz Brzeski	<i>zakup usług doradczych</i>	1,7	2,1
Andrzej Gerlach	<i>zakup usług doradczych</i>	0,7	0,7
Jacek Duch	<i>zakup usług doradczych</i>	1,3	0,3
Transakcje z pozostałymi członkami zarządów, członkami rad nadzorczych i prokurentami pozostałych spółek Grupy		4,0	2,5
Razem		7,7	6,3
Razem transakcje z podmiotami powiązаныmi		19,8	16,4

¹⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym pan Andrzej Gerlach, prokurent Spółki, był współnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. Ponadto w analizowanym okresie pani Ewa Góral, żona Prezesa Spółki pana Adama Górala, była współnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. oraz pani Jolanta Wiza, żona pana Artura Wizy Wiceprezesa Spółki, była prezesem zarządu i

wspólnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. Dodatkowo od lipca 2013 roku właścicielem lokali wynajmowanych spółce Top Fin Sp. z o.o. jest Prezes Spółki Adam Góral.

- ²⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym udziałowcy spółki MHM d.o.o. byli członkami kadry zarządzającej spółek z Grupy Asseco South Eastern Europe.
- ³⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym udziałowcem spółki UAB Konferenta, pan Albertas Sermokas, był udziałowcem niekontrolującym spółki zależnej UAB Sintagma oraz UAB Asseco Lietuva. Do dnia 28 czerwca 2016 roku pan Evaldas Drasutis był udziałowcem niekontrolującym spółki zależnej Sintagma UAB oraz Asseco Lietuva UAB. Ponadto pan Albertas Sermokas był CEO i członkiem zarządu spółek UAB Sintagma oraz Asseco Lietuva.
- ⁴⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym udziałowcem spółki UAB Linkas, pan Albertas Sermokas był udziałowcem niekontrolującym spółek z Grupy Asseco: UAB Sintagma oraz UAB Asseco Lietuva. Do dnia 28 czerwca 2016 roku oraz w okresie porównywalnym pan Evaldas Drasutis był udziałowcem niekontrolującym spółek z Grupy Asseco: Sintagma UAB oraz Asseco Lietuva UAB. Ponadto pan Albertas Sermokas był CEO i członkiem zarządu spółek UAB Sintagma oraz Asseco Lietuva.
- ⁵⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku udziałowcem Spółki Magna Virtus Consulting SA, pan Miguel Lucio, był członkiem Zarządu Exictos SGPS S.A.
- ⁶⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku udziałowcem Spółki Gestso-Soc. de Gestao de Servicos SA, pan Jose Rocha, był członkiem Zarządu Exictos SGPS S.A.
- ⁷⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, pan Richard Weber oraz pan Petr Weber – prokurenci spółki InterWay, byli członkami Zarządu PaR Solutions, s.r.o.

Nazwa podmiotu	Należności handlowe i pozostałe na dzień		Zobowiązania handlowe i pozostałe na dzień	
	31 grudnia 2017 mln PLN	31 grudnia 2016 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN	31 grudnia 2016 mln PLN
Jednostki stowarzyszone i współzależne				
Postdata S.A.	0,5	1,2	0,1	-
Multicard d o.o.	0,9	0,7	-	-
eDocu, a.s.	0,1	0,1	0,2	0,3
SCS Smart Connected Solutions GmbH	2,3	2,9	0,5	0,2
Interway	0,1	-	-	-
Razem	3,9	4,9	0,8	0,5
Transakcje z podmiotami powiązanymi osobowo przez Kadrę Zarządzającą Grupy				
Top Fin Sp. z o.o.	0,3	0,3	0,5	0,2
Sospes d.o.o.	-	-	-	0,1
UAB Linkas	-	-	0,3	0,2
Magnavirtus	-	-	0,2	-
Pozostałe	0,1	-	-	0,3
Razem	0,4	0,3	1,0	0,8
Transakcje z członkami zarządów, członkami rad nadzorczych i prokurentami Asseco Poland S.A.				
Dariusz Brzeski	-	-	0,1	0,1
Andrzej Gerlach	-	-	0,1	0,1
Jacek Duch	-	-	1,3	-
Razem	-	-	1,5	0,2
Transakcje z członkami zarządu, członkami rady nadzorczej i prokurentami pozostałych spółek Grupy				
Menadżerowie Grupy ASEE	20,5	-	-	-
Menadżerowie Grupy ACE	24,1	-	-	-
CEO Formula Systems – Guy Bernstein	35,7	-	-	-
Yury Vasilievich Ostrashevsky	2,2	-	-	-
Pozostali	1,1	1,1	0,3	0,1
Razem	83,6	1,1	0,3	0,1
Razem transakcje z podmiotami powiązanymi	87,9	6,3	3,6	1,6

Transakcje z podmiotami powiązanymi są zawierane na warunkach rynkowych.

Saldo należności od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2017 roku obejmuje saldo należności z tytułu dostaw i usług (4,1 mln PLN) oraz saldo pozostałych należności (83,8 mln PLN).

Saldo należności od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2016 roku obejmuje saldo należności z tytułu dostaw i usług (4,9 mln PLN) oraz saldo pozostałych należności (1,4 mln PLN).

Saldo zobowiązań od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2017 roku obejmuje saldo zobowiązań z tytułu dostaw i usług (3,6 mln PLN).

Saldo zobowiązań od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2016 roku obejmuje saldo zobowiązań z tytułu dostaw i usług (1,6 mln PLN).

31. Dodatkowe objaśnienia do rachunku przepływów pieniężnych

Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

W poniższej tabeli wyszczególniono pozycje, które zostały uwzględnione w linii „zmiany stanu kapitału pracującego”:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017	12 miesięcy do 31 grudnia 2016
	mln PLN	mln PLN
Zmiana stanu zapasów	-	(7,0)
Zmiana stanu należności	(152,0)	209,8
Zmiana stanu zobowiązań	19,4	(151,3)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	85,0	(16,5)
Zmiana stanu rezerw	(23,2)	(61,0)
	(70,8)	(26,0)

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku na saldo przepływów z działalności inwestycyjnej największy wpływ miały następujące wpływy i wydatki:

- Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych obejmuje wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 137,9 mln PLN, wydatki na zakup wartości niematerialnych w wysokości 12,4 mln PLN oraz wydatki dotyczące prowadzonych projektów rozwojowych w wysokości 74,2 mln PLN.
- Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych i stowarzyszonych oraz środki pieniężne w nabytych jednostkach zależnych na moment objęcia kontroli:

za okres 12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2017	Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w nabytych jednostkach zależnych
	mln PLN	mln PLN
Akwizycje w ramach grupy Formula Systems Ltd.	(85,3)	11,9
Akwizycje w ramach grupy Magic Software Enterprises Ltd.	(23,9)	-
Akwizycje w ramach grupy Matrix IT Ltd.	(9,0)	-
Akwizycje w ramach grupy Sapiens International Corp. NV	(414,9)	21,4
Akwizycje w ramach grupy Asseco Central Europe	(33,5)	9,5
Akwizycje w ramach rynku zachodnioeuropejskiego	(0,9)	0,8
Akwizycje w ramach Grupy ABS	(98,4)	(0,6)
Akwizycje dokonane przez Asseco Poland	(10,0)	-
Odzyskanie kontroli nad Grupą Formula	-	874,1
	(675,9)	917,1

- W poniższej tabeli zaprezentowano szczegóły dotyczące przepływów z tytułu pożyczek w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku:

za okres 12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2017	Pożyczki spłacone	Pożyczki udzielone
	mln PLN	mln PLN
Pożyczki dla pracowników	2,1	(1,8)
Pożyczki dla podmiotów powiązanych	-	(7,0)

Pożyczki dla pozostałych podmiotów	66,3	(50,8)
Lokaty terminowe o pierwotnym terminie zapadalności pow. 3 miesięcy	31,1	(14,9)
Razem	99,5	(74,5)

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

- Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów/pożyczek dotyczą przede wszystkim kredytów zaciągniętych w trakcie 2017 roku przez spółki z grupy Matrix IT oraz przez spółki z grupy Sapiens;
- Wydatki na nabycie udziałów niekontrolujących obejmują następujące pozycje:

za okres 12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2017	mln PLN
Zakup dodatkowego pakietu akcji spółki Asseco Central Europe, a.s.	(4,7)
Razem	(4,7)

32. Zobowiązania pozabilansowe wobec pozostałych podmiotów

Grupa posiada szereg zawartych umów najmu, leasingu i innych o podobnym charakterze, z których wynikały następujące zobowiązania pozabilansowe do dokonania przyszłych płatności:

	31 grudnia 2017 mln PLN	31 grudnia 2016 roku mln PLN
Zobowiązania z tytułu najmu powierzchni		
W okresie do 1 roku	116,5	140,4
W okresie od 1 roku do 5 lat	147,5	217,9
Powyżej 5 lat	12,5	14,5
	276,5	372,8
Zobowiązania z tytułu innych umów leasingu operacyjnego		
W okresie do 1 roku	49,0	54,4
W okresie od 1 roku do 5 lat	42,6	45,8
Powyżej 5 lat	-	-
	91,6	100,2

33. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa Asseco narażona jest na szereg ryzyk mających źródła zarówno w sytuacji makroekonomicznej w krajach, w których działają spółki Grupy, jak i mikroekonomicznej w poszczególnych przedsiębiorstwach. Głównymi czynnikami rynkowymi mogącymi wywierać negatywny wpływ na wynik Grupy są: (i) wahania kursów walut obcych względem walut funkcjonalnych spółek z Grupy oraz (ii) zmiany rynkowych stóp procentowych. W ramach prowadzonej działalności Grupa narażona jest również na ryzyko kredytowe oraz ryzyko związane z płynnością.

Ryzyko zmian kursów walutowych

Walutą, w której Grupa prezentuje wyniki jest polski złoty, jednak wiele spółek zależnych z Grupy posiada inną walutę funkcjonalną, w której prowadzi swoją działalność operacyjną. Grupa identyfikuje ryzyko walutowe w związku z transakcjami zawieranymi przez spółki z Grupy w walutach innych, niż waluta funkcjonalna danej spółki. Z tego powodu Grupa narażona jest na straty wynikające ze zmian kursu waluty transakcji w stosunku do waluty funkcjonalnej danej spółki z Grupy w okresie od daty zawarcia denominowanej transakcji do daty wystawienia faktury, daty płatności lub rozliczenia transakcji na instrumencie finansowym. Po przeprowadzeniu analizy struktury walutowej zawieranych przez spółki Grupy transakcji, zostały zidentyfikowane pary walut, dla których występuje największa ekspozycja na ryzyko walutowe. Spółki z Grupy narażone są przede wszystkim na wahania kursów na następujących parach walut: USD/NIS, EUR/USD, EUR/PLN, NIS/USD, GBP/USD oraz USD/PLN. Poza ryzykiem walutowym związanym z zawieraniem transakcjami, Grupa identyfikuje również ryzyko związane z przeliczeniem na polskie złote aktywów oraz wyniku finansowego jednostek zależnych działających poza Polską. Na ryzyko to wpływają zmiany kursów walut obcych względem polskiego złotego.

W ramach monitorowania ryzyka walutowego w Grupie, wszystkie transakcje denominowane w walutach innych, niż waluta funkcjonalna danej spółki podlegają szczególnej ewidencji. Ponadto, obowiązujące procedury prowadzenia projektów informatycznych nakazują systematyczne aktualizowanie harmonogramów projektów oraz przepływów pieniężnych o zmiany wynikające z wahań kursów walutowych.

W tabelach poniżej została przedstawiona struktura walutowa oraz ekspozycja Grupy na ryzyko transakcyjne zmiany kursów walutowych dla par walut, w których zawieranych jest najwięcej transakcji denominowanych w walutach obcych oraz dla których została zidentyfikowana największa ekspozycja na ryzyko. Tabele przedstawiają strukturę walutową dla danych klas instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Ekspozycja walutowa*) oraz struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmian kursów walutowych na dzień 31 grudnia 2017 roku dla wybranych par walut została przedstawiona poniżej. Pierwsza waluta to waluta transakcji, a druga to waluta funkcjonalna strony zawierającej transakcję.

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017	Ekspozycja walutowa na dzień 31.12.2017	USD/NIS	EUR/USD	EUR/PLN	NIS/USD	GBP/USD	USD/PLN	Inne
I. Aktywa finansowe	4 253,4	1 378,0	175,3	47,6	151,3	353,6	139,3	102,0	408,9
1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	26,6	13,8	-	-	3,3	-	-	10,5	-
<i>Walutowe kontrakty typu forward</i>	13,8	13,8	-	-	3,3	-	-	10,5	-
<i>Obligacje korporacyjne i skarbowe</i>	4,2	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku</i>	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Pozostałe aktywa</i>	8,4	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 547,7	597,5	108,3	32,2	28,2	198,1	48,4	13,4	168,9
3. Aktywa dostępne do sprzedaży	55,6	0,1	-	-	-	-	-	-	0,1
4. Pożyczki udzielone pozostałym podmiotom **)	163,4	128,6	1,0	-	105,2	0,2	-	-	22,2
5. Należności handlowe ***)	2 460,1	638,0	66,0	15,4	14,6	155,3	90,9	78,1	217,7
II. Zobowiązania finansowe	2 691,5	1 095,0	64,9	2,5	184,1	756,1	11,1	8,9	67,4
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	389,9	226,7	19,6	-	102,0	91,9	-	7,4	5,8
<i>Zobowiązania z tytułu nieopłaconych akcji</i>	27,4	20,1	-	-	9,0	6,7	-	-	4,4
<i>Zapłata warunkowa rozpoznana w związku z połączeniem jednostek gospodarczych</i>	27,3	10,5	5,9	-	-	3,8	-	-	0,8
<i>Kontrakty opcyjne (w tym opcje put)</i>	324,8	188,1	13,7	-	93,0	81,4	-	-	-
<i>Walutowe kontrakty typu forward</i>	8,0	8,0	-	-	-	-	-	7,4	0,6
<i>Pozostałe zobowiązania</i>	2,4	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	1 441,6	681,6	11,9	-	44,8	624,3	-	-	0,6
Kredyty odnawialne (w tym: w rachunku bieżącym, obrotowe itp.):	151,1	2,3	-	-	0,1	2,2	-	-	-
Dłużne papiery wartościowe:	482,4	365,6	-	-	-	365,6	-	-	-
Kredyty	794,2	311,8	11,9	-	44,7	254,7	-	-	0,5
Pożyczki od pozostałych jednostek	13,9	1,9	-	-	-	1,8	-	-	0,1
3. Zobowiązania handlowe ****)	860,0	186,7	33,4	2,5	37,3	39,9	11,1	1,5	61,0

*) ekspozycję walutową stanowi wartość instrumentów finansowych w walucie innej niż waluta funkcjonalna danej spółki z Grupy

***) w tym lokaty terminowe powyżej 3 miesięcy

****) należności handlowe zaprezentowane są brutto tj. bez uwzględnienia odpisu aktualizującego, a także bez należności od jednostek powiązanych

*****) zobowiązania handlowe nie zawierają zobowiązań wobec jednostek powiązanych

Ekspozycja walutowa*) oraz struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmian kursów walutowych na dzień 31 grudnia 2016 roku dla wybranych par walut została przedstawiona poniżej. Pierwsza waluta to waluta transakcji, a druga to waluta funkcjonalna strony zawierającej transakcję.

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2016	Ekspozycja walutowa na dzień 31.12.2016	USD/NIS	EUR/USD	EUR/PLN	NIS/USD	GBP/USD	USD/PLN	Inne
I. Aktywa finansowe	4 266,5	1 599,1	170,2	52,6	170,0	562,0	106,6	105,5	432,2
1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	41,2	17,0	13,1	-	1,0	-	-	-	2,9
<i>Walutowe kontrakty typu forward</i>	1,0	1,0	-	-	1,0	-	-	-	-
<i>Obligacje korporacyjne</i>	23,2	8,9	8,9	-	-	-	-	-	-
<i>Obligacje skarbowe</i>	1,7	1,7	1,7	-	-	-	-	-	-
<i>Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku</i>	3,5	2,5	2,5	-	-	-	-	-	-
<i>Pozostałe aktywa</i>	11,8	2,9	-	-	-	-	-	-	2,9
2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 502,6	803,0	87,3	30,5	32,4	418,5	43,4	8,4	182,5
3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	211,7	0,1	-	-	-	-	-	-	0,1
4. Pożyczki udzielone pozostałym podmiotom **)	208,0	151,5	1,1	-	112,4	-	-	-	38,0
5. Należności handlowe ***)	2 302,8	627,4	68,7	22,1	24,2	143,5	63,2	97,1	208,6
II. Zobowiązania finansowe	2 547,4	907,5	128,4	1,6	96,3	505,5	7,9	15,2	152,6
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	445,2	188,6	75,7	-	19,5	26,4	-	4,4	62,6
<i>Zobowiązania z tytułu nieopłaconych akcji</i>	49,3	41,1	-	-	19,0	17,9	-	-	4,2
<i>Zapłata warunkowa rozpoznana w związku z połączeniem jednostek gospodarczych</i>	38,9	23,1	14,6	-	-	8,5	-	-	-
<i>Kontrakty opcyjne (w tym opcje put)</i>	350,1	117,5	61,1	-	-	-	-	-	56,4
<i>Pozostałe zobowiązania</i>	6,9	6,9	-	-	0,5	-	-	4,4	2,0
2. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	1 276,0	483,1	-	-	44,0	436,4	-	-	2,7
<i>Kredyty odnawialne (w tym: w rachunku bieżącym, obrotowe itp.):</i>	226,0	1,4	-	-	1,4	-	-	-	-
<i>Dłużne papiery wartościowe:</i>	245,4	110,1	-	-	-	110,1	-	-	-
<i>Kredyty</i>	778,7	369,6	-	-	42,6	326,3	-	-	0,7
<i>Pożyczki od pozostałych jednostek</i>	25,9	2,0	-	-	-	-	-	-	2,0
3. Zobowiązania handlowe ****)	826,4	235,8	52,7	1,6	32,8	42,7	7,9	10,8	87,3

*) ekspozycję walutową stanowi wartość instrumentów finansowych w walucie innej niż waluta funkcjonalna danej spółki z Grupy

***) w tym lokaty terminowe powyżej 3 miesięcy

****) należności handlowe zaprezentowane są bez uwzględnienia odpisu aktualizującego oraz należności od jednostek powiązanych

*****) zobowiązania handlowe nie zawierają zobowiązań wobec jednostek powiązanych

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa przeprowadziła analizę wrażliwości wyniku finansowego na racjonalne zmiany kursów walutowych, które mogą mieć istotny wpływ na wynik Grupy. Wartości procentowe, względem których przeprowadzona została analiza wynoszą +/- 5%*. Do przeprowadzania analizy kurs z dnia bilansowego powiększany/pomniejszany jest o tę wartość. Poniższa tabela prezentuje wpływ zmiany kursów walut dla wybranych par walutowych:

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 31.12.2017												
Pary walut Odchylenie kursu	USD/NIS		EUR/USD		EUR/PLN		NIS/USD		GBP/USD		USD/PLN	
	5%	(5%)	5%	(5%)	5%	(5%)	5%	(5%)	5%	(5%)	5%	(5%)
Grupy / kategorie instrumentów finansowych	wpływ na wynik finansowy		wpływ na wynik finansowy		wpływ na wynik finansowy		wpływ na wynik finansowy		wpływ na wynik finansowy		wpływ na wynik finansowy	
I. Aktywa finansowe	9,1	(9,1)	2,5	(2,5)	1,6	(1,6)	19,1	(19,1)	7,5	(7,5)	(0,8)	0,8
1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-	-	(5,9)	5,9	-	-	-	-	(5,7)	5,7
<i>Walutowe kontrakty typu forward</i>	-	-	-	-	(5,9)	5,9	-	-	-	-	(5,7)	5,7
<i>Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Pozostałe aktywa</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	5,6	(5,6)	1,7	(1,7)	1,4	(1,4)	10,7	(10,7)	2,6	(2,6)	0,7	(0,7)
3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom	0,1	(0,1)	-	-	5,4	(5,4)	-	-	-	-	-	-
5. Należności handlowe	3,4	(3,4)	0,8	(0,8)	0,7	(0,7)	8,4	(8,4)	4,9	(4,9)	4,2	(4,2)
II. Zobowiązania finansowe	(3,3)	3,3	(0,1)	0,1	(9,3)	9,3	(25,9)	25,9	(0,6)	0,6	1,8	(1,8)
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	(1,0)	1,0	-	-	(5,1)	5,1	(5,0)	5,0	-	-	1,9	(1,9)
<i>Zobowiązania z tytułu nieopłaconych akcji</i>	-	-	-	-	(0,5)	0,5	(0,4)	0,4	-	-	-	-
<i>Zapłata warunkowa rozpoznana w związku z połączeniem jednostek gospodarczych</i>	(0,3)	0,3	-	-	-	-	(0,2)	0,2	-	-	-	-
<i>Kontrakty opcyjne (w tym opcje put)</i>	(0,7)	0,7	-	-	(4,7)	4,7	(4,4)	4,4	-	-	-	-
<i>Walutowe kontrakty typu forward</i>	-	-	-	-	0,1	(0,1)	-	-	-	-	1,9	(1,9)
<i>Pozostałe zobowiązania</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	(0,6)	0,6	-	-	(2,3)	2,3	(18,8)	18,8	-	-	-	-
<i>Kredyty odnawialne</i>	-	-	-	-	-	-	(0,1)	0,1	-	-	-	-
<i>Dłużne papiery wartościowe:</i>	-	-	-	-	-	-	(4,9)	4,9	-	-	-	-
<i>Kredyty</i>	(0,6)	0,6	-	-	(2,3)	2,3	(13,7)	13,7	-	-	-	-
<i>Pożyczki od pozostałych jednostek</i>	-	-	-	-	-	-	(0,1)	0,1	-	-	-	-
3. Zobowiązania handlowe	(1,7)	1,7	(0,1)	0,1	(1,9)	1,9	(2,1)	2,1	(0,6)	0,6	(0,1)	0,1
Łączny wpływ zmiany kursu na wynik finansowy	5,8	(5,8)	2,4	(2,4)	(7,7)	7,7	(6,8)	6,8	6,9	(6,9)	1,0	(1,0)

*zmiana o +5% oznacza, że waluta transakcji umacnia się względem waluty funkcjonalnej o 5 %

Ryzyko zmian stopy procentowej

Grupa na bieżąco identyfikuje i dokonuje pomiarów ryzyka stopy procentowej, a także podejmuje działania mające na celu minimalizację jego wpływu na sytuację finansową. Pozycje oprocentowane według stopy zmiennej narażają Grupę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych z danej pozycji w wyniku zmiany stóp procentowych wpływając na wysokość przychodów lub kosztów odsetkowych ujmowanych w wyniku finansowym. Zmiany rynkowych stóp procentowych mogą niekorzystnie oddziaływać na wynik finansowy Grupy. Grupa jest narażona na ryzyko zmiany tego czynnika rynkowego poprzez: (i) zmiany wartości odsetek naliczonych od kredytów udzielonych przez zewnętrzne instytucje finansowe spółkom Grupy opartych na zmiennej stopie procentowej oraz (ii) zmiany wyceny dłużnych papierów wartościowych takich jak obligacje skarbowe i korporacyjne oraz zmiany wyceny instrumentów pochodnych.

Grupa identyfikuje ryzyko zmiany stopy procentowej w momencie zawarcia transakcji lub instrumentu finansowego narażonego na ryzyko. Wszystkie transakcje narażone na zmiany rynkowych stóp procentowych podlegają szczególnej ewidencji oraz kontroli ze strony odpowiedniego działu w spółce.

Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej jest sumą kwot wynikających ze wszystkich instrumentów finansowych narażonych na ryzyko związane ze zmianą stopy procentowej. Dodatkowo, jednostki wchodzące w skład Grupy Asseco prowadzą ewidencję dotyczącą planowanego zadłużenia w ciągu przyszłych 12 miesięcy, natomiast dla instrumentów długoterminowych na okres ich obowiązywania.

Spółki Grupy ograniczają ryzyko na dwa sposoby: (i) starają się unikać zaciągania kredytów opartych na zmiennej stopie procentowej, (ii) jeśli pierwsze rozwiązanie nie jest możliwe, jednostki Grupy mają możliwość zawarcia kontraktów terminowych na stopę procentową.

Szczegółowe informacje dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek, w tym rodzaj oprocentowania, waluta oraz terminy zapadalności zostały zaprezentowane w nocie 24 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2017 roku została przedstawiona w tabeli poniżej:

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017	Wartość narażona na ryzyko 31.12.2017	WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	BUBOR	Pozostałe
I. Aktywa finansowe	4 275,2	172,7	36,0	105,9	4,8	19,3	6,7
1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę	26,6	-	-	-	-	-	-
2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 547,7	59,3	29,0	3,5	4,7	19,3	2,8
3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	55,6	-	-	-	-	-	-
4. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności							
5. Pożyczki i należności	2 645,2	113,4	7,0	102,4	0,1	-	3,9
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanim</i>	17,5	-	-	-	-	-	-
<i>Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom *)</i>	163,5	109,1	6,7	102,4	-	-	-
<i>Należności handlowe od jednostek powiązanych</i>	4,1	-	-	-	-	-	-
<i>Należności handlowe od pozostałych jednostek **)</i>	2 460,1	4,3	0,3	-	0,1	-	3,9
II. Zobowiązania finansowe	2 680,3	92,7	32,2	59,1	0,1	-	1,3
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę	389,9	-	-	-	-	-	-
2. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	1 428,2	90,8	31,6	59,1	-	-	0,1
<i>Kredyty odnawialne</i>	151,1	34,6	31,6	3,0	-	-	-
<i>Dłużne papiery wartościowe:</i>	482,4	-	-	-	-	-	-
<i>Kredyty</i>	794,7	56,2	-	56,1	-	-	0,1
<i>Pożyczki udzielone podmiotom pozostałym i powiązanim</i>	13,9	-	-	-	-	-	-
3. Zobowiązania handlowe:	862,2	1,9	0,6	-	0,1	-	1,2
<i>Transakcje z jednostkami powiązanimi</i>	3,5	0,3	-	-	-	-	0,3
<i>Transakcje z pozostałymi jednostkami</i>	858,7	1,6	0,6	-	0,1	-	0,9

*) w tym lokaty terminowe powyżej 3 miesięcy

**) należności handlowe zaprezentowane są brutto, tj. bez uwzględnienia odpisu aktualizującego

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2016 roku została przedstawiona w tabeli poniżej:

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2016	Wartość narażona na ryzyko 31.12.2016	WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	BUBOR	Pozostałe
I. Aktywa finansowe	4 282,4	212,6	88,5	121,4	0,1	0,1	2,5
1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	41,2	-	-	-	-	-	-
2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 502,6	87,6	79,0	6,0	0,1	-	2,5
3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	211,7	-	-	-	-	-	-
4. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	-	-	-	-	-	-	-
5. Pożyczki i należności	2 527,0	125,0	9,5	115,4	-	0,1	-
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym</i>	<i>11,3</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom *)</i>	<i>208,0</i>	<i>121,9</i>	<i>9,5</i>	<i>112,3</i>	<i>-</i>	<i>0,1</i>	<i>-</i>
<i>Należności handlowe od jednostek powiązanych</i>	<i>4,9</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Należności handlowe od pozostałych jednostek</i>	<i>2 302,8</i>	<i>3,1</i>	<i>-</i>	<i>3,1</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
II. Zobowiązania finansowe	2 549,1	154,3	96,9	57,4	-	-	-
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	445,2	-	-	-	-	-	-
2. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	1 276,0	153,0	96,9	56,1	-	-	-
<i>Kredyty odnawialne</i>	<i>226,0</i>	<i>36,3</i>	<i>19,3</i>	<i>17,0</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Dłużne papiery wartościowe:</i>	<i>245,4</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Kredyty</i>	<i>778,7</i>	<i>116,7</i>	<i>77,6</i>	<i>39,1</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
2. Zobowiązania handlowe:	827,9	1,3	-	1,3	-	-	-
<i>Transakcje z jednostkami powiązanymi</i>	<i>1,5</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Transakcje z pozostałymi jednostkami</i>	<i>826,4</i>	<i>1,3</i>	<i>-</i>	<i>1,3</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

*) w tym lokaty terminowe powyżej 3 miesięcy

W poniższej tabeli została zaprezentowana analiza wrażliwości wyniku finansowego na zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2017 roku:

Stopa procentowa	Założone odchylenia (w punktach procentowych)		Wartość narażona na ryzyko		Wpływ zmiany na wynik finansowy	
			31 grudnia 2017		31 grudnia 2017	
			mln PLN		mln PLN	
	31 grudnia 2017					
WIBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	3,8	0,04	(0,04)	
EURIBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	46,8	0,47	(0,47)	
LIBOR USD	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	4,7	0,05	(0,05)	
BUBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	19,3	0,19	(0,19)	
Pozostałe	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	5,4	0,05	(0,05)	
Razem			80,0	0,8	(0,8)	

W poniższej tabeli została zaprezentowana analiza wrażliwości wyniku finansowego na zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2016 roku:

Stopa procentowa	Założone odchylenia (w punktach procentowych)		Wartość narażona na ryzyko		Wpływ zmiany na wynik finansowy	
			31 grudnia 2016		31 grudnia 2016	
			mln PLN		mln PLN	
	31 grudnia 2016					
WIBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	(8,4)	(0,1)	0,1	
EURIBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	64,0	0,6	(0,6)	
LIBOR USD	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	0,1	-	-	
BUBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	0,1	-	-	
Pozostałe	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	2,5	0,03	(0,03)	
Razem			58,3	0,5	(0,5)	

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych przez Grupę Asseco na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku. Wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej. Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko stóp procentowych została ustalona jako

iloczyn salda pozycji narażonych na ryzyko oraz adekwatnego odchylenia stóp procentowych przyjętego do kalkulacji.

Ryzyko kredytowe

Grupa identyfikuje ryzyko kredytowe związane z tym, że druga strona transakcji nie wywiąże się ze swoich zobowiązań względem spółki z Grupy i w ten sposób narazi Grupę na poniesienie strat finansowych. Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie została przedstawiona w nocie 18 dotyczącej należności długo- i krótkoterminowych.

Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z różnych źródeł finansowania.

Tabele poniżej przedstawiają wymagalność zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

31 grudnia 2017 roku	Zobowiązania wymagalne do 3 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 3 do 12 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	Zobowiązania wymagalne powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	828,6	34,9	-	-	863,5
Kredyty, pożyczki i papiery dłużne*	107,9	278,0	823,9	213,8	1 423,6
Leasing finansowy	7,1	23,1	51,9	-	82,1
Wiekowanie zobowiązań z tytułu dywidend dla akcjonariuszy podmiotu	-	2,4	-	-	2,4
Wiekowanie zobowiązań z tytułu nieopłaconych akcji/udziałów	6,1	19,6	1,7	-	27,4
Wiekowanie zapłaty warunkowej rozpoznanej w związku z nabyciem jednostek gospodarczych	0,3	19,5	7,5	-	27,3
Wiekowanie zobowiązań wynikających z opcji put przyznanej udziałowcom niekontrolującym	8,5	50,1	227,3	38,9	324,8
Wiekowanie kontraktów typu forward/futures	7,2	0,8	-	-	8,0
	965,7	428,4	1 112,3	252,7	2 759,1

*)Wiekowana wartość uwzględnia tylko umowne przepływy niezdyktowane, w przeciwieństwie do wartości prezentowanej w bilansie

31 grudnia 2016 roku	Zobowiązania wymagalne do 3 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 3 do 12 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	Zobowiązania wymagalne powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	794,5	33,4	-	-	827,9
Kredyty, pożyczki i papiery dłużne	46,0	398,0	766,0	86,0	1 296,0
Leasing finansowy	7,9	25,1	78,8	-	111,8
Wiekowanie zobowiązań z tytułu dywidend dla udziałowców niekontrolujących	15,9	12,1	9,8	-	37,8
Wiekowanie zobowiązań z tytułu dywidend dla poprzednich akcjonariuszy przejętych podmiotów	0,2	-	-	-	0,2
Wiekowanie zobowiązań z tytułu nieopłaconych akcji/udziałów	8,6	23,0	17,8	-	49,4
Wiekowanie zapłaty warunkowej rozpoznanej w związku z nabyciem jednostek gospodarczych	1,7	13,8	23,3	-	38,8
Wiekowanie zobowiązań wynikających z opcji put przyznanej udziałowcom niekontrolującym	-	42,4	303,3	4,4	350,1
Wiekowanie kontraktów typu forward/futures	4,0	2,2	0,7	-	6,9
	878,8	550,0	1 199,7	90,4	2 718,9

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na pozycje bilansowe

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała następujące pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat:

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat	Przychody / (koszty) z tytułu odsetek	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski / (straty) z tytułu realizacji i wyceny	Pozostałe	Razem
Za okres 12 miesięcy do 31 grudnia 2017	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	0,7	-	22,8	-	23,5
Dłużne papiery wartościowe	0,5	-	(1,2)	-	(0,7)
Walutowe kontrakty typu forward	-	-	25,0	-	25,0
Akcje	-	-	(1,0)	-	(1,0)
Pozostałe aktywa finansowe ujmowane w wartości godziwej	0,2	-	-	-	0,2
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	8,2	-	-	-	8,2
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	1,1	(0,6)	(0,3)	-	0,2
Akcje	1,1	(0,6)	(0,3)	-	0,2
Dłużne papiery wartościowe	-	-	-	-	-
Pożyczki i należności	12,3	(8,0)	-	-	4,3
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym</i>	4,4	-	-	-	4,4
<i>Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom</i>	6,3	-	-	-	6,3
<i>Należności handlowe od pozostałych jednostek</i>	1,6	(8,0)	-	-	(6,4)
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	(8,1)	-	(8,1)
Kontrakty typu forward/futures	-	-	(6,6)	-	(6,6)
Zobowiązania z tytułu opcji put	-	-	2,1	-	2,1
Zobowiązania z tytułu zapłaty warunkowej	-	-	(3,6)	-	(3,6)
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych oraz leasing finansowy	(43,5)	-	-	(0,2)	(43,7)
Kredyty	(22,5)	-	-	(0,2)	(22,7)
Dłużne papiery wartościowe	(8,0)	-	-	-	(8,0)
Oprocentowane pożyczki	(8,0)	-	-	-	(8,0)
Leasing finansowy	(5,0)	-	-	-	(5,0)
Zobowiązania handlowe	(0,6)	-	-	-	(0,6)
Razem	(21,8)	(8,6)	14,4	(0,2)	(16,2)

Wartość godziwa

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała następujące aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej:

Na dzień 31 grudnia 2017 roku	Wartość bilansowa mln PLN	Poziom 1 ¹⁾ mln PLN	Poziom 2 ²⁾ mln PLN	Poziom 3 ³⁾ mln PLN
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy				
Zawarte kontrakty typu „forward”	13,8	-	13,8	-
Obligacje skarbowe i korporacyjne	4,2	4,2	-	-
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	0,2	0,2	-	-
Pozostałe aktywa	8,4	-	8,4	-
Razem	26,6	4,4	22,2	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży				
Akcje i udziały w spółkach notowanych na rynkach regulowanych	1,1	1,1	-	-
Akcje i udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	9,5	-	-	9,5
Obligacje skarbowe i korporacyjne	45,0	-	45,0	-
Razem	55,6	1,1	45,0	9,5

- i. wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;
- ii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;
- iii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiadała następujące aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej:

Na dzień 31 grudnia 2016 roku	Wartość bilansowa mln PLN	Poziom 1 ¹⁾ mln PLN	Poziom 2 ²⁾ mln PLN	Poziom 3 ³⁾ mln PLN
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy				
Zawarte kontrakty typu „forward”	1,0	-	1,0	-
Obligacje skarbowe i korporacyjne	24,9	24,9	-	-
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	3,5	3,5	-	-
Pozostałe aktywa	11,8	-	11,8	-
Razem	41,2	28,4	12,8	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży				
Akcje i udziały w spółkach notowanych na rynkach regulowanych	1,8	1,8	-	-
Akcje i udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	9,5	-	-	9,5
Obligacje skarbowe i korporacyjne	200,4	-	200,4	-
Razem	211,7	1,8	200,4	9,5

- i. wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;
- ii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;
- iii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych nie odbiegała istotnie od ich wartości księgowej.

34. Zatrudnienie

Liczba osób zatrudnionych w spółkach Grupy na dzień:	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Zarząd Jednostki Dominującej	10	10
Zarządy Jednostek z Grupy	139	118
Działy produkcyjne	20 769	19 283
Działy handlowe	1 303	1 323
Działy administracyjne	1 832	1 630
Razem	24 053	22 364

Liczba osób zatrudnionych w spółkach Grupy na dzień:	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Rynek polski		
Asseco Poland S.A.	2 571	2 812
Gupa Asseco Business Solutions S.A.	957	634
Asseco Data Systems S.A. *)	862	939
Dahliamatic Sp. z o.o.	47	50
ZUI Novum Sp. z o.o.	67	65
SKG S.A.	34	32
Asseco Software Nigeria Ltd.	20	18
Park Wodny Sopot Sp. z o.o.	58	58
Gdyński Klub Koszykówki „Arka” S.A.	7	7
Asseco Resovia S.A.	4	4
Rynek środkowoeuropejski		
Grupa Asseco Central Europe	2 081	1 745
Rynek południowo-wschodniej Europy		
Grupa Asseco South Eastern Europe	1 539	1 480
Rynek izraelski		
Grupa Formula Systems	14 353	12 682
Rynek zachodnioeuropejski		
Grupa Asseco Western Europe	801	632
Asseco Denmark A/S	35	35
Peak Consulting ApS	29	29
Grupa Exictos SGPS	381	403
Sintagma UAB	149	131
Rynek wschodnioeuropejski		
R-Style Softlab JSC	..**	560
Asseco Georgia LLC	47	36
Asseco Kazachstan LLP	11	12
Razem	24 053	22 364

*) z dniem 2 stycznia 2017 roku zostało zarejestrowane połączenie spółki Asseco Data Systems S.A. ze spółkami Sigilogic sp. z o.o. oraz CTPartners S.A., w związku z czym zatrudnienie Sigilogic oraz CTPartners na dzień 31 grudnia 2016 roku zostały zaprezentowane w danych porównywalnych w linii dotyczącej Asseco Data Systems

***) Grupa utraciła kontrolę nad spółką R-Style dnia 10 marca 2017 roku, dlatego na dzień 31 grudnia 2017 roku już nie prezentuje zatrudnienia w spółce w powyższej tabeli

35. Informacje o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki: Ernst & Young Audyt Polska Sp. z o.o. sp.k., wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku i dnia 31 grudnia 2016 roku w podziale na rodzaje usług:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017	12 miesięcy do 31 grudnia 2016
	mln PLN	mln PLN
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	1,3	1,1
Inne usługi poświadczające	-	-
Usługi doradztwa transakcyjnego	-	-
Razem	1,3	1,1

Kluczowy biegły rewident i firma audytorska świadczyli na rzecz jednostek wchodzących w skład Grupy usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych. Suma wynagrodzenia za usługi nieaudytowe wyniosła 1,4 mln PLN, w tym doradztwo finansowe to 0,2 mln PLN, doradztwo podatkowe 0,7 mln PLN (świadczone wyłącznie dla spółek z siedzibą poza Unią Europejską), inne usługi 0,5 mln.

36. Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Asseco Poland S.A.

W poniższej tabeli zaprezentowano wynagrodzenie poszczególnych Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu sprawowanej przez nich funkcji w Jednostce Dominującej za 2017 i 2016 rok.

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017	12 miesięcy do 31 grudnia 2016
	mln PLN	mln PLN
Zarząd		
Adam Góral	1,5	1,9
Przemysław Borzestowski ¹⁾	1,1	1,1
Andrzej Dopierała ²⁾	-	0,2
Tadeusz Dyrga	1,5	1,8
Krzysztof Groyecki ³⁾	0,8	0,6
Rafał Kozłowski	1,0	1,0
Marek Panek	1,0	1,2
Paweł Piwowar	1,2	1,7
Zbigniew Pomianek	2,8	2,1
Włodzimierz Serwiński ⁴⁾	-	0,2
Przemysław Sęczkowski	1,0	1,1
Robert Smułkowski ⁵⁾	0,8	1,1
Gabriela Żukowicz ⁶⁾	0,2	-
Razem	12,9	14,0
Rada Nadzorcza		
Izabela Albrycht ⁷⁾	0,11	-
Jacek Duch	0,22	0,21
Piotr Augustyniak	0,14	0,12
Dariusz Brzeski	0,11	0,10
Artur Kucharski	0,14	0,12
Adam Noga	0,16	0,16
Dariusz Stolarczyk ⁸⁾	-	0,03
Razem	0,88	0,74

1) Pan Przemysław Borzestowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 18 września 2017 roku.

2) Pan Andrzej Dopierała pełnił funkcję Członka Zarządu Spółki w okresie od 1 października 2017 do 31 grudnia 2017, a w okresie porównywalnym od 1 stycznia do 30 czerwca 2016 roku.

3) Pan Krzysztof Groyecki pełnił funkcję Członka Zarządu Spółki przez cały rok 2017, a w okresie porównywalnym od 1 czerwca do 31 grudnia 2016 roku.

- 4) Pan Włodzimierz Serwiński pełnił funkcję Członka Zarządu Spółki w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2016 roku.
5) Pan Robert Smułkowski pełnił funkcję Członka Zarządu Spółki w okresie od 1 stycznia do 28 marca 2017 roku oraz przez cały okres porównywalny.
6) Pani Gabriela Żukowicz pełni funkcję Członka Zarządu Spółki poczynwszy od dnia 1 października 2017 roku.
7) Pani Izabela Albrycht pełni funkcję Członka Rady Nadzorczej Spółki poczynwszy od dnia 1 stycznia 2017 roku
8) Pan Dariusz Stolarczyk pełnił funkcję Członka Rady Nadzorczej Spółki w okresie od 1 stycznia do 28 kwietnia 2016 roku.

W poniższej tabeli zaprezentowano wynagrodzenie Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Asseco Poland z tytułu pełnienia przez nich funkcji Członka Zarządu lub/i Rady Nadzorczej w spółkach zależnych od Asseco Poland w latach 2017 i 2016:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2016 mln PLN
Członkowie Zarządu Asseco Poland z tytułu pełnienia funkcji w spółkach zależnych	2,5	1,1
Członkowie Rady Nadzorczej Asseco Poland z tytułu pełnienia funkcji w spółkach zależnych	0,2	0,3
Razem	2,7	1,4

37. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie wiarygodności kredytowej i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększałyby wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w odpowiedzi na zmiany warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić politykę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.

	Nota	31 grudnia 2017 roku mln PLN	31 grudnia 2016 roku mln PLN
Oprocentowane kredyty i pożyczki	<u>24</u>	1 441,6	1 276,0
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	<u>25</u>	76,0	101,1
Zobowiązania handlowe, budżetowe oraz pozostałe zobowiązania	<u>28</u>	1 398,8	1 342,6
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty (-)	<u>21</u>	(1 547,7)	(1 502,6)
Zadłużenie netto		1 368,7	1 217,1
Kapitał własny		5 601,9	5 505,1
Kapitał i zadłużenie netto		6 970,6	6 722,2
Wskaźnik dźwigni		19,6%	18,1%

38. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym

☐ Połączenie spółek Asseco Business Solutions S.A. z Macrologic S.A.

W dniu 2 stycznia 2018 roku nastąpiło połączenie Asseco Business Solutions S.A. z Macrologic S.A. Połączenie nastąpiło w trybie art. 492 par. 1 pkt 1 KSH (połączenie przez przejęcie), tj. przez przeniesienie całego majątku Macrologic (spółka przejmowana) na Asseco Business Solutions (spółka przejmująca). W wyniku połączenia spółka Macrologic została rozwiązana bez przeprowadzenia likwidacji. Opisana transakcja nie będzie miała wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Asseco.

☐ Wydzielenie Payten d.o.o. Beograd (Payten Serbia)

W dniu 3 stycznia 2018 roku zarejestrowane zostało wydzielenie z ASEE Serbia nowej spółki Payten Serbia. W wyniku podziału powstały dwa odrębne podmioty prowadzące działalność w obszarze płatności oraz pozostałe operacje. Wydzielenie nowej spółki w Serbii jest kolejnym elementem szerszego procesu formalnego wyodrębnienia usług płatniczych do niezależnej struktury organizacyjnej.

☐ Zmiana nazwy spółki Asseco SEE d.o.o. Podgorica (ASEE Czarnogóra) na Payten d.o.o. Podgorica (Payten Czarnogóra)

W dniu 10 stycznia 2018 roku w ramach realizacji procesu wyodrębniania usług płatniczych do oddzielnej struktury zarejestrowana została zmiana nazwy spółki ASEE Czarnogóra na Payten Czarnogóra. W związku z tym, że Payten Czarnogóra prowadzi głównie działalność w obszarze usług płatniczych, zostanie w całości włączona do nowej struktury.

☐ Utworzenie spółki Payten DOOEL Skopje (Payten Macedonia)

W dniu 8 lutego 2018 roku została zarejestrowana w Macedonii nowa spółka pod nazwą Payten DOOEL Skopje (Payten Macedonia). Do nowej spółki wniesiona zostanie działalność w zakresie usług płatniczych prowadzona dotychczas w ramach ASEE Macedonia. Spółka została utworzona w ramach procesu wyodrębniania usług płatniczych do niezależnej struktury organizacyjnej.

☐ Rekomendacja Zarządu Asseco Poland S.A. w sprawie wysokości wypłaty dywidendy za rok 2017

W dniu 9 marca 2018 roku Zarząd Asseco Poland S.A. poinformował o swojej rekomendacji co do wysokości wypłaty dywidendy za rok 2017. Zarząd podjął decyzję dotyczącą wstępnej deklaracji wypłaty dywidendy z zysku za rok 2017 oraz z zysków lat ubiegłych i zarekomendował wypłatę dywidendy w wysokości 3,01 zł na jedną akcję, co oznaczałoby wypłatę dywidendy w sumarycznej kwocie 249,8 mln PLN, czyli na poziomie analogicznym jak w dwóch poprzednich latach. Niniejsza rekomendacja będzie przedmiotem oceny Rady Nadzorczej Spółki. Ostateczną decyzję w sprawie podziału zysku za rok 2017 podejmie Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki.

☐ Nabycie przez Sapiens International Corporation spółki Adaptik Corporation

W pierwszym kwartale 2018 roku spółka Sapiens International nabyła spółkę Adaptik Corporation, z siedzibą w Stanach Zjednoczonych, za cenę około 19,5 mln USD (67,9 mln PLN). Spółka oferuje usługi dla branży ubezpieczeniowej, specjalizując się w rozwiązaniach dotyczących ubezpieczeń majątkowych.

☐ Realizacja opcji put przez akcjonariuszy mniejszościowych spółki SKG S.A.

W dniu 15 marca 2018 roku została podpisana umowa, w ramach której akcjonariusze mniejszościowi, na drodze realizacji opcji put, sprzedali na rzecz Asseco Poland S.A. swój 40% udział w kapitale zakładowym spółki SKG S.A. Cena nabycia pakietu akcji została ustalona na kwotę 5,4 mln PLN. Wskutek realizacji opisanej transakcji Asseco Poland będzie dysponowało 100% udziałem w kapitale zakładowym spółki SKG S.A.

Asseco Poland S.A.

ul. Olchowa 14
35-322 Rzeszów

tel.: +48 17 888 55 55

fax: +48 17 888 55 50

e-mail: info@asseco.pl

inwestor.asseco.pl

Asseco Poland S.A.

ul. Olchowa 14

ASSECO